Budapest, 1900. Ötödik évfolyam. 148. szám. Csütörtök, május 31.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Sötét madarak.

Budapest, május 30.

(K.) Az egyik nagy háboruján tul van a magyar parlament s a másikra még egy kicsit korán volna fegyverkeznie. Csak fegyverkezni persze, mert készülődni arra is illik, miután az uj vámszövetség, a vámtarifa reviziója s a kereskedelmi szerződések megkötése mégis csak hamar fog ránk köszönteni. De egyelöre hétköznapok várnak a magyar parlamentre, szürke hétköznapok. Mikor a törvényhozás keresni kénytelen azt a munkát, amelyből néha oly sok is szakad egyszerre a nyakába. Ha azonban a törvényhozás éppen csak munkát keres, ugyan kapóra jön a magyar korona országainak 1897. évi *népmozgalmi statisztikája*, melyet az országos statisztikai hivatal a mai napon röpitett ki az érdeklödök közé. Mert ebböl a nagy halom statisztikai tabellából egy örömhir szökik ugyan a magyarság közé, de mint galambot az ölyvek, néhány sötét madár is kiséri ezt az örömhirt. Ezek a sötét madarak az okai, ha az örömhir nem száll egész bátorsággal s a magyar törvényhozás a maga hétköznapjaiban nem találhat magának okosabb munkát, mintha ezeket a sötét madarakat örökre elriasztja a most még félénken szálló örömhir mellöl.

Tessék csak elmélyedni ezekben a tabellákban. Ki lehet belölük olvasni, hogy a magyarság az utolsó népszámlálás óta nem közönséges mértékben szaporodott. Ha tiz esztendövel ezelött Magyarország egész lakossága alig rugott tizenhét és fél millióra, ma már bizvást *tizenkilenc milliónyi* lakosságról lehet beszélni. S a hivatalos statisztika tanusága szerint két esztendövel ezelött, amikor ez a statisztika készült, körülbelül huszonhétezer lélekkel volt kedvezöbb a szaporodás, mint az elözö öt esztendö átlaga. Olyan propagativ erö bizonysága áll tehát elöttünk, mely akkor is örvendetes volna, ha a statisztika nem tudná még azzal a speciális örömmel is tetézni, hogy a szaporodás legnagyobb percentje *éppen a magyarságra esik*. Pedig több mint ötvennyolc percent jut az egész szaporodásból a magyarság emelkedésére. Sok lappangó aggodalom hal el ennek a csudálatos propagativ erönek a hirére és ugyanakkor biztató perspektivája nyilik a jövendönek, mikor Magyarország és benne a magyarság nemcsak politikai érettségre, de számra is erösen állhat meg a reá váró nagy feladatok elött.

Száll, száll ez az örömhir — ki az országba, valahol csak magyarok élnek, küzdenek és remélnek. De a sötét madarak is ott szállnak a nyomában. Mert azt sem titkolják a tabellák, hogy a magyar fajban rejlö propagativ eröt a maga teljes kifejlödésében még több szomoru körülmény gátolja. Most is sokkal imponálóbb lehetne már a népesedés emelkedése, ha kivált két momentum nem játszik bele az eredmény végső kialakulásába. A szaporodásnak volt ugyanis két nagy ellensége. Vagy hogy bizonyára több is volt, de ez a kettö a leghatalmasabb. Az egyik a gyermekhalandóság, a másik a kivándorlás. Mert hiába hordozta a magyar anya olyan büszkeséggel a maga egészségének és életörömének gyümölcsét, ha annál a kis bölcsönél hivatlanul is megjelent az a megbizhatatlan dajka, akit magyar közegészségügynek hivnak, pedig éppen csak annyi köze van a közegészséghez, hogy váltig kergeti, de sohasem tudja megtalálni. És hiába szaporodott kicsike polgárokkal ez az ország, mikor a felnött polgárok nem tudtak elég jó otthont találni a hazában és idegenbe mentek boldogulást keresni. A magyar anya megszülte a gyermekeit és takarékosnak kellett lennie a könnyeivel, mert nem tudta, hogy csak a korán lehervadt bimbóit kell-e siratnia, vagy azt a megtántorodott családfenntartót is, aki éppen azért vette nyakába a világot, mert nevetséges volt a családfenntartó cimével, holott nem tudta a családját fenntartani. S a tabellák az örömhirnek melléje adják azt a szomoru adatot, hogy mennyi gyermek pusztult el, menynyi meglett ember vándorolt ki.

De mentül örvendetesebb a magyar faj propagativ erejének emelkedése, annál sürgetöbben szól felénk az intelem, hogy szabaditsuk meg az ellenségeitöl, akik erejének teljes kifejtésében meggátolják. Szól az intelem a kormánynak, a törvényhozásnak, az egész nemzetnek. S ezekben a parlamenti hétköznapokban a legkedvezöbb alkalom nyilik, hogy mindenki elmélkedjék a problemán. Ami elsö sorban a gyermekhalandóságot illeti s azt a még mindig ijesztö percentet, amely a gyermekágyláz áldozatairól mesél, kétségtelen, hogy a legteljesebb elismerés jár ki a Széll-kormánynak, amely még az utolsó hónapok zavaros küzdelmei közepett sem zárkózott el a kérdés eminens fontosságának fölismerése elöl. Csak a belügyi tárca költségvetésének tárgyalására kell utalnunk, mikor a léhább kritika még megmosolyogni valót is talált azon a buzgóságon, amelylyel Széll Kálmán a bábaügy országos rendezéséröl és a közegészség legaprólékosabb részleteiröl is beszélt. Ez a mostani statisztika, amelyet a miniszterelnök korábban ismert, mint az ö kritikusai: utólag igazolja buzgóságát. Bár mindnyájan olyan buzgók tudnánk lenni, akiket illet, mint volt még a gunyolódással szemben is Széll Kálmán. Mert ha többet törödnénk vele, hogy jóravaló bölcs asszony és jóravaló doktor sehonnan se hiányozzék, ahol egy lélek menthetö meg a magyarság számára: ebböl a szürke statisztikai foliánsból most talán szabadabban szállna ki az örömhir. És teljesebb örömröl, a magyarság propagativ erejének szabadabb kibontakozásáról beszélhetne. De nálunk a közegészségügynél csak az a szellem léhább, amelylyel a közegészség fontosságát nézik.

A halandóságnak ezt a sötét madarát el kell riasztani a magyar faj erösödö szaporodási képességének hire mellöl. A társadalom tanácsa, a kormány készsége s a törvényhozás komolysága: együttesen müködjék a baj apasztásán legalább, mert hiszen megszüntetése ugy is lehetetlen. De nem kisebb kötelesség azon is elmélkedni, hogy a kivándorlásnak vége szakadjon. Csak a minap került nyilvánosságra egy felvidéki szolgabiró jelentése, mely egyszerüen kimondta, hogy kizárólag Amerikának köszönhetö, ha a felsö vidék munkás emberei annyit tudnak megkeresni, hogy maguk is megéljenek s még haza is küldhetnek bizonyos fölösleget, amiböl az otthon maradt család az állami, a megyei s a községi adót megfizetheti. Hála az égnek, hogy ki lehet vándorolni, — mondta az a szolgabiró és a lelke sirhatott, mikor ilyen tréfásan beszélt a dologról. De éppen azt bizonyitotta, hogy az a kis jólét, mely a felvidéken mutatkozik, tisztán csak Amerikának köszönhetö. Hát ebböl az az igazságos vád hangzik ki, hogy Magyarország még adós azzal a sok gazdaságpolitikai intézkedéssel, mely a kivándorlásoknak elejét vehetné. Gazdaságpolitikai intézkedésekre van szükség ugyanis az Alföldön és a felsö vidéken egyaránt. Odalenn, ahol a szegény embert bántja a földéhség, parcellázni kell legalább is a községi földeket, hogy lekössék velük a szegényeket, akik földre éhesek. Odafenn pedig, ahol a szegények nem specializálják a maguk éhségét s nem mondják, hogy földre éhesek, mert éppen csak *éhesek* az istenadták: hát odafenn teremteni kell gyárakat, amelyekböl legalább a kenyerét megkeresi a szegény. Csak ilyen okos gazdaságpolitikai munka kötheti le a magyar röghöz az éheseket, a nyomorultakat.

Idején szól tehát abból a szürke statisztikai foliánsból a figyelmeztetés s csak gondolkozni kell felöle, tenni kell róla. Nagy és erös a magyarság, de tessék elhessegetni a haza tájékáról azokat a sötét madarakat. Miattuk nem tud teljes pompájában kibontakozni..

Kállay és Széll.

Budapest, május 30.

Azt a helylyel-közzel éles kritikát, amely a magyar sajtó egy részében Kállay Béni kormányzatáról elhangzott, bizonyos oldalról célzatosan Széll Kálmán sugalmazása gyanánt akarják feltüntetni. Az olvasó mindjárt el fogja találni, melyik az a bizonyos oldal, ha megmondjuk, hogy a denunciációt ugyanott nyomon követi a közös pénzügyminiszternek feltünöen buzgó megvédése. Hát nem akarjuk mi most azt a kérdést feszegetni, vajjon e buzgó védelemnek vezére, amig maga is a hatalom birtokában volt, ugyanekkora felháborodást érzett-e a Kállay ellen forduló támadásokon. Csupán azt akarjuk kimutatni, hogy Széll Kálmánnak a magyar sajtó mostani akciójához semmi köze nincsen. Van nekünk erre egy igen egyszerü és igen meggyöző bizonyitékunk. A leghevesebb támadás Kállay Bénit mostanában az *Egyetértés* részéröl érte. A föudvarmesteri sajtó nagyon jól tudhatná, hogy az *Egyetértést* Széll Kálmán nem sugalmazza. A bosnyák közigazgatást megkritizáltuk mi is, birálatunk tárgyias hangu, de szigoru volt. Ám erröl is épp oly kevéssé tehet Széll Kálmán, mint szélsőbali laptársunk támadásáról. A bosnyák kormányzat szelleméröl mi évek óta ugyanezeket a nézeteket hirdetjük, sőt a Bánffy-kabinet idejében még sokkal kiméletlenebb hangon, mint ezuttal. Abból tehát, hogy e lap hasábjain is erélyes kritika szólalt meg Boszniáról, mindent inkább lehet következtetni mint azt, hogy ezt a birálatot Széll Kálmán sugalta. Ezt a lapot egyáltalában senki sem sugalmazza, politikai irányát egyedül a szerkesztőség judiciuma és lelkiismerete szabja meg. Sugalmazást senkitöl el nem fogadnánk, senkitöl a világon nem türnénk. És igazán komikus dolog, hogy épp a föudvarmester sajtójával szemben kell hangsulyoznunk sugalmazhatatlanságunkat. Nagyon jól tudhatnák ott, hogy politikai függetlenségünk mindig és mindenkire nézve érinthetetlen. Nem hinnök különben, hogy Kállay Béni valami nagyon örülne annak a neki nyujtott véde-

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

lemnek. Ha ez idő szerint *közös* miniszter is, de azért államférfiui egyéniségének gyökerei a *magyar* közélet talajában vannak. S amint megmutatta felszólalásával, hogy nem *érzéketlen* a sajtó kritikájával szemben, úgy nem hiszszük, hogy ez iránt beteges *túlérzékenység* volna benne. A *parlamenti* miniszterek egész esztendőn át napnap után ott állanak a közbirálat harcvonalában és szakadatlan ostromnak tárgyai. A *közös* miniszterek ellenben évente egyszer jutnak szemközt a parlament és a sajtó birálatával. Ezt csak el lehet türni, még ha a kritika a szokottnál valamivel élesebb is.

Hogy miként vélekedik Széll Kálmán a bosnyák kérdésről, az kitünik egyébiránt a következő értesülésünkből:

A déli órákban *Visontai* Soma országgyülési képviselő felkereste *Széll* Kálmán miniszterelnököt és előadta, hogy a bosnyák mohamedánok küldöttsége, amely hosszabb idő óta Budapesten tartózkodik, a magyar kormányelnök által kiván fogadtatni és meghallgattatni s kérelmét azzal okolja meg, hogy a bosnyák országos kormány igazságtalanságai ellen a magyar miniszterelnöknél keres orvoslást, mint aki törvény szerint alkotmányos befolyást gyakorol a megszállott tartományok közigazgatására.

Széll Kálmán miniszterelnök — értesüléseink szerint — a következő választ adta *Visontai* Somának:

Mint alkotmányos miniszter, ő mindenkit fogad, aki nála jelentkezik; ajtaja mindenki számára nyitva áll s ha előzetes bejelentés nélkül jött volna hozzá a küldöttség, bizonyára bebocsátották volna. De a küldötteknek is csak azt felelhette volna, hogy forduljanak panaszaikkal a közös pénzügyminiszterhez, a ki bizonyára teljes elfogulatlansággal vizsgálná meg előterjesztésüket s felelősségének tudatában intézné el az ügyet. De a történtek után és mivel ilyen előzetes bejelentés jött közbe, a miniszterelnök azon a nézeten van, hogy a küldöttséget most már éppenséggel nem fogadhatja, mert a deputációnak eddigi viselkedése bizonyos tüntető jelleget hord magán s ő ezt a tüntetést a lehető leghatározottabban helyteleniti. De különben sem járulhat hozzá a miniszterelnök, hogy a küldöttség őt keresse fel, mert a törvény értelmében neki közvetlen befolyása a bosnyák közigazgatásra nincsen. Ha Visontai csakugyan szolgálatot akar tenni a küldöttségnek, bírja rá tagjait, hogy Kállay közös pénzügyminiszterhez forduljanak, akinek loyalitásában és felelősségérzetében, de igazságszeretetében is megvan a biztositék, hogy ha vannak alapos panaszok, azok orvosoltatni fognak.

A delegációk.

Budapest, május 30.

A magyar delegáció eljutott az utolsó formaságokig. Ma délelőtti rövid ülésében véglegesen megszavazta a zárószámadást és a külügyi költségvetést és holnap délelőtt már csak azért jön össze, hogy átvegye az osztrákok üzenetét, délután pedig már *záróülését* tartja meg.

Az *osztrákok* is elvégezték valahára munkájuk érdemleges részét. A zárószámadás, *pénzügyi tárca és a bosnyák hitel* volt még ma hátra. *Kállay*nak itt melegebb napja volt, mint tegnapelőtt a muzeumban. A csehek éppenséggel nem olyan udvariasak, mint a mi delegátusaink, akik a kelleténél is jobban igyekeznek előzékenységükkel kitünni. A jámbor *Vencajz* után, aki ma az előadói tisztet teljesitette, *Bulat* és *Slama* szorongatták a közös pénügyminisztert a boszniai állapotok miatt. És ha *Kállay* Benjaminnak nem volt kedve végighallgatni a bosnyák küldöttség panaszait, most meg kellett hallania sorba minden panaszt, amit azok a csendes muzulmánok magukba fojtani kényszerültek. Meg kellett hallgatnia nem alázatos könyörgés, hanem kemény vádak alakjában. És hallott még egyebeket is, ezek közt olyat is, amit szivesen hallottunk volna a magyar delegációban is.

Kállay védekezett a vádak ellen és itt is eldicsekedett vele, hogy mi minden jót cselekedett ő Boszniában és hogy micsoda áldott ország lett az ő keze alatt a két megszállott tartományból. Sok ujat nem mondott, csak valamivel körülményesebb[illegible]lt, mivelhogy az osztrákok kiváncsibb természetűek a magyaroknál.

A pénzügyi budgetet, *Kozlovszky* referálása után, vita nélkül szavazták meg.

Végül *Krieghammer* felelt két jelentéktelen interpellációra.

Magyar delegáció.

Szilágyi Dezső elnök délelőtt tíz órakor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesitése után a delegáció vita nélkül elfogadja végleges szerkezetükben az országos határozatokat és költségvetéseket, amelyeket most már az osztrák delegációval fognak közölni.

Majd jelenti az elnök, hogy az egyeztető hetes albizottság elnökévé gróf *Szápáry* Gyulát, előadójává pedig *Münnich* Aurélt választotta meg.

Münnich Aurél jegyző felolvassa a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok által a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságnak folyó évi május hó 29-éről kelt átiratát, amelylyel közli a hadsereg 1901. évi rendes, 1901. évi rendkivüli szükségleténél az 1899. évre engedélyezett többrendbeli hitel felhasználási és elszámolási határidejének kiterjesztése, a haditengerészet 1901. évi előirányzata, továbbá az 1899. és 1900. évi póthitel, valamint a haditengerészet 1899. évi rendes szükségletéhez engedélyezett póthitel felhasználási és elszámolási határidejének kiterjesztése tárgyában hozott határozatokat.

Elnök: A határozatokat kiadja az egyeztető hetes albizottságnak. Miután még nunciumok vannak hátra a másik országos bizottságtól, holnap déli 12 órakor az üzenetek átvételére lesz ülés, a záró ülést pedig délutáni négy órakor tartják s ezen mutatja be az egyeztető hetes albizottság jelentését.

Osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció délelőtt 11 órakor ülést tartott, amelyen vita nélkül letárgyalta és elfogadta a zárószámadásokat. Majd tárgyalásra került *Boszniа-Hercegovina* költségvetése.

Vencajz előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Bulat fölhivja a közös pénzügyminisztert, hogy a megszállott tartományokban vessen véget *a vallási ellentéteknek*, melyek gyülöletessé teszik a helyzetet. Koncedálja, hogy az ellentétes faji és politikai tendenciák mellett nehéz a kormány helyzete, de elvárja Kállay talentumától, hogy sikerülni fog a differenciákat kiegyenliteni. Majd a bágo no-spalatói vasutépitkezésről tett emlitést, mely elé nagy akadályok gördittetnek.

Slama (cseh) a boszniai rekriminációkat teszi szóvá. A pénzügyminiszter ezekkel szemben folyton azt állitja, hogy nem avatkozik az egyházi villongásokba. A miniszter e nyilatkozatának őszinteségében kénytelen azonban kételkedni, mert *egy levélnek* van birtokában, melyet Kállay a *mostári metropolitához* intézett és amelyben utasitásokat adott neki, hogy ne fogadja a panaszosokat, ezekkel ne tárgyaljon stb. A miniszter tehát mégis csak beavatkozik. Ajánlja a miniszternek, hogy ne erőszakkal, hanem békés kormányzattal nyerje meg a bosnyákokat a monarkia barátainak. Szóba hozza a bosnyák agrár-helyzetet.

Elnök: A vitát berekeszti.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Utal kijelentéseire, melyeket a bosnyák ügyekre nézve a magyar delegációban tett. Majd a bosnyák budget költségvetésének kezeléséről ad felvilágositást. A zárószámadások előterjesztése hiába való dolog lenne, mert hiszen a boszniai költségvetés sem tárgyaltatik a delegáció előtt. A boszniai közigazgatás minden tekintetben megfelel a legszigorubb igényeknek. A bosznia állapotok semmi esetre se oly sötétek, mint ahogy azokat festik. Bosznia nem paradicsom, de mindenesetre a viszonyoknak megfelelő rend van ott. Nem igaz, hogy ő valaha ridegen visszautasitott volna egy bosnyákot is. Soha egyetlen egy sem ment vissza ajtajától, pedig tizezrek is keresik föl. A jelenleg itt lévő küldöttséget azért nem boosáthatja ő felsége elé, mert azok oly ügyben kérnek audienciát, amelyben ő felsége már döntött. A felpanaszolt konkrét sérelmekre nem felelhet e pillanatban, de készséggel megigéri a delegátusoknak, hogy ha fölkeresik, mindig kész lesz felvilágositásokkal szolgálni és lehetőleg minden jogos panaszt orvosolni.

A lakosság adóviszonyait illetőleg a kormány az adó-egyenlőség elvét tartja szem előtt. A lakosságot csak oly mértékben adóztatják meg, amely mértékben a terheket viselni képes. A mostári metropolitához irott levelét illetőleg a miniszter ismételten kijelenti, hogy az egyházak egymás közti viszonyaiba nem avatkozik és a hierarchiák ügyébe nem elegyedik. A kormány indifferensen viselkedik és ha egyházi ügyekben fordulnak hozzá magánosok, mindig az illető egyházi hatóságokhoz utasitja őket. A kormány minden felekezetet állami segélyben is részesit. Majd az iskolák szervezetéről szól. Az iskolák igen jók és megfelelnek a modern kor követelményeinek. Végül egy helyi interpellacióra felel.

A költségvetést erre általánosságban és részleteiben is elfogadták s minden vita nélkül elfogadták a közös pénzügyminiszter és a legfőbb számvevőszék költségvetését.

Báró **Krieghammer** Ödön közös hadügyminiszter válaszol két interpellációra. Az első Gessmann és társainak szól, akik egy klagenfurti katonai hivatalnoki egyesület ügyében interpelláltak. A második válaszban Wachnyanyn és társainak kérdésére felel a miniszter. Ez az interpelláció a rutén legénység vasárnapi istentiszteletére vonatkozik. A delegáció mind a két választ tudomásul veszi s az ülés ezzel véget ért.

A következő ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz. Napirend: A ma hozott határozatoknak végleges szerkezetben való tárgyalása.

BELFÖLD.

Hollán Ernő.

Budapest, május 30.

Hollán Ernő altábornagy, a honvédelmi minisztérium érdemdus volt államtitkára ravatalánál kegyeletes érzelmekkel gyászol az egész m. kir. honvédség, mely a megboldogultban azon munkás hazafiak egyikét vesztette el, kik annak idején megvetették jelenlegi fejlődésének alapjait.

Sajnálatos szokássá vált már szinte nálunk, hogy még az ily komoly alkalmak is alig mulhatnak el a nélkül, hogy azok fájdalmas hangulatába disszonáns hang ne vegyüljön.

Igy ma is a Budapesti Hirlap vezércikkében, mely a megboldogult érdemeit méltatja, ismét felbukkan a régi elkopott frázis „az irigy osztrák szellemről“, mint amely „nem engedte, hogy a boldogult, mint magyar ember és régi honvédtiszt oly nagy állásra jusson, mely háboruban hadtesttel rendelkezik“, és ez lett volna a cikk szerint az oka annak, hogy Hollán Ernő, sok más, a honvédségnél alkalmazott magyar származásu tábornokkal együtt nyugalomba küldetett.

Nem hiszem, hogy az ily már régen bemohosodott frázisok komoly férfiaknál hitelt találjanak, s épp ezért az ily hangzatos szavakban, ha nem éppen rosszhiszemüséget, legalább nagymérvü tájékozatlanságot látok megnyilatkozni, *mely csakis a hiszékenyebb közönség félrevezetésére szolgál.*

Ez okból, bármily penibilis is reám nézve régi bajtársam és barátom koporsója előtt ez ügyben nyilatkozni, mégsem hagyhatom szó nélkül az ily hiresztelések szárnyrabocsátását és pedig annál kevésbé, mert mindenki, aki megfelelő tájékozást szerzett, tudja, hogy ugy a boldogultnak, mint az emlitett többi magyar származásu tábornokoknak nyugdijazásánál sem magyar voltuk, sem az 1848/49-i honvédséghez tartozásuk, sem semmiféle népszerünek látszó szólamokba foglalható okok szerepet nem játszottak, hanem nyugdijazásuk kizárólag magas életkorukon és az azzal járó testi fogyatkozásukon alapult.

Ez okból ment nyugdíjba Hollán Ernő barátom 1888. évi január 26-ikán saját kérelmére 64 éves korában s én azt hiszem, hogy az, aki mint ő, átküzdötte a 48—49-iki viharokat s az állami életünk ujjáébredését követett időszakban oly tevékeny és eredményes munkásságot fejtett ki a közélet nemcsak egy terén, mint éppen ő, — sokkal inkább méltó az elismerés koszorujára, semhogy nevét akkor, midőn ravatalon fekszik, *üres és valótlan szólamokkal* volna szükséges kapcsolatba hozni csak azért, hogy őt még nagyobbnak tüntethessük föl.

Báró Fejérváry Géza.
honvédelmi miniszter.

Az aranykészlet ellenőrzése. A valutarendezés céljaira beszerzett aranykészleteket ellenőrző országos bizottság ma a pénzügyminisztériumban, a szokásos félévi ellenőrzés végett *Horánszky* Nándor elnöklésével ülést tartott. A pénzügyminisztérium részéről *Lukács* László miniszter és *Popovits* miniszteri tanácsos volt jelen. A bizottság megvizsgálta az aranykészletek állásáról előterjesztett kimutatást s konstatálta, hogy a legutóbbi ülés óta nem történt változás. Végül megtekintette a bizottság a zár alatt levő negyvennyolc millió korona értékü aranyat tartalmazó szekrények pecsétjét, amit sértetlennek talált.

Az „erdélyi püspök“ kérdése. A gyulafehérvári *Közművelődés* nyomán néhány fővárosi napilap „nem igaznak“ jelenti ki az erdélyi püspöki cim tárgyában kibocsátott miniszteri rendeletnek azt a kijelentését, hogy az „erdélyi római katolikus püspök“ cim használtatott abban a királyi kéziratban is, amely Majláth Gusztávot segédpüspökké kinevezte. Ezzel szemben a *Budapesti Tudósító* közli a királyi kinevezésről szóló eredeti okiratot, amely igy szól:

> Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére gróf Majláth Gusztáv esztergom-főegyházmegyei áldozárt és komáromi plébános-helyettest Lönhart Ferenc *erdélyi r. kath. püspök mellé* segédpüspökké, utódlási joggal, kinevezem és utasitom nevezett miniszteremet, hogy az e részben szükséges további intézkedéseket haladéktalanul megtegye.

A *Közművelődés*, jegyzi meg a félhivatalos közlemény, bizonyára összetéveszti ezen legfelső elhatá-

rozás szövegét, amelyre a miniszter az emlitett rendeletben kizárólag hivatkozott, a kinevezési okmánynyal, amelyre a miniszter éppen nem hivatkozott és amely a szokásos formula szerint lett kiállitva. Ebben többször lévén szó a kérdéses püspökségről, Lönhart Ferenc majd egyszerüen „püspöknek", majd „erdélyi püspök"-nek nevezteti, gróf Majláth Gusztávra vonatkozólag pedig az *erdélyi egyházmegye segédpüspöke* kitétel használtatik.

Az igazságügyi ankét. Az igazságügyi miniszter határozata értelmében az igazságügyi ankét junius 12-ikén kezdi meg tanácskozását. Az ankét junius 15-ikéig tart.

KÜLFÖLD.

A reichsrath fölöszlatása. Bár az egyeztető kisérletek még nem szakadtak meg, a bécsi kormány mégis komolyan foglalkozik a reichsrath fölöszlatásával. Mi több, már arról is van szó, hogy miképp fog az uj reichsrath berendezkedni. Hir szerint, hogy az uj Ház tevékenysége ne szorittassék meg mindjárt, uj nyelvtörvényjavaslatot fog tárgyalás alá venni. Ez a nyelvtörvény a most tárgyalás alatt levő törvényjavaslattól annyiban különböznék, hogy abban a német közvetitő nyelv az államhatóságokra vonatkozólag is kötelezővé tétetnék. Ez iránt egy kiváló politikus igy nyilatkozott:

— Nemcsak a pártoknak, hanem az államnak is be kell jelenteni igényeit a nyelvkérdés szabályozásánál, az államé az általános vita, a párté a részletes vita. *Jaworsky* és társai minden látszat szerint nagyon erélyesen dolgoznak a napirendtöbbség létesitése érdekében. *Jaworsky* azt mondta: Junius 6-án tudnom kell, hogyan állok. Az uralkodónak a tegnapi delegácionális ebéden *Stürgh* delegátushoz intézett szavai bizonyára még serkentik ebben a ténykedésükben.

A német haladó-párt a politikai helyzet tárgyalása céljából junius 5-ikén, a baloldali klubelnökök pedig junius hó 6-ikán konferenciáznak.

Galliffet lemondása.

Budapest, május 30.

Egyenes, nyiltszivü, kemény katona *Galliffet* tábornok, de belátta, hogy ezekkel a tulajdonságokkal nem boldogulhat a francia kormányban, lemondott tehát a hadügyminiszteri tárcáról. A kommün leverőjét és a rennesi biróság deszignálóját ugy tartották a kormányban, mint valami gyanus, megbizhatatlan bábot: kémekkel vették körül, felbonttatták magánleveleit, elvettek hatásköréből sok fontos ügyet. A rendőrség kapta kezébe a hadügyminisztérium teendőinek egy részét. Alantas hivatalnokai, sőt katonaemberek is eltitkoltak előtte fontos iratokat, sőt egy csomó aktát, nem csekély fontosságut, el is lopattak a hadügyminisztériumból. *Galliffet* ilyen módon gyakran nem tudta meg a legfontosabb tényeket, amelyeket egy-egy intézkedésénél zsinórmértékül kellett volna vennie. E mellett a hajlott koru tábornokot napról-napra a leggaládabb hajsza áldozatává tették a nacionalistapárti politikai kalandorok.

A tegnapi képviselőházi ülés vihara végre megelégeltette *Galliffet*tel a dicsőséget. Lemondott. Lemondását elfogadták s mától fogva *André* tábornok a francia hadügyminiszter.

Waldeck-Rousseau kormányát semmiesetre sem érinti kinosan *Galliffet* távozása. Sőt talán örülnek is neki, ha más nem, hát *Millerand*, a szocialista miniszter. *Galliffet* ugyanis csöppet sem volt népszerü, a nacionalisták és antisemiták haragudtak rá a rennesi pör miatt, a monarkisták gyülölik mint republikánust, a szocialisták és radikálisok huzódtak tőle, a kommün kegyetlen leverőjétől. Ezek az utóbbi elemek most, *Galliffet* távozása után hozzácsatlakozhatnak a kormánypárthoz, amivel *Millerand* régi óhaja teljesedik. A szocialistáknak természetes törekvése, hogy magukhoz ragadják a kormányhatalmat. Egy részök már benn ül a többség soraiban, amióta egyik társuk, *Millerand*, miniszteri tárcához jutott. A csöndes besiklás politikájának nagyon kedvez *Galliffet* távolléte, aki különben sem érezte magát jól *Millerand* társaságában. Az uj hadügyminiszter multja kevéssé megbélyegzett a radikálisok és szocialisták előtt. Vele talán könnyebben lehet politikáról beszélni.

A külföld a miniszter-válságból ismét kellemetlen hangulatu képet kap a francia közállapotokról. Arról van szó, hogy ime Franciaországban még egyre hatalmas a titkos kéz, amely a kormány tudtán kivül belenyul az eseményekbe. Ha a hadügyminisztert a saját hivatalnokai lóvá tehetik, ha alantasai ellophatják a legfontosabb aktákat, minő lehet ott az állam kormányának tekintélye, mily biztos alapokon rendelkezhetnek fontos ügyekben, mekkora a főfunkcionáriusok megbizhatósága, engedelmessége, hüsége? A korrupció képe ez, amely már egyszer oly förtelmes látványt nyujtott a Dreyfusügy esztendőiben. Ugy látszik, hogy nem sok változott Franciaországban, csak egy kissé óvatosabbak a gazemberek.

Páris, május 30.

Galliffet hadügyminiszter a következő levelet intézte *Waldeck-Rousseau* miniszterelnökhöz:

Van szerencsém arra kérni, hogy lemondásomat a köztársaság elnöke elé terjeszsze. Nagyon beteg vagyok és legutóbbi betegségem következtében megrendült egészségem nem engedi, hogy a pillanat minden izgalmának ellentálljak.

Galliffet tábornok lemondását elfogadták. A hivatalos lap ma dekrétumot fog közölni, amely *André* tábornokot nevezi ki hadügyminiszterré.

Páris, május 30.

A köztársasági elnök elfogadta *Galliffet* lemondását és a hivatalos lap már ma közli *André* tábornoknak hadügyminiszterré kinevezését. *Galliffet* megrendült egészségével okolja meg lemondását. Hajlott koránál fogva el kell fogadni ezt a megokolást. Ehhez járul még az is, hogy az utóbbi időben nagy beteg volt és hogy rövid időközben egymásután két tüdőgyulladást állott ki. Vegyük ehhez még azt is, hogy *Galliffet*, a minisztériumba való belépésének pillanatától fogva a parlamentben folytonos izgalmaknak volt kitéve, amelyek idegeit megrongálták. Ily körülmények között, ha ugy tetszik, szó szerint való értelmében vehetjük lemondásának megokolását. De azért mégis nagyon sokan azt hiszik, hogy *Galliffet*-t inkább a közte és minisztertársai között támadt differenciák kényszeriteték lemondásának beadására. És talán ez a valóság.

Páris, május 30.

Nem tévedtek azok, akik abból a mozdulatból, amelylyel *Galliffet* hétfőn a képviselőházból hirtelenül távozott, a hadügyminiszter lemondó szándékát olvasták ki. Feltünt, hogy a hadügyminisztériumtól sem nyilatkozat, sem cáfolat nem jelent meg a lemondásról elterjedt hirre vonatkozólag és hogy *Galliffet* nem vett részt a keddi minisztertanácsban. Ma már tudják, hogy *Galliffet hétfőn este a viharos képviselőházülés után beadta lemondását* és hogy hiába kisérelték meg ettől a szándékától eltériteni. A beavatott körök tisztában vannak azzal, hogy *Galliffet*-t nem megrendült egészsége késztette lemondásának beadására, hanem inkább a legutóbbi események, amelyekből megtudta, hogy saját hivatalában bizonyos eseményeket eltitkoltak előtte s igy nem csak megrendült egészsége, hanem *megrendült auktoritása* is szeme előtt lebegett, a mikor a lemondásra elhatározta magát.

A republikánus körök nem tulajdonitanak *Galliffet* visszalépésének nagy fontosságot, sőt ellenkezőleg azt hiszik, hogy *Galliffet* elvonta a kormánytól a szocialisták és a radikálisok szimpátiáját és hogy visszalépésével a *Waldeck-Rousseau*-minisztérium állása meg fog erősödni.

Páris, május 30.

A *Gaulois* következőképpen adja elő *Galliffet* lemondásának okát:

A lemondás indirekt oka az a sértő szó, amelyet *Waldeck-Rousseau Fritsch* századosról mondott. Valósággal azonban azért vált meg *Galliffet* az állásától, mert fájdalmasan esett neki, mikor látta, hogy bizonyos alárendeltjei a legfontosabb aktákat eltitkolták előtte és auktoritása alul kivonják magukat és mások illetéktelen befolyásának vetik magukat alá. *Galliffet* két nappal előbb azt mondta egy képviselőnek, aki őt az állami rendőrség manővereire figyelmeztette, hogy jól tudja, hogy őt is kémek veszik körül, hogy még legbizalmasabb természetü leveleit is felbontják és elolvassák, mielőtt neki átadják. Egybehangzóan jelentik, hogy *Galliffet* hétfőn az ülés alatt irta meg lemondó kérelmét és *Caillaux* pénzügyminiszternek adta át, miután *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök éppen a szószéken volt és beszélt. *Waldeck-Rousseau* azonnal minisztertanácsot hivott össze, amelyen felolvasta a lemondó kérelmet. Azután az összes miniszterek egyhanguan azt ajánlották, hogy az energikus és önérzetes tábornok hirében levő *André*t nevezzék ki hadügyminiszternek. *André* a párisi 10. gyaloghadosztály parancsnoka.

André Namoursban kapta meg *Waldeck-Rousseau* táviratát, amely Párisba szólitotta s amelyben fölajánlotta neki a hadügyi tárcát. Éjjel tizenegy órakor érkezett meg *André* válasza, amelyben kijelentette, hogy elfogadja a hadügyi tárcát. *Galliffet* maga *André*t ajánlotta utódjául, mert ez a tábornok az ő föltétlen bizalmát birta.

André tábornok 1838-ban született, az 1870-iki háboruban mint százados vett részt, 1893-ban a katonai politeknikai iskola igazgatója lett, 1898-ban *Roget* helyébe a tizedik gyaloghadosztály parancsnoka lett. *André* republikánus érzése minden kétségen felül van. Eddigi hatáskörben sem türte, hogy a politikát bevigyék a kaszárnyába s ezért a nacionalisták megharagudtak rá. Néhány hónappal ez előtt megtiltotta, hogy a parancsnoksága alatt levő kaszárnyákba izgató lapokat vigyenek. *Galliffet* helyeselte ez intézkedést és *André* rendeletét kiterjesztette az összes párisi kaszárnyákra.

A háboru.

Budapest, május 30.

Roberts Johannesburgban, angol lovascsapatok utban Pretória felé, Krüger meghódolásának hire, Oranje bekebelezése, ezekről szólnak a délafrikai harctérről érkező mai tudósitások, amelyekhez lord Salisbury mintegy kommentárt csatol a Cityben tett nyilatkozatával, amidőn hangsulyozza, hogy a két délafrikai államnak csak egy darabkát sem fognak meghagyni a függetlenségből. A bekebelezett Oranje „szabadállam", amely 1854-ben kapta Nagy-Britanniától a függetlenségét, most mint brit gyarmat *Oranje River Territory* nevet visel, s eddigi polgárai nem *ellenfelek* többé, hanem *lázadók*, mihelyt az *angol* akaratnak ellenszegülnek. Ugyanez a sors vár Transvaalra, amelynek a leendő gyarmat-nevét még nem tudjuk.

Mai tudósitásaink a következők:

(Roberts előrenyomulása.)

London, május 30.

Roberts igérete, hogy még ma délben be fog vonulni Johannesburgba, minden bizonynyal be fog teljesedni. A *Daily Mail*nek jelentik Pretóriából: *Krause* johannisburgi városkapitány körlevelet intézett az összes városi hivatalnokokhoz, amelyben fölszólitja őket, hogy szigoruan ügyeljenek arra, hogy idegen kalandorok ne kövessenek el erőszakos tetteket a brit csapatok ellen és ne intézzenek merényletet a bányák ellen.

London, május 30.

Azt hiszik, hogy *Roberts* már gondoskodott a Pretóriából Lourenço-Marquezbe vivő vasut elvágásáról, ugy hogy nem csak a boer katonák, hanem *Krüger és Steyn sem menekülhetnek el Transvaalból*. A kormány el van készülve arra, hogy a háborut már a legközelebbi napokban befejezik, sőt azt sem hiszik lehetetlennek, hogy *Krüger* már a legközelebbi órákban meghódol.

London, május 30.

A johannesburgi bányák megmentése első sorban *Botha* Lajos tábornoknak köszönhető, aki kapott ugyan parancsot Pretóriából, hogy a bányákat pusztitsa el, de *megtagadta a parancs teljesitését*, minthogy az nem mozditaná elő Transvaal megvédését.

London, május 30.

Angol lovas előőrscsapatok utban vannak Pretória felé. *Roberts* azt hiszi, hogy Pretóriáig nem fog ellenállással találkozni.

Köln, május 30.

*London*ból jelenti a *Kölnische Zeitung* levelezője: Katonai körökben beszélik, hogy a lovasság a Pretória felé és a Delagoa-öböl mentén huzódó vasutvonal ellen támadásra készül, hogy elvágja a transvaali boerok visszavonulásának utját.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percenyire Payerbachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. Kenried. Gyönyörü, napos, széltől óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger szine fölött. Teljes vizgyógymód. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világitás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz.
Prospektussal és értesitéssel szolgál az igazgatóság.

(A harctérről.)

London, május 30.

A Reuter-ügynökség jelenti New-Castleből tegnapi kelettel: Mount-Prospectben a hajóágyuk ma reggel erősen kezdték bombázni a boeroknak Pogvani és Laingsneck között lévő hadállásait. Az ellenség is ágyuzott, de siker nélkül.

(Az annexió.)

London, május 30.

Roberts tábornagy vasárnap, az isteni tisztelet után Oranje szabadállamot *Oranje River Territory* néven *a brit birodalom alkotó részeül proklamálta.* Az itteni irányadó körök azt hiszik, hogy *Roberts* jövő vasárnap Pretóriában proklamálni fogja *Transvaal annexióját is.*

(A béke felé.)

London, május 30.

A reggeli lapok egy pretóriai táviratot közölnek, amely szerint a *boerok csakugyan fölhagytak az ellentállással* az angol csapatok előnyomulásával szemben. Nagyon alapos az a remény, hogy a *transvaali kormány azonnal megkezdi a békealkudozásokat*, vagy talán már meg is tette ez irányban az első lépéseket. Tegnap még egy kisérletet tettek különféle helyeken való kérdezősködéssel, hogy van-e valamelyes remény külföldi barátok segitségére.

London, május 30.

Hiresztelik, hogy a boerok tárgyalásba bocsátkoztak a kapituláció feltételei felett. *Krüger* ingadozik és biztositani akarja magát a felől, hogy nem küldik Szent-Ilona szigetére. Hir szerint már legközelebb, állitólag vasárnap Pretóriában ki fogják hirdetni *Transvaal bekebelezését.*

(Krüger meghódolása.)

London, május 30.

Lourenço-Marquezből táviratozzák: *Krüger elnök kijelentette, hogy nem kiván tovább ellenállni és hajlandó meghódolni*, ha megengedik neki, hogy tovább is az országban maradhasson.

(Salisbury nyilatkozata.)

London, május 30.

Lord *Salisbury* tegnap este a City konzervativ klubjában beszédet mondott, amelyben városi és belpolitikai kérdéseken kivül a *transvaali kérdéssel* foglalkozott. Azt mondta a többi között, hogy a Guildhallban november 9-ikén tartott banketten mondott szavait a kormány szándékaira vonatkozólag félremagyarázták. *Ő nem vállalt kötelezettséget arra, hogy Anglia nem fog területet annektálni.* Ilyen kijelentést nem tett és nem élt olyan szavakkal, amelyekből ezt a kötelezettséget ki lehetett volna olvasni. Anglia nem azért ment bele ebbe a háboruba, hogy területet foglaljon el, hanem azért, hogy véget vessen az angol alattvalók elnyomásának. Minthogy azonban Angliát az ellenség kényszeritette a háborura, *nevetséges volna azt mondani, hogy Anglia kötelezte magát, hogy nem fog területet annektálni.* Ez a körülmény nagyon fontos a kérdés rendezése szempontjából. Anglia roppant áldozatokat hozott abban az erős meggyőződésben, hogy ezeket az áldozatokat nem kell még egyszer meghoznia. Az ezentul követendő politikáról nem nyilatkozhatik közelebbről, a kormánynak eltökélt szándéka a háboru ismétlődését megakadályozni, a bennszülötteket megvédeni és mihelyt csak lehetséges lesz, kibékülést létrehozni, hogy *valamennyi dél-afrikai állam boldog tagja legyen a brit birodalomnak.*

London, május 30.

Lord *Salisbury* tegnap a konzervativ-klubban mondott beszédében igy nyilatkozott a délafrikai kérdés rendezéséről:

Addig nem lehetünk biztonságban, amig a két délafrikai államnak *csak egy darabkát is* meghagyunk a valóságos független kormányzatból. Felelősségünk kétféle. Meg kell védenünk a mellőzött bennszülött fajokat, másfelől ugy kell irányitanunk politikánkat, hogy amennyire csak lehetséges, *kibékülés* lépjen az ellenszenv és a viszály helyébe. Mindennek fölötte áll azonban az a követelmény, hogy az egész területen ne lehessen titkos mozgalom olyan emberek között, akik a királynő vagy a birodalom iránt ellenséges indulatuak.

HIREK.

Szezonvers.

Szezonverset kell zengenem,
De őszintén kimondom:
Ha pénzem volna, istenem,
Egyébre volna gondom ...

Elmennék a hegyek közé,
Hol a fehér gyopárra
Ragyog már reggel négy felé
A nap első sugára,

S hol alkonyatkor pontosan
Harangozzák az Ávét,
Mig a terasszon hangosan
Iszszák a helyi kávét.

Sok munka és sok bűn miatt
Elfáradt lelkem, testem, —
Be tönkre tetted hű fiad,
Imádott Budapestem!

Oh tiszta lég szabad tetőn,
Vad csermely, üde pázsit
Ugy várlak vágyva, reszketőn,
Mint elsején a gázsit!

Be vigan látnál, wörthi tó,
Hol annyi sok a séta,
Ha volnék bank-igazgató,
S nem kis szegény poéta.

Ah nincs mezőm, nincs madaram,
Mely égbe vinne szárnyán, —
De van szegény aszfalt-nyaram
Poros leander árnyán!

S mert a szabad természetet
Szivem hiába várja,
Üzök szezon-költészetet,
A lantnak proletárja!

Ki is ezennel rímelőn
Önöknek konstatálja,
A búr hazának vége lőn,
Az angol okkupálja;

Bár alig birják vállai,
Még nő hazánk adója;
Muzsánknak kopnak állai,
Mert operánk nivója

Csak száll alább, csak száll alább,
Csak száll alább a lejtőn,
De a kamatláb legalább
Fölszáll kétségbeejtőn;

A cseh a német alkuvást,
Mint szikraláng a taplót
Tüzes csatára gyujtja. (Lásd
A Budapesti Naplót.)

Madridban ah, Madridban óh
Engednek annyi jottát, —
A dobra jut nagy náció
Rögeszméd, hadi flottád!

Ne resteljétek, spanyolok,
A kis malőrt előttem!
Látjátok, vigan danolok,
És meg sem illetődtem.

Ért bennetek a trubadur,
Mi az ilyféle baj, t'óm;
Rég Thury, most Ladányi ur
V. b. t. végrehajtóm.

És tegnap láttam Őt is! — Óh
Az egykor szőke dundi
Milyen sovány, milyen fakó, —
Sic transit gloria mundi!

(G—ly.)

Budapest, május 30.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 31-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Mándy* Lajos miniszteri tanácsost a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a király.

— **József főherceg szemleuton.** *József* főherceg ma délelőtt *Iglón* szemlét tartott az ott állomásozó honvédzászlóalj felett, aztán ebédet adott, amelyre a polgári hatóságok főnökeit is meghivta. Délután *Eperjesre* utazott. Ez a város is lobogódiszben várta a főherceget, kinek fogadására diszruhás katonai és polgári küldöttség jelent meg a pályaudvaron. A főherceg *Tahy* alispán üdvözlésére meleg szavakkal válaszolt és szállására hajtatott. A főherceg *Vályi* János görög katolikus püspök vendége és holnap estig marad Eperjesen.

— **Vilmos császár Bécsben.** A *Neues Wiener Tagblatt* arról értesül, hogy *Vilmos* császár augusztus 18-án Bécsbe érkezik, hogy személyesen fejezze ki szerencsekivánatait *Ferenc József* királynak hetvenedik születésnapja alkalmából. Jól informált részről jelentik a bécsi lapnak, hogy a német császár augusztus 18-án reggel érkezik Bécsbe s még aznap este visszautazik Berlinbe. Királyunk meg fogja szakitani ischli nyaralását egy napra s augusztus 18-án, nehány órával Vilmos császár előtt jön Bécsbe s éjszaka visszatér Ischlbe.

— **A leánydiákok érettségije.** A budapesti leánygimnáziumban ma végezték be az érettségi vizsgálatot és nemcsak azért, mert lányokról van szó és udvariaskodni tartozik az ember, de már az irásbeli után konstatálható, hogy derekas munkát végeztek a kisasszonyok. Semmi különleges kimélettel nem bánt velük a tanári kar, sőt mintha kissé szigoruan állitotta volna össze a tételeket, amelyek közül választaniok kellett. Hétfőn volt a magyar irásbeli vizsga s ezek voltak a tárgyak:

1. A kurucvilág jellemzése.
2. Az önismeret minden erkölcsi haladás alapja.
3. A magyar müvelődés és irodalom legfontosabb mozzanatai a százados évfordulókon.

Ezek közül különösen a harmadik olyan, ami dolgot ad az irodalom és a kulturtörténet legalaposabb ismerőjének is. Tegnap a német s ma a latin irásbeli vizsga volt soron. A magyar dolgozatot kellett leforditaniok erre a két nyelvre. A munkaval valamennyi vizsgázó idejére elkészült s most már csak a szóbeli vizsga van hátra. Jövőre valamicskét könnyebb lesz az érettségi, mint amilyen ez idén volt. Magyarról latinra nem kell majd forditani.

— **Személyváltozások az Osztrák-Magyar Banknál.** Bécsből jelentik nekünk, hogy a holnapi hivatalos lap *Spitzmüller* miniszteri tanácsosnak az Osztrák-Magyar Bankhoz *helyettes kormánybiztossá* való kinevezését fogja közölni. Ezt a tisztet eddig *Mayr* Herman osztálytanácsos viselte, akit az Union-bankhoz neveztek ki első kormánybiztosnak *Swoboda* miniszteri tanácsos helyébe, kit viszont az Osztrák-Magyar Bankhoz első kormánybiztossá neveztek ki az osztályfőnökké való kineveztetése miatt lemondott *Gruber* helyébe. *Spitzmüller* utódjául a hitelintézethez kormánybiztossá az eddigi helyettes kormánybiztost *Scheuchenstuel* osztálytanácsost, az alsó-ausztriai leszámitoló társasághoz pedig kormánybiztossá *Reisch* miniszteri titkárt rendelték ki.

— **A külügyminiszter utazása.** Gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter junius 15-én Párisba utazik s onnan üdülésre az ardennei fürdőbe megy, amelyet évenként fel szokott keresni.

— **Sub auspiciis Regis.** A tudomány egyetem uj palotájának disztermében holnap, csütörtökön, délelőtt 11 órakor avatják sub auspiciis Regis *Verebélyi* Tibort az orvosi és *Gombócz* Zoltánt a bölcsészeti tudományok doktorává. Az ünnepélyen a királyt *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkár fogja képviselni, a ki beszéd kiséretében nyujtja nekik a király monogrammjával diszitett brilliáns gyürüt. A disztermet erre az alkalomra szépen földiszitették és a rend fönntartásáról az egyetemi kör tagjai gondoskodnak. Az aulába csak meghivóval lehet belépni.

— **Bismarck Herbert és a müvészek.** *Berlinben* egy kiállitáson *Bismarck* Herbert herceg nagyon megütközött egy szobormüvön, amely atyját ábrázolja, amint kezét a kardján tartja és szeme a messzeségbe tekint. A müvész azt akarja müvén kifejezni, hogy Bismarck őrködik a birodalom felett. Hogy mi nem tetszett Bismarck Herbert hercegnek *Eberlein* müvén, azt nem mondta meg, de megkérte a kiállitás bizottságát, hogy a szobrot távolittassa el. Már ma nem is volt ott *Eberlein* Bismarck-szobra.

Szájpadlás nélküli fogak. Fölöslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula
speciálista a szájpadlás nélküli müfogak készitésében
VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

— **A kőszivü tanács.** A debreceni tanácsról pedig semmi könyörületességet ne méltóztassanak föltenni. Ez a tanács csupa olyan emberből áll, akinek kőből van a szive s még a pincsi kutyáknak sem kegyelmez. A kis pincsi kutyáknak, melyeknek élete pedig — amint ezt egy debreceni polgár kegyelmi kérvényében kifejtette, feleségének kedélyére és egészségére nagy befolyással lehet. Egy szájkosár nélküli pincsi tudniillik a debreceni hatalom kezébe került s az illetékes forum már-már ütésre emelte a bunkót. Ekkor érkezett a tanácshoz az a kegyelmi kérvény, amely egy kutya életét emberi, sőt asszonyi motivumokkal védi. Ékesebb védelem nem is képzelhető egy pincsi kutya számára. És ez a tanács mégis elvetette a kérvényt és a pincsi életét. Oh debreceni tanács, ön kőszivü!

— **Hollán Ernő temetése.** Ma temették el Sándor-utcai lakásáról *Hollán* Ernő altábornagyot, a magyar szabadságharc dicső emlékü katonáját, aki később a béke korszakában is áldásosan munkálkodott a nemzeti haladásnak nagy munkájában. Délután négy órára megtelt a gyászház a résztvevők nagy tömegével. Ott voltak: *Krieghammer* hadügyminiszter, báró *Spaun* altengernagy, *Paar* főhadsegéd, báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter, *Gromon* államtitkár, *Lobkowitz* hadtestparancsnok vezetése alatt a budapesti ezredek tisztikarának küldöttsége, *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Hegedüs*, *Darányi* miniszterek, *Wekerle* Sándor, *Szilágyi* Dezső, *Ugron* Gábor, *Lakatos* Miklós országgyülési képviselők, azonkivül a képviselőház és főrendiház számos tagja, az egyetemi tanárok jó része, akadémiai tagok, kuriai és táblai birák, továbbá teljes díszben a tábornoki kar, a Magyar Jelzálog Hitelbank részéről, melynek az elhunyt 12 év óta felügyelő-bizottsági tagja volt, dr. *Matuska* Péter országgyülési képviselő, igazgatósági alelnök, *Kubinyi* Árpád országgyülési képviselő, igazgatósági tag, *Kun* Ákos igazgató és az intézet tisztikara élén dr. *Bamberger* Béla felügyelő-bizottsági tag. A mérnök- és építész-egylet képviseletében *Czigler* Győző és *Ney* müegyetemi tanárok voltak jelen.

A ravatal a gyászlepellel bevont udvarban volt felállitva; a beszentelést *Kanovich* apátplébános végezte fényes segédlettel. Az operai énekkar gyászdalokat adott elő, melyeknek elhangzása után *Szily* Kálmán az Akadémia nevében búcsuztatta el a halottat. Utána *Czigler* Győző a mérnök- és építészegylet nevében mondott megható gyászbeszédet. Az énekkarok ismét gyászdalokat adtak elő, majd a díszes kocsira tétték a koporsót. A menetet, amely a Keleti pályaudvar felé haladt, a 32. gyalog-ezred nyitotta meg; utána jött az 1. honvéd gyalogezred díszszázada a zenekarával. Kivonult még a 16. huszárezred egy zászlóalja és a negyedik hadtest egy tüzér-ütege. A halottaskocsi előtt egy vértes lovag haladt. A díszes koszoruk alig fértek el három kocsira. Többek között a következő felirások voltak olvashatók a koszoruk szalagján: „Felejthetlen barátjuknak" — Lipthay Sándor és neje; „Sok évi kitünő munkatársának" — a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut igazgatósága; Magyar Jelzálog Hitelbank tisztikara — Hollán Ernő ő excellenciájának; Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatósága — Hollán Ernő ő excellenciájának; Magyar Jelzálog Hitelbank felügyelő bizottsága — Hollán Ernő ő excellenciájának; „Az elvesztett jó barát emlékét őrzi" — Hegedüs Sándor és családja; A főrendiház — Hollán Ernőnek stb.

Kivonultak a temetésre honvédmenház ősz lakói is, hogy leróják a kegyelet adóját egykori bajtársuk iránt. Az elhunyt altábornagy rendjeleit és hadijelvényeit külön díszkocsin vitték. A koporsót a keleti pályaudvarról *Békásra* szállitották, ahol a családi sirboltban helyezik örök pihenő helyére. A temetésen küldöttségileg fogják magukat képviseltetni: a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Mérnök- és Építészegylet, a Kassa-Oderbergi Vasut, a Magyar Jelzálog-Hitelbank, a honvédelmi minisztérium, a Ganz-gyár stb.

*

Az elhunyt altábornagy özvegyéhez tömegesen érkeznek a részvétnyilatkozaiok. A legelsők közt volt *Széll* Kálmán miniszterelnöké, aki meleghangu levelet intézett az özvegyhez, amelyben egyik legrégibb és legjobb barátjának mondja az elhunytat. Részvétiratot küldtek még báró *Fejérváry* Géza, *König* Károly, a kabinetiroda főnöke, *Tisza* Kálmán, *Darányi* Ignác, a Magyar Jelzálog-Hitelbank igazgatósága, felügyelő bizottsága és tisztikara, Szilágyi Dezső, Forinyák Gyula, Márkus József főpolgármester, Türr István, Burghardt-Bélaváry, Szabó Jenő, Latkóczy Imre, Paiss Andor, Lits Gyula, Tolnay Lajos, Lipthay István, Pfeiffer Kálmán, Rákosi Jenő, Arany Lászlóné, özvegy gróf Teleki Laszlóné, Detsinyi Arthur, Gerő Lajos, Lipthay Gyula kamarás, Tóth Lőrinc, Szász Károly, Emich Gusztáv, Andrásovics János kuriai tanácselnök, Bittó István, Csiky Kálmán, Sárközy Aurél, Lobkowitz Rudolf herceg, Tarkovich József, Gáll József, nemeskéri Kiss Pál és még sokan.

— **A király mint kertészeti kiállító.** Párisból irják, hogy tegnap érkeztek meg a budai királyi várkert szines térképei gyönyörü kidolgozásban és mahagoni keretben. A terveket ő felsége különös rendeletére *Hauszmann* tanár készitette el és azok most a párisi kiállitás magyar kertészeti pavillonját diszitik.

— **Fonográf-tár.** A jövőben a tudományos könyvtáraknak igen fontos kiegészitője lesz a *fonográf-tár*, ha ugyan általában elfogadják a bécsi tudományos Akadémiának erre vonatkozó ajánlatát. Az akadémia ugyanis a kulturtörténelem szolgálatába akarja szegődtetni a fonográfot, amelynek segitségével meg akarja őrizni az utókor számára az összes európai nyelveket és tájszólásokat, a zene fejlődésének nevezetes mozzanatait, a legfontosabb zenemüveket és a nemzeti dalokat, végre hires emberek beszédeit. Ezeket rendszeresen, tervszerüen kell majd gyüjteni s a hengereket könyvek módjára külön gyüjteményben megőrizni. A javaslat beláthatatlan fontosságu elsősorban a filologusokra nézve. Egy jól rendezett fonogramm-gyüjtemény biztos és pontos képét fogja adni a hangok elváltozásának, az egész fonetika fejlődésének, a tájszólások átalakulásainak. Ha elgondoljuk, hogy ma nem tudjuk biztosan megállapitani, miképpen ejtették ki a görögök és rómaiak az ő nyelvüket (hogy csak erről a két eminenter grammatikus népről szóljunk), rögtön belátjuk a fonogrammok filologiai fontosságát. De a zenetörténelem kutatói is pótolhatatlan kincset kapnak az ilyen gyüjteményben.

Megjegyezzük, hogy bárminő okos és követendő az osztrák akadémia javaslata, az elsőség babérja mégsem őt illeti ezen a téren. Nálunk már egy ideje folyik kisebb mértékben a fonogrammok tudományos rendszerben való gyüjtése, amelyet, ha jól tudjuk, a *Néprajzi Társaság* kezdeményezett. Sok száz magyar népdal, dialektikus szövegével együtt máris meg van mentve a jövő kutatói számára.

— **Hamis felszólamlás.** Ifjabb *Ábrányi* Kornél országgyülési képviselő, a képviselőválasztói névjegyzékeknek ez idei összeállitása alkalmával a főváros hetedik kerületének választói közé kérte magát beiratni. Ezzel a kérelemmel szemben egy „*Weitzenfeld* József kereskedő" aláirással eliátott észrevételt nyujtottak be a hetedik kerületi elöljáróságnál, mely kitogást emel ifjabb *Ábrányi* Kornél választói jogosultsága ellen, minthogy állitólag ifjabb *Ábrányi* Kornél a mult évre nem volt megadóztatva. Az elöljáróság beterjesztette az észrevételt a központi választmányhoz, s ifjabb *Ábrányi* Kornél a hétfői estilapokból értesült az esetről. Másnap *hivatalos bizonyitványt* nyujtott be a központi választmányhoz, mely igazolja, hogy a *VIII. kerületben van a mult évre megadóztatva.* A mai postával pedig a következő levelet kapta:

Weitzenfeld József füszerkereskedő *Budapest.*

Nagyságos képviselő ur!

A *Pester Lloyd* mai esti lapja azt irja, hogy én felszólaltam volna az ellen, hogy Nagyságod az országgyülési képviselők választóinak jegyzékébe felvétessék.

Van szerencsém Nagyságodat értesiteni, hogy én sehol semmiféle felszólamlással nem éltem, sem ezen, sem más ügyben, sem Nagyságod, sem más ellen; vagy a Pester Lloyd lett félrevezetve, vagy a *felszólamlás hamis.*

Olyan bolond dologra vállalkozni is szégyellenék, hogy Nagy Magyrországon kutassam, fizet-e itt vagy ott valaki adót; nem is tudom, hogy lehetne erről bizonyságot szerezni; amit pedig bizonyossággal nem tudok, azt nem állitom.

De ha foglalkoznék e kérdéssel, akkor az ellen szólalnék fel, ha Nagyságod fel nem vétetnék a választók névjegyzékébe; mert országvilág tudja, hogy Nagyságod magas értelmisége felér akármilyen doktori diplomával, ami pedig, törvényeink szerint, választói jogosultságot ad.

Kérem Nagyságodat, sziveskedjék intézkedni, hogy ezen cáfolatom lehetőleg minden lapban közöltessék.

Nagyságos ur igaz tisztelője

Budapest, 1900. V/28.

Weitzenfeld József.

E levelet ifj. *Ábrányi* Kornél további eljárás végett benyujtotta a központi választmányhoz, amely megteszi a kellő lépéseket az iránt, hogy az észrevétel aláirásának hamisitóját kiknutassa és megbüntesse.

— **Házasság.** *Wertheimer* Izidor bőrkereskedő e hó 27-ikén jegyet váltott *Schnábl* Szerafin kisasszonynyal, néhai Schnábl Gusztáv tekintélyes polgár leányával Sárvárról.

— **Szabályrendeletek egyre-másra.** A közrendészeti bizottság *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklete alatt ma ülést tartott s letárgyalt két uj szabályrendeletet. Az egyik a ciceronékről szól. Magyarul *idegenvezetőknek* hivják őket, ha ugyan akad olyan elkeseredett eksziszteneia, amely erre a nagyon is problematikus foglalkozásra adja magát. Kimondta a bizottság, hogy az idegenvezetőknek iparengedélyt kell váltani. Tudnia kell magyarul, németül és még ezeken kivül legalább egy idegen nyelvet is. A dijszabásuk egy órára két, félnapra öt, egész napra nyolc s egész éjjelre tizenkét korona. A kerékpárosokra nézve hozott szabályrendeletet elfogadta a bizottság, de még beleszurta azt is, hogy az erdei sétautakon és a dunai kőpartokon szintén tilos a biciklizés. Azonkivül betiltotta az acetilén-lámpák használatát is.

— **Egy állammal kevesebb.** A tegnapelőtti nap, május 28-ika emlékezetes marad Délafrika történetében. Ekkor proklamáltatott a Fokgyarmat fővárosában Oranje-szabadállam annexiója. Már Viktoria királynő nevenapján május 24-ikén meg kellett volna ennek történnie és meglehet, hogy azért halasztották el, mert a szabadállam egy részét még nem szállták meg az angol csapatok. De ez ma is ugy van. Oranje keleti vidéke még nem hódolt meg a gyülölt jövevénynek és a Szabadállam kormánya még ma is Frankfortban székel, tehát oranjei területen. Oranje szabadállam kitöröltetett a független államok térképéről. Jövőre Oranje River-gyarmat lesz a neve és az oranjei burgher nem tekintetik többé a népjog oltalma alatt álló harcosnak, hanem lázadónak és alkalmasint már a legközelebbi napok meghozzák Roberts tábornoknak azt a proklamációját, amely ezt tudatja a szerencsétlen köztársaság polgáraival. Anglia adta 1854. február 23-ikán a kis boer köztársaságnak a függetlenséget, amelytől most annyi véres harc után megfosztotta. Vagy 200,000 lelket számlál lakossága, abból 77 ezer bevándorlott, illetve ezek utódai, a többi néger. 1898-ban bevételei kerek számban 900.00 font sterlingre és kiadásai egy millióra rugtak. Államadóssága kitett 460.000 font sterlinget, az állami vagyon földekben, vasutakban, épületekben, stb. 5½ millió. Vasutainak hossza 821 kilométer. Mindezek a számok a szabadállam szép fejlődéséről tanuskodtak. Megelégedetten, patriarkális egyszerüségben élt az oranjei nép, amelyre most ránehezedik majd az angol annexió terhe, mely idegen erkölcsöket, idegen szokásokat visz közéje. Talán elkerülhette volna szomoru sorsát, ha tavaly októberben nem csatlakozik Transvaal hadizenetéhez. Sokáig bizonyosan nem. Másrészt fölmerül a kérdés, vajjon az oranjei boerok nem-e nagyobb szolgálatot tettek volna transvaali testvérjeiknek, ha csupán jóindulatu semlegességre szoritkoztak volna. Hiszen mindössze 15.000 emberi tudtak csak csatavonalba állitani, mig a semleges Oranje a Vaal folyó egész hosszában megvédhette volna Transvaalt az angol invázió elől és a brit csapatok csak Natal és Mafeking felől nyomulhattak volna a testvérállam földjére. Persze kérdéses, hogy Anglia respektálta-e volna a szabadállam semlegességét és bizonyára keresett és talált is volna ürügyet, hogy elérje vagy kierőszakolja az átvonulást *Oranje* területén.

— **Az eskütéri hid.** *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter ma délután megtekintette az eskü-téri Dunahid épitési munkálatait. A miniszter öt órakor érkezett a balparti épitkezés helyére, ahol fogadására megjelentek *Csörgeő* Gyula államtitkár, *Vértessy* miniszteri osztálytanácsos, a hidépités vezetősége részéről *Czekelius* miniszteri tanácsos, *Szántó* müszaki tanácsos, *Beke* és *Gruber* főmérnökök, a vasszerkezetet előállitó állami gépgyár részéről *Seefehiner* igazgató, *Gottlieb* felügyelő és *Strauch* főmérnök, az alépitményi vállalat részéről *Fischer* és *Fischof* mérnökök. Az épitésvezetőség kalauzolása mellett a miniszter tüzetesen megszemlélte ugy a falazási, mint a vasszerkezeti munkákat. Különösen lekötötték a miniszter figyelmét a láncoknak már kész lehorgonyzásai, a hid vizszintes és függélyes lengéseit gátoló szerkezeti részek, s a diósgyőri vasgyárban készült s a parti pilléreken már el is helyezett óriási acélöntvények, amelyekre a láncok felfüggesztésére szolgáló, 50 méter magas vastornyok fognak támaszkodni. Egy órai beható szemle után távozott a miniszter, miután a látottak és tapasztaltak felett megelégedését fejezte ki.

— **Te Krivány!** A Krivány János neve becsületsértés lett. Nem mi mondjuk, hanem az az aljárásbiró, aki Szenfleányfalván Bimbó Mihály hitelszövetkezeti tag ur ügyét letárgyalta. A hitelszövetkezetben tudniillik egy kis szóváltásba elegyedett Bimbó Mihály Zabán Jánossal s többek közt ezt is ki találta pottyantani a száján.

— Nem türök ilyen Krivány-féle eljárást.

Zabán János panaszra ment. Azt mondta, hogy a becsületén esett csorba. A járásbiróság is igazat adott neki s Bimbó Mihálynak harminc koronájába kerül ez a kis eset.

— **Halálozás.** *Medroszték* János 1848—49-iki honvéd május 28-ikán Kolozsvárott 68 éves korában elhunyt. Temetése ma délután ment végbe nagy részvét mellett.

— **A váltó veresége.** A váltó az a papiros, amelyet széles e világon mindenütt szentségnek tartottak. A mindenható ne nyulj hozzám, amelynél senki se nézte, senki sem kereste, hogy miért van, miért lett, hanem csak azt, hogy van. Ha van, akkor fizetni kell. Ezen az áttörhetlennek látszó formalitáson mostanában rést ütött egy különben semmire sem jó valami, a ferbli. A kuria ugyanis egyik döntvényében kimondta, hogy a ferbli-adósságot még akkor sem kell kifizetni, ha váltóval födözték. Az ilyen váltó ugyanis olyan, mintha sohasem is lett volna, nem ér egy hajitófát sem, akár rá lehet vele gyujtani vagy sajtot lehet bele takarni! Egy megingatott szentség, amelynek a csodatévő parázsát kikezdték. A kuria döntvénye olyan nagy jelentőségü, amilyen kevés akad száz esztendőben. A római jog egy-egy merev és szigoru formalizmusát évszázadokig nem tudta enyhiteni a gyakorlat s a méltányosság gyakran nagy erőlködve, sokszor lopva tudott csak bejutni az itélőbiró itéletébe. A magyar kuria nagy bölcseségével most egyszerre rést üt a legmerevebb jogi formán s előkészíti a váltó alkonyát. A szerencsejátékból eredő követeléseket soha jog nem engedte érvényesittetni, hacsak valamelyes forma mögé nem bujtatták a kövelelést. Ez a döntvény világosan és becsületesen szól: Nem a forma a fő a jogban, amint ezt oly szivesen hirdetik a paragrafusok merevnyaku lovagjai, hanem az igazság és becsületesség a fő. Az pedig sem nem igazság, sem nem becsületesség, hogy ferbliadósságért mindjárt pörösködni lehessen, mihelyt ugy tüntetik föl a dolgot, mintha valamely komoly ügylet gyermeke volna az a követelés.

— **Sakkverseny.** *Párisból* táviratozza tudósitónk, hogy a hetedik fordulón ma *Schlechternek* sikerült az eddig győzhetetlen *Janovskyt* megvernie. *Marko* győzött *Burns* ellen, *Rosent* leverte *Lasker*, *Meldes* nagy előnybe jutott *Mortimeer*rel szemben, de a játék remis lett. A *Pittsbury—Mason*-parti a végjátékig ért. *Csigorin* győzött *Bródy* ellen, *Schowalter Sterling* ellen, *Marstall Didier* ellen. A verseny állása ma ez: Pittsbury 6, Meedes (1), Janovsky, Marstall 5, Shovalter 4½, Marko (1), Burns (1), Maróczy 4, Schlechter, Csigorin 3, Mason 2, Brody, Rosen, Sterling 1, Mortimeer (1), Didier (0).

— **A csikó.** Perzseli az aszfaltot a fővárosi nyári nap izzó melege. Egykedvüen méri végig a széles körutakat a gyorsan élő fővárosi tömeg. Kiki siet, hogy dolgát végezve, pihenésre hajthassa fejét s mielőbb édes álomban ringatózhassék. Álmodhasson kies mezőkről, tágas térségekről, ahol felhőkarcoló bérkaszárnyák nem zárják el a levegőeget s ahol az édes anyatermészet friss üdesége ifjui erőt önt az elernyedt szervezetbe. De ime, hirtelen minő változás. A világváros utcai zsibvására hirtelen megáll. Mintha gátak tornyosultak volna a rohanó tömeg elé, ugy akadt el a közlekedés a széles járdán. Kicsiny és nagy, öreg és ifju, asszony, leány, gyerek, valamennyi egy csomóba verődik. És örömteljes mosoly ül ki az arcokra. A rideg, számító ábrázatok is jóságosra fordulnak és a szeretet tüze villan meg a szemekben. És mindezt mi okozta?

Egy csikó.

Egy kedves, kicsiny jószág, amely anyja mellett kipányvázva fickándozott a nagy szállitó kocsi oldalán.

— **Sztrájk az államvasuti gépgyárban.** Emlitettük, hogy az államvasutak gépgyárában sztrájkoló munkásokat *Seefehlner* igazgató fölszólitotta, hogy álljanak munkába. A küldöttség kijelentette, hogy ma délelőtt ismét jelentkezik az igazgatónál, azonban ez délig nem történt meg. Az igazgató ma reggel hirdetményben fölhivta a sztrájkolókat, hogy délutánig álljanak munkába, *mert különben elbocsátja őket.* Utalt arra, hogy a gyárüzem általában pang és azért az igazgatóság mégis lehetőleg egyöntetüen osztja szét a munkát, hogy minden munkásnak alkalmat adjon a kenyérkeresésre. A munkásközvetitő-intézet pedig ezerszámra szerződtetheti a munkásokat. A sztrájkolók ma délelőtt ismét a Népligetben gyülekeztek és nagyon nyomott hangulatban beszéltek ügyük állásáról. Látni lehetett, hogy csak néhány szocialista izgató aknamunkája idézte elő ezt a kis sztrájkot és a munkások nem nagyon értenek egyet vezetőikkel. Valószinü, hogy a munkások holnap ismét megkezdik a munkát.

— **Letartóztatott kauciószédelgő.** *Dobé* Sándor borbélylegény arra a már nem ismeretlen utjára lépett a szédelgésnek, hogy — illatszergyárosnak adván ki magát — irodaszolgákat, pénzbeszedőket szerződtetett, mindegyiktől kauciót kért s azt elsikkasztotta. Csakhogy mig társai a hiszékeny fővárosi embereket csalták lépre, addig a furfangos Figaró a jó vidékiek közül szedte áldozatait, az ujságok kishirdetései réven. Kodmönös atyafiakat szerződtetett a nem létező illatszergyárhoz s hogy annál inkább megtéveszthesse őket, az angyalföldi Figyelő-utca 10. szám alatt szobát vett ki. Egy ablakos kamara volt az, amelybe egypár száz üveget hordatott s a felvett emberekkel azokat mosogattatta, vagy pedig elküldte őket minden lehetetlen megbizással. Az egyiknek az összes gyógytárakat kellett kiirni, a másiknak pedig a cimjegyzékből kivett cimek közül egyiknek vagy másiknak megbizhatóságáról kellett meggyőződést szerezni. Ujpestre, Rákospalotára, s egyáltalán a környék minden tájára küldte szét óvadékos alkalmazottait azzal a célzattal, hogy őket mindenkép foglalkoztatva gyanut ne ébresszen. Érdekesek üzleti levelei. A cim: *Dobé Nándor illatszer nagykereskedő.* Mellette egy csomó kitüntetési érem tündöklik. *Girókontó kereskedelmi bank. Sürgönycim Budapest. Telefon szám 12-12.* Ilyen hangzatos cégjegyzésekkel egy sereg embert vitt lépre s 4000 forintra rug a kiszipolyozott összeg. Hü segitő társai voltak *Dobánszky* Kálmán és *Rohrer* Károly ügynökök, akik a *Fojtek*-féle szélhámoskodásoknál is szerepeltek. Ezek vitték a kauciósokat Dobéhoz. Ezek ellen szintén folytatják az eljárást. Dobé Nándort, aki már kétszer volt büntetve, a rendőrség átadja a vizsgálóbirónak.

— **Jótékony mulatság Ős-Budavárában.** Ős-Budavárában holnap, csütörtökön délután négy órakor a rendes belépődijjal nagy majális lesz az éhező iskolás gyermekek javára. A majálison, melyet a *Szündei gyermektelep egyesület*, az éhező iskolás gyermekek táplálására alakult *Gyermekbarát egyesület*, a *Fehér-kereszt egyesület* és a *Gyermekvédő egyesület* rendez, csupa gyermekeknek való mulatság lesz: előadások a nyitott szinpadokon. Lockhart csoda elefántjai, Hegelman kötéltáncosai stb. A majálison, amelyen a *Budai Dalárda* is közreműködik, Bokody szintársulata hat egyfölvonásos gyermekeknek való bohóságot mutat be.

———

(x) **Ha őszül a haja,** használja Zoltán *Hair-regenerátorát,* mely a haj eredeti szinét adja vissza. Ára 2 kor. *Zoltán* gyógytárában, Bpest, N.-korona-utca 23.

———

(x) **Akácia-szappan** 1 korona. Akácia poudre, fehér, rózsa, vagy krém szinben 1 korona. Akácia-arckréme 2 korona. E kiváló arcszépitő és tisztitó készitmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszertárakban. Főraktár: Kriegner Gy. gyógyszertára Budapest, Kálvintér.

———

(x) **Linhart Vilmos** festő mütermében készülnek: Arcképe szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények müvészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

———

A király látogatásai.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, május 30.

A katonáknak szóltak ma ő felsége látogatásai. Ma délelőtt megtekintette a király a Lipót-mezei közös hadseregbeli hadapród-iskolát és az uj tiszti kaszinót. Körülbelül két óra hosszat időzött a legfőbb hadur a kiskatonák között. Élénken érdeklődött minden iránt, magyarul beszélt csaknem mindenkivel és egynéhány kadétot gyöngéden „flam"-nak szólitott. Dél felé a tiszti kaszinót tisztelte meg látogatásával.

A hadapród-iskolában.

Délelőtt tiz órakor érkezett ő felsége *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek kiséretében a közös hadseregbeli hadapród-iskolába. A főépület bejáratánál a tanári testület állt kettős sorban, élükön herceg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, *Ehlmayer* ezredes, *Hanke* alezredes és a kadétiskola parancsnokai.

A hadapródok a tantermekben voltak, mert a király nem diákvonulást óhajtott látni, hanem a rendes munkát.

Amint a király leszállt a kocsijáról, kezet fogott Lobkowitz herceggel, aki bemutatta Hanke alezredest. Az alezredes megköszönte a kegyes látogatást s a király sorra ment a tanárokhoz, akiket az iskola-parancsnok egyenkint bemutatott. Mindegyiktől megkérdezte, mióta oktat, mit tanit, hogy tanulnak a növendékek, hány tanitványa van, akad-e közöttük kiváló, eszes fiu. A cercle hol magyarul, hol a szolgálati nyelven, németül folyt.

Császár református lelkésztől azt kérdezte, hány református növendéke van? Dr. Szuchy róm. kat. hittanár és Szily kapitány, akik a magyar nyelvet és irodalmat tanitják, egymás mellett állottak, ő felsége mosolyogva megjegyezte előttük:

— Ami a magyar nyelvet és irodalmat illeti, azt hiszem, itt a főtisztelendő urnak is, a százados urnak is könnyü a dolga: sok a magyar fiu.

A cercle után felment a felség az épületbe, a tanárok egy része elszéledt az osztályokba. A királyt először a lőterembe vezették, ezután az ebédlőkbe, a zene-, tánc- és vivó-termekbe, innen a házi kápolnába, végül a hálószobákba. Mindenütt sorra nézte a berendezést; nagyon meg volt elégedve a szerelvények praktikus összeválogatottságával. Ezután az első osztályba ment, ahol földrajzi óra volt. Maga tett föl apró kérdéseket a növendékeknek s meglátszott: mennyire örül a rövid, világos feleleteknek.

— Mi a neved, fiam? — fordul egy Kurdy nevezetü kis kadéthoz.

A kadét legalázatosabban jelenti, hogy hivják, a tanár pedig megjegyzi, hogy félévvel ezelőtt egy szót sem tudott németül.

— De már most, amint látom, németül is tud. Helyes, csak mindent szorgalmasan tanuljon.

A második osztályban a számtanból, a harmadikban a hadseregszervezésből, a negyedikben a taktikából és a francia nyelvből volt óra. Ő felsége nem takarékoskodott a dicsérettel, elismeréssel, minden feleletet honorált néhány jó szóval. A negyedik osztályban pedig a két legjobb tanulót bemutattatta magának.

Az osztályok látogatása után a kórházba ment. Három beteg kadét volt itt. Egynek a fogát huzták ki tegnap este.

— Ugy-e, nagyon fájt? — kérdezte a felség.

Az orvos adott felvilágositást, hogy nem közönséges foghuzás volt, mert komplikáció is támadt.

Gyógyulást kivánt a növendékeknek s átment a tiszti ebédlőbe.

— Fuvasson alarmot, alezredes ur, — fordult itt a kalauzoló iskolaparancsnokhoz — lássuk, hogy vonulnak ki, — s az ablakhoz ment.

Alig néhány perc és az egész iskola együtt van teljes fölszerelésben, zászlóaljba alakulva, *Frits* kapitány parancsnoksága alatt.

— Helyes! Helyes! — mondogatta a király, a cakumpakkal szaladgáló, helyöket kereső katonanövendékeket nézve.

Lement azután az udvarra, közeledett a zászlóalj felé.

— Bataillon! — recht schaut!

A kapitány a király elé vágtatott, jelentést tett.

— Köszönöm, jó volt. Még a tüzeléshez való felosztást!

Ez is sikerült. Ő felsége végigjártatta szemét a növendékeken, a tisztekhez fordult s meglehetős hangosan mondotta:

— Köszönöm, uraim, nagyon meg voltam elégedve.

Hanke alezredes, iskola-parancsnok a kocsihoz kisérte a királyt s itt ő felsége egy boritékban ezer koronát adott át neki, hogy szerezzen ebből egy kis örvendetes estét a növendékeknek.

A környéken levő nyaralókból nagy közönség verődött össze a kapu előtt és lelkesen megéljenezték a királyt. A hadapród-iskolában pedig nagy volt az öröm, mert minden fényesen sikerült.

A tiszti kaszinóban.

A belvárosban a tiszti kaszinó környékén nagy közönség foglalt állást, mig a munkások megszállották a szomszédos munkában lévő épületek épitési állványait. A rend fenntartására báró *Splényi* Ödön rendőrtanácsos, továbbá *Köpf* és *Baky* felügyelők vezetésével nagyszámu lovas és gyalogrendőr jelent meg. A tiszti kaszinó előcsarnokában a kaszinó három képviselője várakozott ő felségére: *Czibulka* Hubert lovag altábornagy, a kaszinó elnöke, *Krikl* Ernő müszaki őrnagy, a palota tervezője és épitője s *Danzwith* Lipót százados, a kaszinó titkára.

A király féltizenkettőkor érkezett a kaszinóhoz. Kiséretében voltak: gróf *Paar* Ede lovassági tábornok és *Bolfras* táborszernagy főhadsegédek, herceg *Lobkowitz* hadtestparancsnok *Koller* ezredes, vezérkari főnökkel és két szárnysegéd. *Czibulka* altábornagy, a kaszinó elnöke, hódolattal fogadta ő felségét s bemutatta titkárát és a palota épitőjét. A király nyomban az épület megtekintésére indult és sorra nézte az olvasó-, játszó-, társalgó- és dolgozó-termeket, melyek az első emeleten vannak. Majd megszemlélte a könyvtárt, a női szalont, a kisebb előadási termet és a vivótermeket. Végül fölment a nagy diszterembe, amelynek müvészi berendezése nagyon megnyerte ő felsége tetszését.

A király megkérdezte *Czibulka* altábornagytól:

— Mibe került az épület és a berendezés?

— Egymillió forintba, Felség! — mondta a tábornok.

— A palota igen szép és a helyiségek gyönyörüek, — jegyezte meg a király.

Ő felsége ezután meleg elismerését fejezte ki *Krikl* őrnagynak, a palota épitőjének.

— A kaszinó pompás, nagyon meg vagyok elégedve.

A király ezután a kaszinó udvarán nézett körül, miközben *Lobkowitz* herceg elmondta, hogy a szomszédos, de mégis különálló épület a belvárosi kaszárnya, melyben legénységi termek, irodák és lakóhelyiségek vannak. Félegyre járt az idő, mikor ő felsége befejezve szemléjét, a jelenvoltak lelkes éljenzése közben elhajtatott.

*

A király holnap délután Gödöllőre megy ahol junius 4-ig marad. Onnan ő felsége egyenesen Bécsbe utazik.

———

Udvari ebéd.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, május 30.

A budai király palotában ma este hat órakor volt a második delegációnális ebéd, amelyen a királyon kivül résztvettek:

Gróf Goluchowski közös külügyminiszter, báró Krieghammer lovassági tábornok, közös hadügyminiszter, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, báró Spaun tengernagy, dr. Plener Ernő, a közös számvevőszék elnöke, dr. Körber Ernő osztrák miniszterelnök és Széll Kálmán magyar miniszterelnök; az osztrák delegáció részéről lovag Jaworski Apollinar elnök, gróf Vetter Felix alelnök és Trauttmannsdorff Károly herceg, báró Chlumeczky János, Pacquehem Olivér márki, lovag Madeyski Szaniszló, gróf Trauttmannsdorff Miksa, gróf Kottulinsky Adalbert, gróf Dzieduszycki Adalbert, báró Walterskirchen Ferenc, Baumgartner L. apát, dr. Bulat Kajetán, Eltz Alfréd, dr. Gambini Péter, lovag Gorayski Ágost, Hinterhuber Hermann, Keil Antal, lovag dr. Kozlowski Vladimir, Mosdorfer Ferenc, dr. Pacak Frigyes, dr. Pergelt Antal, Polzhofer Rudolf, Popowski József, lovag Schoeller Fülöp, Sulz Vencel, Wachnianyn Anatol, Wenger József és Zimmer József delegátusok; a magyar delegáció részéről: Szilágyi Dezső elnök, gróf Szápáry Gyula alelnök és Samassa József egri érsek, báró Nikolics Fedor, Brankovics György patriarka, grof Nákó Kálmán, Hieronymi Károly, őrgróf Pallavicini Ede, báró Bohus Zsigmond, báró Wodianer Albert, gróf Cziráky Antal, Dókus Ernő, Bolgár Ferenc, gróf Esterházy Mihály, dr. Falk Miklós, Gáll József, báró Harkányi Frigyes, Klobusiczky János, Kristóffy József, Latinovits Pál, Münnich Aurél, Rakovszky Géza, Rosenberg Gyula, Spevec Ferenc, gróf Teleki Sándor és Zeyk Gábor delegátusok; a külügyminisztérium részéről: báró Zwiedinek követ, Mérey Kajetán követségi tanácsos, Jettel Emil udvari tanácsos; a közös hadügyminisztérium részéről: lovag Röckenzaun osztályfőnök, Klar vezérőrnagy, Terkulja ezredes, Ceipek ezredes, Urbán őrnagy, szárnysegéd, Graf és Anderka hadbiztosok, Ruttrich Ferenc százados; a közös tengerészet részéről: Görtz sorhajókapitány, Tafkirz tengerészeti hadbiztos, László sorhajóhadnagy; a közös pénzügyminisztérium részéről gróf Pongrátz Frigyes osztálytanácsos, Dobra Henrik miniszteri tanácsos; a legfőbb közös számvevőszék részéről: Salamon Oszkár udvari tanácsos; továbbá gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras táborszernagy, ő felsége főhadsegédei, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, König osztályfőnök a kabinetirodából és Pitlik őrnagy, a szolgálattevő szárnysegéd. Távolmaradásukat kimentették: báró Di Pauli József, Mauroner Lipót és dr. Stransky Adolf osztrák, Josipovich Imre, Berzeviczy Albert, Francisci Henrik és Miklós Ödön magyar delegátusok.

———

(60 — 1 = 59)

A tegnapi udvari ebéd után fennmaradt még az a probléma, hogy el kell-e hát gróf *Tisza* Istvánnak a mai ebédre is mennie. Mert ha tegnap bajt okozott az a hatvanegyedik teriték, amely hiányzott, ma esetleg zavart támaszthatna az a hatvanadik, amelynek nem akad gazdája. A megoldás az lett, hogy csak ötvenkilenc delegátusra teritettek, mert gróf Tisza István még tegnap este átirt a főudvarmesteri hivatalba, hogy tévedése folytán a másnapra szóló meghivó tárgytalanná lett.

(A cercle.)

Ma rövid cercle volt. Az egyetlen eseményt a *Pacak*kal folyt beszélgetés szolgáltatta. Ő felsége elitélő hangon szólt ehhez a cseh delegátushoz az obstrukció botrányairól.

— Ami az osztrák parlamentben történik, az szégyen, amelyet tovább türni nem lehet!

Igy szólt a felséges ur s aztán kelletlenül hallgatta Pacak urnak zavarodott mentegetőzéseit.

Leghosszabb ideig *Goluchowski*val és *Széll* Kálmánnal beszélgetett az uralkodó, az utóbbival feltünő vidáman.

Aztán *Körbert* szólitotta meg és csaknem komor arccal beszélgetett vele jó ideig.

Falk Miksának azt mondta, hogy meg van elégedve a külügyi jelentéssel.

Münnich Aurélt megdicsérte a delegációban kifejtett alapos és sokoldalu működéséért.

Elismerő szavakat intézett ő felsége gróf *Teleki* Sándorhoz is a tengerészeti költségvetésről mondott előadói beszédéért.

Kállay Béni közös pénzügyminiszterrel sok ideig társalgott az uralkodó, nyilván a bosnyák kormányzat függő kérdéseiről.

A megsértett kereszt.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, május 30.

Az egyetem uj épületében elkövetett cimersértés nemcsak az egyetemi ifjuságot foglalkoztatja már, hanem a büntető hatóságokat is. Az egyetemi tanács ugyanis a közoktatási miniszter fölszólitására feljelentést tett a főkapitányságnál a galád merénylők ellen, akik nemcsak hogy nem átallották megszentségteleniteni a magyar koronát és cimert, hanem bünüket még azzal is tetézték, hogy megismételték hitvány tettüket.

A rendőrség a feljelentés alapján azonnal megindította a vizsgálatot s ma már a legügyesebb detektivek foglalkoztak a merénylők kinyomozásával. De részt vesz ebben maga az egyetem tanácsa is, továbbá a fiatalság, amely szintén dicséretes buzgósággal igyekszik megkönnyiteni a rendőrség munkáját.

A merénylők — mint az eddigi vizsgálat kideritette, hallatlan vakmerősséggel dolgoztak. Körülbelül öt hete ugyanis állandóan takarító asszonyok dolgoznak az egyetemen. Két asszony — mint már emlitettük — látta is a merénylőket, de azt hitték róluk, hogy hivatalos kiküldetésben vizsgálják a cimereket. Az asszonyok azt mondják, hogy a cimercsonkitók tegnap — amikor az ujabb merénylet történt — ismét ott jártak az egyetemen, de mikor meglátták őket, sietve eltávoztak. Távozásuk előtt azonban megint megcsonkitottak két cimert. Ekkor azonban már nem botokkal végezték munkájukat, hanem valami alkalmasabb eszközzel, mert nemcsak a szabadon álló kereszteket törték le, hanem a falba erősitett keresztartó gombokat is, sőt magát a koronát is megsértették.

(A vizsgálat.)

A törvényszék részéről ma délelőtt megjelent *Ponori Thewrewk* rektornál a soros vizsgálóbiró, megtartotta a helyszini szemlét és kihallgatta azt a két asszonyt, akik állitólag látták a merénylőket. A kihallgatás egész délelőtt tartott a rektor szobájában s a vizsgálóbiró terjedelmes jegyzőkönyvet vett föl. A két takarító asszony — *Szaday* Róza és *Szaday* Zsófi — értelmesen vallott. Azt mondják, hogy két fiatalember követte el a merényletet. Az egyik magastermetü és kis pofaszakállt viselt, a másik alacsonyabb, alig serkedző bajuszszal.

A két fiatalembert először a mult pénteken reggel látták az asszonyok. Az első emeleten lévő aulába akart bejutni a két jómadár, de az aula be volt zárva.

— Nem tudják, hogy hol lehet bejutni a terembe? — kérdezték az asszonyoktól.

— Tessék csak zörgetni, bent dolgozik egy ember, az majd kinyitja az ajtót! — felelelt *Szaday* Zsófi.

Ez a kijelentés a fiatalembereknek nem volt inyükre, mert nem zörgettek, hanem eltávoztak. Szombaton estefelé azonban ujból megjelentek az épületben, s akkor rongálták meg a lépcsőfeljáraton levő cimereket.

A két asszony látta is őket, amint botjaikkal piszkálták a falakon, de azt gondolták, hogy hivatalos kiküldetésben vizsgálják a cimereket.

A merénylők vakmerőségére mutat, hogy tegnap reggel fél hétkor ismét megjelentek a lépcsőházban és nézegették a cimereket.

— Nézd csak — szólt az egyik — már megcsinálták őket!

Ugy látszik, hogy tegnap ujra meg akarták csonkitani a cimereket; mert kettőről ismét letörték a keresztet és a korona gombját, *de amint meglátták az asszonyokat, futva rohantak le a lépcsőkön és az előcsarnok nyitott ajtaján át eltünt.*

A két asszony részletesen leirta a két fiatal ember kinézését s azt állitják, hogy ezer ember közül is felismernék a merénylőket.

A lépcsőházban különben — amelynek kapui ma állandóan be voltak zárva — az egyetemi tanárok csoportosan nézegették a megcsonkitott cimereket. Megjelent ott *Herman* Ottó és *Madarász* József is s a tanárokkal együtt abban a véleményben voltak, hogy a koronák és cimerek elhelyezése nem szerencsés, mert közvetlen a lépcsőkarok mellett vannak s egy kis hadonázás folytán is megsérülhetnek.

Az egyetemi tanács ma délután öt órakor rendkivüli ülésben foglalkozott a botrányos esettel és megvitatta teendőit a merénylet ügyében.

(Az egyetemi ifjuság gyülése.)

Az egyetemi fiatalság, amelynek minden árnyalata egyhangu megbotránkozással nyilatkozik a merénylet felől, ma délután hat órakor az egyetem kupolatermében népes gyülést tartott, amelynek az volt a célja, hogy kifejezze megbotránkozását a galád merénylet felett, másrészről meg megbeszélje a teendőket a tettesek kinyomozását illetőleg.

Ma jeleztük már, hogy a gyülés nagyon zajosnak igérkezik, mert itt készül kibontani zászlóját az antisemita-párt, amely a közelgő egyetemi választásokra készül. Ez meg is történt, mert — bár a szónokok egytől-egyig azt hangoztatták, hogy eszök ágában sincs a zsidó egyetemi hallgatókat gyanusitani a merénylet elkövetésével — mégis több szónok akadt, aki a nemzetiségieket teljesen oltalmába véve — ugy a szür alatt — a zsidókra fogta a merényletet. A közbeszólások és a védekező zsidó egyetemi hallgatókkal szemben tanusitott türelmetlenség pedig — egyetlenegy szónokukat sem hallgatták meg — határozottan antisemita jelleget adtak a gyülésnek, amelynek komolyságából nagyon sokat levont az, hogy az antisemita-párt minduntalan sippal-dobbal, kiabálással és dörömböléssel hallgattatta el a szólásra jelentkező ellenpártiakat.

A gyülés elnökévé *Köpesdy* Dezső egyetemi hallgatót választották, aki komoly tárgyalásra hivta fel az ifjuságot. *Brázovay* Kálmán volt az első szónok, aki a megbotránkozás hangján utasitotta vissza a merényletet és határozati javaslatot nyujtott be, amely szerint az ifjuság sajnálkozását és megbotránkozását fejezi ki a merénylet felett, legyen rajta, hogy a merénylőt kinyomozzák s ha kiderül, hogy egyetemi polgár, azt boykottálja. Kérjék fel a kultuszminisztert, hogy ha egyetemi polgár a merénylő, zárja ki Magyarország összes főiskoláiból.

Horváth Zoltán beszélt nyugodt hangon, a Brazovayéhez hasonló határozati javaslatot terjesztve be, majd *Zsembery* István pártolta Brazovay és Horváth határozati javaslatát.

Az első antisemita hangot *Gebhardt* Károly penditette meg, aki kijelentette, hogy a merényletet keresztény ember nem követhette el. Az antisemita tábor éljenzett, tombolt ennek a kijelentésnek s támadt olyan bábeli zürzavar, hogy az elnök hiába igyekezett helyreállitani a csendet. Amikor ez mégis sikerült, *Bóta* Szilárd támadt neki a liberális sajtónak. Az elnök rendreutasitására csillapodott csak le kissé.

Davidovics Dezső volt az első zsidó szónok. Gebhard azzal gyanusitotta — ugymond — az izraelitákat... Többet nem mondhatott, mert szavait elnyelte az óriási lárma.

— Nem izraeliták vagytok, hanem zsidók! Elall! ki a zsidókkal!

Davidovics a nagy zajban felolvasott valami határozati javaslatot, de ő és pártja hiába igyekeztek tulharsogni az ellentábort, ez hiábavaló erőlködés volt. Végre is az elnök kénytelen volt felfüggeszteni az ülést.

A szünet után *Zsembery* István inditványozta, hogy csak azt engedjék szólni, aki szorosan a tárgyhoz beszél.

Bernolák Nándor elfogadja Brazovay határozati javaslatát, de azzal a megtoldással, hogy nemcsak a korona, hanem főleg a kereszt megsértéseért kiván elégtételt. Nem fogja a zsidókra a merényletet, de maga is látta a betört kereszt helyén a zsidó jelvényt, a csillagot odarajzolva, ezért az egész kereszténység nevében elégtételt követel. Azt tudniillik, hogy kérjék fel az egyetemi tanácsot és a közoktatási miniszter, hogy az egyetem minden tantermében függesszék ki a keresztet. Kijelenti, hogy ha kérelmüket nem teljesitik, ő és elvtársai az egyetem falai közé többé be nem teszik a lábukat.

Bernolák beszéde olaj volt a tüzre s ettől fogva egyebet sem lehetett hallani, mint hevesebbnél hevesebb kifakadásokat a zsidók ellen.

Kétly Endre beszéde alatt ezt megsokallta egy *Schlesinger* nevü egyetemi hallgató s botjával az elnöki emelvényre ütve, tiltakozott a zsidók gyanusitása ellen.

— Ki kell dobni a zsidót! hangzott kórusban az antisemiták részéről. Az elnök is keményen megrótta Schlesingert s kijelentette, hogy kitiltja a gyülésből, ha nem mérsékli magát.

Grovcsik Gyula is azt bizonyitgatta, hogy ő is látta a letört kereszt helyén a zsidó csillagot, amit egy kispap törölt le onnan. *Mészáros* Lajos is ugyanebben a tónusban beszélt s azt kivánta, hogy a nemzetiségek és a zsidók maguk között nyomozzák a tetteseket.

Kemény Aladárt és *Erdélyi* Miklóst, akik a zsidókat akarták védelmezni, nem hallgatták meg és kényszeritették beszédeik abbanhagyására. Ez természetesen irtózatos tombolás között történt. Ugyanigy

járt *Pécsi* István is, akinek a felszólalása után egy negyedóráig tartott a pokoli lárma, fütty és zürzavar.

Végül az elnök kijelentette, hogy Brazovay inditványát elfogadják Bernolák módositásával.

A gyülés után az ifjuság levonult a megcsonkitott cimerek elé s ott elénekelte a Himnuszt és a Szózatot. Egy pár éretlen fiatalember ezt az ünnepélyes hangulatot azzal rontotta meg, hogy antisemita nóták éneklésébe fogott, de a nagy többség — dicséretére legyen mondva — lehurrogta őket.

•

A *Budapesti Napló* tegnapi számában a *Fővárosi Tudósitó* révén közölte *Timon* Ákos dékánnak a cimersértésre vonatkozó nyilatkozatát. Erre vonatkozólag ma a következő helyreigazitó sorokat kaptuk:

Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapjának tegnapi száma oly nyilatkozatokat közöl tőlem, amelyek nem felelnek meg a valóságnak. Én sem azt nem mondottam, hogy a kereszletördelés *igen esetlen nemzetiségi tüntetés lehet*, sem arra nézve senki előtt nem nyilatkoztam, hogy annak vallásos jellege lehet-e, vagy nem lehet. Sőt ellenkezőleg, *midőn a nemzetiségi kérdést előttem emlitették*, azt jegyeztem meg, hogy „a nemzetiségi ifjak az egyetemen soha nyugodtabb és békésebb magatartást nem tanusitottak, mint a jelen tanév folyamán.“ Általában pedig azt mondottam, hogy *itt egy nagyon sulyos beszámitás alá eső gaztettről lévén szó*, mindaddig, amig a tettesekre nézve pozitiv adatok birtokába nem jutunk, *minden gyanusitástól* tartózkodnunk kell és igy az iránt sem szabad nyilatkoznunk, hogy annak vallásos jellege van-e, vagy nincsen.

Jelen helyreigazitó soraim közzétételét kérve, kiváló tisztelettel maradok

Budapest, 1900. május 30.

kész szolgája

Dr. Timon Ákos s. k.

Képes krónika

a délafrikai háboruról.

A mai napon képekkel óhajtom illusztrálni elmondandóimat. Miután azonban az idő rövidsége, térszüke, közbejött akadályok, teknikai okok, családi körülmények, az előrehaladott idény, hirtelen rosszullét és a közönség pártfogásának hiánya nem engedi meg, hogy magam rajzoljak, kénytelen vagyok illusztrációimat a rendes és szokásos nyomdai jelekből összeállitani.

A képek a délafrikai háboru lefolyását ábrázolják. A magyarázó verseket közéletünk egyik feltünően kitünő alakja irta, akinek nevét szerénységem tiltja elárulni.

Ime:

▫ □

Kicsiny a búr, nagy az angol,
Ki Afrikában csatangol.

Ellentét kiélesedik,
A kardokat előszedik.

Angol, kit ez meglepett,
Körzővel mér terepet.

Búrok Bullert megverik,
Nyilként szalad tengerig.

Körülzárják Mafekinget,
Képezve körötte ringet.

● ● ●

Lőport tesznek a Long Tomba,
S mint a zápor, hull a bomba.

Lovak jönnek Adrián,
Mert nagy volt a lóhiány.

Robertssel jön ujabb hajó,
E férfi ily célokra jó.

= = = = = = =

Vasuti sint felszaggatják,
Robertset feltartóztatják.

De Roberts, mint két nyil, oly gyors,
Búrokra vár szomorú sors.

Sikeréről ir levelet,
A tábori tüzek mellett.

Mint a villám, oly gyorsan jár,
Búrok dolgot sajnálják már.

Mafekingtől búrok fele
Szép csöndesen elszelele.

•

Másik felét elkergeti,
Mert Mafekinget szereti.

Megtelegrafálja nyomban,
Britek ujjongnak Londonban.

Csapra ütnek sok nagy hordót,
S késziinek Robertsnek ordót.

—o.—

SZINHÁZ, ZENE.

** **Népszinház.** A *Népszinház*-ban ma este a *Bibliás asszony*-t adták és Chatellerault márkiné szerepe az alatt az ötven egynehány előadás alatt, a hányszor *Küry* Klára játszotta olyannyira kidolgozott, minden apró részletében müvészi alakitássá érlelődött, hogy legjobb szerepei közé emelkedett s igazi müvészi gyönyörüségére szolgálhat mindenkinek őt ebben az alakitásában látni. A müvésznőnek jelentős és a természettől nagy kvalitásokkal megáldott egyénisége és egész müvészi tudása érvényesül ebben a szerepben. Nem konstatáljuk ezt ma este minden apropos nélkül .... Azt tartjuk ugyanis, hogy *Fedák* Sári kisasszony, aki ma este befejezte vendégjátékait a *Népszinház*ban, nagyon szerencsétlenül választott, amikor a *Bibliás asszony* Trónjában mutatta magát olyan Chatellerault márkiné mellett, mint amilyen *Küry* Klára. Eszünk ágában sincs szinpadi kezdőket „star“-okkal összehasonlitani akarni, — de az alól a hatás alól nem vonhattuk ki magunkat, hogy *Fedák* kisasszony egész játéka csupa bedresszirozott mesterkéltség természetes báj nélkül. Hangjának és arcjátékának fogyatékossága is sokkal kirivóbb volt ma este, mint előző fellépései alkalmával s az, amit előző fellépéseiben kifogásoltunk, hogy egész ambiciója abban látszik összpontosulni, hogy az *érzékeknek játszszék* ma este, vált a legkirivóbbá. Többek közt egy kis vetkőződési jelenetet produkált, aminőt eddig nem igen láttunk szinpadon. Ez a kis vetkőzés egész kis orfeumszerü élőkép-látványosságszámba is mehetne. Ezek az összbenyomásaink *Fedák* kisasszony mai debutjéről. Táncbeli talentumát a kisasszony különben ma is teljesen érvényesitette s egy kis malheurtől eltekintve — egy tulmerész fordulónál elvágódott a szinpadon, — nagyon kecses volt. Mindent összefoglalva *Fedák* kisasszony kétségtelen tehetség, amely azonban kissé léha irányba terelődött. Nagy kanyarulást kell csinálnia, hogy arra a pontra jusson, ahonnét elindulhat aztán az igazi operett-müvészet irányába. Ma inkább egy chanteuse-excentriquenek a benyomását gyakorolja ránk, semmint az operett-müvészet igazi hivatottját ...

A különben jó kedvü előadásban *Németh*, *Solymosi*, *Szirmai*, *Krecsányi* Sarolta és *Gazsi* Mariska vettek részt. (*M—s.*)

** **Müsorváltozás a Nemzeti Szinházban.** *Prielle* Kornélia asszony gyöngélkedése miatt a Nemzeti Szinházban péntekre junius 1-ére kitüzött *Ahol unatkoznak* előadása elmarad. Ennek következtében a szinház heti müsora igy alakul: csütörtökön *Thurán Anna*, pénteken *Válás után*, szombaton *Arany ember*, vasárnap *Folt, mely tisztit.*

** **Fővárosi Nyári Szinház.** Összevágó, szép előadásban élvezte ma a Fővárosi Nyári Szinház közönsége a Virágcsatát. *Makó* Lajos igazgató eljátszotta Rozogi Benőt és szerepét sokoldalu müvészetének minden kiválóságával fölruházta. A publikum az igazgatót, aki mint szinész is kitünő a maga nemében, lelkesen tapsolta. *Szende* Anna bájos alakitásán kivül *Sugár* Aranka játéka is nagy hatást keltett. *Faragó*, *Krémer* és *Stoll* szintén jók voltak. — Tegnap *Cyrano de Bergerac*ban *Tóth* Ilonka játszotta először Roxant. A kisasszonynak meleg, üde hangja van és játékában is sok közvetlenség nyilatkozik meg. Próbálkozása szép sikerrel járt; a közönség Pethessel együtt, aki Cyranot mind nagyobb müvészettel játszsza, sokszor a lámpák elé hivta.

** **A takácsok a Vigszinházban.** A *Vigszinház*, mint már megirtuk, előadja *Hauptmann* Gerhardtnak *A takácsok* cimü darabját. A nagyérdekü darab, mint biztos forrásból értesülünk, a *Vigszinház* legelső ujdonsága lesz az uj évadban, sőt az eddigi megállapodások szerint ezzel a darabbal fogják a nyári szünet után a szinházat megnyitni.

** **Hirek a Vigszinházból.** *Valabrègue A mintaférj* (Le premier mari de France) cimü kacagtató bohózata, a darab nagy sikere folytán e héten mindennap szerepel a müsoron. — A *Vigszinház* megszerezte a *Leontine férjei* (Les maris de Leontine) cimü bohózat előadási jogát. A darab Alfred *Capus* a *Figaro* hires tárcairójának müve és a párisi *Nouveautés*-szinháznak az idén legzajosabb sikere volt, ugy hogy azt a világkiállitás egész tartama alatt müsoron tartják. — Tekintettel arra, hogy a *Vigszinház* ez idei saisonját közel junius végéig terjeszti ki, a szinház hütő és szellőztető készülékét a modern szinházi teknika legujabb vivmányai szerint ugy rendezte be, hogy a szinház hőmérséklete még a legmelegebb napokon is állandóen nem több 16—17 Reaumur foknál.

** **A Magyar Szinház a kóristákért.** A *Magyar Szinház* pünkösd vasárnapján, junius 3-ikán érdekes előadást rendez a szinház karszemélyzete javára. Az előadás müsora a következő lesz: Nyitány *Szikla* Kornél még elő nem adott *Koldus és királyfi* cimü operettjéből. Ezt követi a *Szulamit* első felvonása a cimszerepben *Ábrányiné-Wein* Margit asszonynyal, aki ezt a szerepet Budapesten még nem énekelte és igy fellépte premier-számba megy. Ezután hangverseny következik, melynek során közremüködnek *Ábrányiné-Wein* Margit, *Szilágyi* Arabella, *L. Komáromi* Mariska, *Ledofszki* Gizella, *Alberti* Werner, *Molnár* László és *Sziklai* Kornél. Végül a *Gésák* II-ik felvonását adják, *Mimóza* szerepében *L. Komáromi* Mariskával. A zenekart *Donáth* Lajos, a *Szulamit* I. felvonásában pedig *Fekete* József vezénylik. A két operett előadásában a karszemélyzet kedvéért a szinház valamennyi szereplő tagja közremüködik. A változatos matiné iránt nagy az érdeklődés s az előadás sikere már most biztositva van. Jegyek az előadásra a szinház előcsarnokában levő pénztárban délelőtt 10—1 óráig kaphatók.

** **Helyreigazitás.** Egy estilap nyomán közöltük ma, hogy *Szwierák* Gizella kisasszony vendégszerepelni fog a Nemzeti Szinházban. Szwierák kisasszony ma levelet intézett lapunk felelős szerkesztőjéhez, amelyben annak a konstatálását kéri, hogy egyáltalán nem szándékozik szinpadra lépni.

** **Gyermekhangverseny a Telefon Hirmondóban.** Ma délután 5 órakor rendezi az idényben utolsó gyermekhangversenyét. Közremüködésüket megigérték: *Fayer* Margit és *Várady* Margit urnők, akik a Jancsi és Juliskából fognak egy duettet előadni, *Rámbovszky* Mariska urhölgy, továbbá *Iványi* Dezső, *Latabár* Kálmán, *Méró* Pista és Géza, *Odry* Zuárd, *Strosz* Árpád és *Záray* József urak. A hangversenyévad történetét *Zörgő* bácsi fogja méltatni. — Este a Hirmondó közvetiteni fogja az Operaházban szinrekerülő Don Juan opera előadását, annak befejezte után a rendes esti felolvasás következik, majd még 11 óráig katona- és cigányzene lesz hallható.

Latabár Kálmán jubileuma.

Budapest, május 30.

Jubileum volt ma este a nemzeti szinpadon és ez a kis családi ünnepség némi melegséget árasztott széjjel a Nemzeti Szinház rideggé vált falai közt. A szinház előkelő szabályrendeletei értelmében nem szabad jubileumokat hirdetni a szinlapon; a Nemzeti Szinház jubilánsai tehát csak titokban jubilálnak, ha eljutottak nyilvános müködésük huszonötödik vagy ötvenedik évfordulójához. Szerencsére a hirlapok ilyenkor megteszik a jubilánsnak azt a szivességet, hogy fölhivják a közönség figyelmét a rendkivüli előadásra és ilyen módon mégis csak összeverődnek a müvész jó barátjai és tisztelői közül annyian, hogy a nézőtér legalább nem tátong az ürességtől; a jól informált pályatársak pedig néhány babérkoszoruval teszik az évfordulót kedvessé és emlékezetessé a jubilánsra nézve.

A Nemzeti Szinháznak egyik szerény tagját jubilálták ma este meleg tapsokkal, kollegiális szeretettel. Ne legyünk mi sem maliciózusak; ne mondjuk, hogy a Nemzeti Szinháznál ide s tova nem is jubilálhatnak mást, mint szerény tagot, mert a nagykaliberü, kiváló müvészek egymásután adják mondanak a Nemzeti Szinháznak; örüljünk mi is őszintén, tiszta szivből annak, hogy ime *Latabár* Kálmán erőben, egészségben megérte szinészkedésének harmincadik évfordulóját.

Szorosan véve sehol sincs nagyobb különbség az emberek közt, mint a talentum, a müvészet demokráciájában. Nincsenek ott szemmel látható rangfokozatok, nincsenek kinevezett nagyságok, becsvágy és törekvés dolgában ott

mindenki egyenlő; és mégis a nagy, a kiváló tehetség biztosabban uralkodik, jobban el van ismerve, mint az Isten kegyelméből való király; a kisebb fajta művész ellenben, akinek a tehetsége szükebb korlátok közé van szoritva, a legbuzgóbb és legügyesebb stréberség révén sem kapaszkodhatik föl a müvészet főméltóságai közé.

A határvonalak sehol sincsenek szorosabban megvonva, mint ebben a végtelen birodalomban, ahol nincsenek szemmel látható tilalomfák s ahol mindenki szabad és egyenlő. — De azért, mert a tehetségek különbözők, mert vannak szuverének és inasok, tábornokok és közkatonák a szinpad birodalmában: nem szabad kicsinyelnünk senkit, aki ebben a szép világban a müvészetet szolgálja; aki tehetségét, tudását arra szenteli, hogy megrikassa és megnevettesse az embereket; hogy képzelt alakok egész sorában az élet igazságait tárja elénk; hogy hosszu éveken keresztül jó kedvvel, kitartással állja meg a maga helyét és a lámpák fényében, a rikító festék alatt illuziót adjon nekünk még akkor is, amikor a lelke fáradt és talán vérzik a valóság töviseitől.

Elismerés nélkül, meleg kézszoritás nélkül nem szabad elhaladnunk azok mellett, akik a müvészetet szolgálják. A viharos taps, a mámoros diadal csak a nagy müvész osztályrésze; a kisebb szinész inkább a kötelességtudásban excellál, inkább azzal szerez érdemet magának, hogy mint apró rész ügyesen beilleszkedik az egészbe; de éppen azért, mert müködésének a java része lemondás a zajos egyéni sikerről, inkább szivós munka, mint diadal: éppen azért mutassuk ki iránta való szeretetünket és méltánylásunkat, ha erre — nagy időközökben, minden harminc évben egyszer! — alkalom kinálkozik.

Latabár Kálmán, az öreg Latabár, a hires szinigazgató fia, szinészvért örökölt a familiájától. Ez a szinészvér korán a szinpadra vitte és ott is tartotta harminc éven át. Jó kedvvel dacolt a vidéki szinészet különféle nyomoruságaival, ahol vegyesen játszott hőst, szerelmest, intrikust és szalon-bonvivant-t, csupa nagy, elsőrangu szerepet. A nyolcvanas évek közepén, *Halmi* Ferenc halála után, *Paulay* szerződtette a Nemzeti Szinházhoz. Latabár arra volt kiszemelve, hogy a páratlanul kedves és zseniális *Halmit* pótolja. Föl is lépett a *Figaro házasságában*, Figaro szerepében, de kitünt, hogy kvalitásai nem mérkőzhetnek a Halmi nagy tehetségével, hogy egyéniségében nincs meg az elsőrangusság feltétele, hogy talentumának a méretei kizárják a meglepő, brilliáns fejlődés lehetőségét.

Szerencsére Latabár okos, judiciózus szinész volt. Nem merült a félreértett zsenik komor mélázásaiba, hanem elkezdett epizód-szerepeket játszani és ebben a kisebb körben hasznossá, jelessé tette magát. Tömérdek epizód-szerepei közül különösen kettőt emelünk ki: *Oswaldot* a Lear királyban és *Jakab mestert* a Fösvényben. Shakespeare és Molière kapitális figurái mellett a francia bohózatok kotnyeles inasaiban és impertinens pincéreiben tünt ki speciális komikumával. Kitünően ad minden bárgyu intrikust, aki felsül, minden gyáva és szemtelen hencegőt, akit fölpofoznak. Apró szerepeiben egész ember és a Nemzeti Szinház ensemblejának egyik erőssége.

A mai jubiláris estén Szigligeti *Liliomfi*jában a cimszerepet játszotta. A választást nem helyeslem, mert Liliomfit, a negyvenes évek bohémjét, csak elragadóan kedves, brilláns temperamentummal lehet játszani, különben izetlenné válik s a szerep és darab elavultsága kirivóvá lesz. A két *Lendvay*, *Szerdahelyi* és *Halmi* bájos egyénisége, szikrázó kedélye és fényes bravurja kell ehhez az alakhoz. Latabárt inkább szerettük volna más szerepben látni, olyanban, ahol a felsülés, a száraz nyárspolgárhumor, a kotnyelesség, a pofra érdemes impertinencia dominál.

Az ünneplők hangulatát ez a szerep-választás különben nem rontotta el és Latabár ma este annyi tapsot kapott, mint valami világhirü primadonna. Talán harminc év alatt sem kapott annyit, mint ma este az első felvonás elején, amikor a *Szellemfit* játszó *Vizvári* társaságában megjelent a lámpák előtt. A felvonás végén pedig a szinpadra halmozott babérkoszoruk egész garmadával hevertek. Valamennyi fővárosi szinház küldött koszorut a jubilánsnak és az *Országos Szinésziskola*, ahol Latabár titkári funkciókat teljesit, ezüst-babérlevelekkel tette értékesebbé a kollegiális megemlékezést. A Nemzeti Szinház tagjai közül *Ujházy*, *Gerő* Lina, *Nagy* Ibolya, *Zilahi*, *Györgyné*, *Gabányi*, *Náday* Béla, *Abonyi* vettek részt a jubiláris előadásban és a negyvenes évek kupléit a parányi zenekar *Sárosi* karnagy vezetése alatt kisérte.

Ha ez a mai dalos és zenés előadás preludiuma volt a visszaplántálandó népszinmünek: kevés a remény, hogy a Nemzeti Szinház tagjai, mint dal és kuplé-énekesek, magasra emeljék a szinház nivóját.

Á. E.

FŐVÁROS.

(*) **Iskolaszéki ülés.** A józsefvárosi I. számu iskolaszék ma ülést tartott, dr. *Havass* Rezső elnöklése mellett, aki a napirend előtt elismerő szavakkal üdvözölte *Halász* Sarolta óvónőt, aki a Józsefvárosban 25 év óta fejti ki buzgó müködését a gyermeknevelés terén. Érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták. Ezután *Glück* Frigyes inditványát tárgyalták, hogy az iskolás gyermekeknek a nyári nagy szünetekben való kitelepitését minél szélesebb körökre terjeszszék ki. Az iskolaszék melegen üdvözölte *Glück* Frigyesnek ezt az emberbaráti eszméjét s elhatározta, hogy az összes iskolaszékeket átirattal kéri föl az eszme fölkarolására és megvalósitására.

(*) **A német nyelv ellen.** Ahhoz a mozgalomhoz, mely a német nyelvnek a fővárosi iskolákból való kiküszöbölése érdekében indult meg, ujabban a Józsefváros harmadik számu iskolaszéke is csatlakozott. Az iskolaszék tegnapi ülésén *Saskeöy* József inditványozta, hogy a német olvasást, irást és nyelvtant az elemi iskola tárgyai közül hagyják ki s vegyenek föl helyébe a 3-ik és 4-ik osztályban egy óra játékot és egy óra történelmet; az 5-ik és 6-ik osztályban egy óra tornát és egy óra alkotmánytant. *Schneider* János főreáliskolai tanár az inditványt ugy kivánja módositani, hogy a német olvasás, irás és nyelvtan az elemi iskola 5-ik és 6-ik osztályában megmaradjon, az alsóbb osztályokból pedig küszöböltessék ki. Az iskolaszék ily értelemben fog átirni a tanácshoz.

(*) **Adókivetés.** A VI. ker. b) bizottság, a VII. ker. a) bizottság és a VII. ker. b) bizottság 31-ikén (csütörtökön) tárgyalják a külön meghivottak III. osztályu keresetadó-javaslatait.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kisfaludy-társaság.** A *Kisfaludy-társaság* ma tartotta rendes havi felolvasó ülését *Beöthy* Zsolt elnöklete alatt, aki *Munkácsy* emlékének és pályájának poétikus méltatásával nyitotta meg az ülést. A kitünő eszthétikus e rövid megemlékezésében is mesterien jellemezte *Munkácsy* Mihály világraszóló müvészetét. Befejezésül fölvetette azt a szép és kegyeletes eszmét, hogy amint a dánok Thorwaldsennek, a magyar nemzet *Munkácsy* megmaradt müveinek állitson külön muzeumot a szépmüvészeti palotában. Ez a muzeum legyen hirdetője, hogy *Munkácsy* Mihály magyar földön lépett halhatatlan utjára. A gyönyörü megemlékezés után a titkár megtette szokásos jelentéseit, mire *Alexander* Bernát megkezdte a felolvasások sorát *Hamlet*ről irt remek *székfoglalójá*val. A hallgatóság hosszan tapsolt a jeles tudósnak s a taps még intenzivebben hangzott, amikor *Beöthy* Zsolt a hagyományos beszéd kiséretében átnyujtotta neki a Kisfaludy-társaság tagsági oklevelét.

Miután *Vargha* Gyula felolvasta *Baksay* Sándor Ilias-forditásának egy részletét, *Radó* Antal, szépirodalmunk e jeles és páratlan buzgalmu munkása mutatta be *Gabriele d'Annunzio*ról, az éppen legutóbb az egész világsajtóban annyit emlegetett olasz iróról irt értékes tanulmányát.

Radó Antal előbb mint lirikust, aztán mint regény- s végül mint drámairót ismertette d'Annunziót. A közönséget a felolvasásnak főképpen az a része érdekelte, amely d'Annunzio legujabb regényéről, a *Tüz*ről (melyet a *Budapesti Napló* most közöl) szól, amelynek megirására a költőt tudvalevőleg Duséhez való viszonya szuggerálta. Azzal szemben, hogy most ezt d'Annunzio barátai és legutóbb maga d'Annunzio is tagadják, Radó a regénynek önéletrajzi jellegét minden kétségen felül állónak mondja. „Mindenki — ugymond — aki ismeri d'Annunzio életrajzát és irodalmi törekvéseit, mindenki, aki csak némileg is jártas a mult évek botránykrónikájában, a regény minden lapján ráismerhet a költőre és a hires szinésznőre". Radó azután jellemző példákban mutatta be azt az öntömjénezést, amelyet d'Annunzio e müvében végbevisz; még Krisztussal is összehasonlitja magát egy helyütt, s azt irja, hogy hivei méltán várják tőle „a világ átalakitását egy uj müvészet csodája segitségével." Aztán foglalkozik *Radó* d'Annunzio „nietzsche"-izmusával, mely valamint legutolsó szinmüvében, a Giocondá-ban, ugy a legutolsó regényében is igen erősen jelentkezik: hogyan iparkodik regényhőssé tenni az „Übermensch"-t, a felettes embert, kinek tettei „tul vannak a jó és rossz határán" és hogy ez az elmélet milyen kevéssé fér össze d'Annunzio ideáljával, „a latin faj ujjászületésével."

A hallgatóság nagy érdeklődéssel kisérte a mesteri fejtegetéseket, melyek során Radó sorra megvilágitotta d'Annunzio irói erényeit és kivált stilusbeli müvészetét, mely a mai olasz vers- és prózairók közt az első helyek egyikét biztositja neki.

A felolvasás befejeztével a közönség lelkes tapsokkal adózott *Radónak* az élvezetes és értékes tanulmányért.

○ **A Magyar Könyvtár most küldi szét májusi** füzeteit, melyek ismét érdekes és értékes anyaggal szaporitják e kitünő gyüjteményt. A régi magyar irodalomnak van szentelve a 168. szám, mely egyfelől bő részleteket nyujt *Apor* hires erkölcs-történeti könyvéből, a „Metamorphos is Transylvaniae"-ből, másfelől egész terjedelmében közli a XVII. századbeli erdélyi történetirás egyik legszebb emlékét, *Mindszenthi* Gábor gyönyörü naplóját I. János király élete végszakából. Az ujabb magyar irodalomból *Petőfi* költeményeinek illusztrált kiadása folytatódik. A külföldi elbeszélő irodalom két munkával van képviselve. Az egyik *Dosztojevszkij*-nek, a nagy orosz irónak egyik legremekebb alkotása az *Egy játékos* cimü regény, *Szabó* Endre forditásában. A másik szenzációs angol könyvnek átdolgozása: *Barnum*, a század legnagyobb humbug-müvésze mondja el ebben, önéletrajz formájában, hogyan szerezte millióit. Végre a 173. sz. füzet az olasz irodalomnak van szentelve. *Radó* Antal ismerteti benne a jelenkor két kiváló olasz költőnőjét. Ada *Negrit* és Annie *Vivantit*, egyrészt terjedelmes bevezetéssel, másrészt számos mesteri müforditással, melyek méltóan sorakoznak *Radó* hasonló irányu müveihez. A *Magyar Könyvtár* egy-egy száma 30 fillér; az összes eddig megjelent számok, melyek jegyzéke ingyen kapható, részletfizetésre is megszerezhetők a kiadóhivatal utján.

○ **Az aldunai csángó-telepités.** Orvosi szempontból foglalkozik a csángó-telepités ügyével dr. *Major* Antal, az aldunai telepitési kormánybiztosság volt orvosa. Az érdekes münek az a célja, hogy a csángóügyre felhivja a közönség figyelmét.

SPORT.

.*. **Béosi lóversenyek.** Szép a holnapi programm, ha nagy verseny nem is dől el s csak a Taurus-handikap és a nap főszáma, amelyre éppenséggel nem nagyon sikerültek a nevezések. Ámde a többi verseny szépnek igérkezik, igy a hadseregi akadályversenyért legalább 8—10 ló indul s nem kis érdekessége lesz a versenynek, hogy hosszu pihenés után ezuttal ül először nyilvánosan nyeregbe *Kreutzbruck* százados, a tavalyi champion urlovas. *Helf-Gott*ot üli, a résztvevők egyik legjobb steeplerjét s igy nem lesz nehéz győznie. Kivüle *Clarion* és *Ex Offo* indul jó kilátással. A Taurus-handikap kis fieldjében *Boldog* és *Ritka II.* lesz a legjobb, az érdekes Állvány-dijban pedig alighanem *Rio Tinto* és *Cid* lesz a legjobb. A holnapi tipek a következők:

I. *Heimchen—Spitzbub.*
II. *Ucalegon—Állandó.*
III. *Boldog—Lederer-istálló—Honour Bright.*
IV. *Apród III—Illusion.*
V. *Kamislu—Tricolore.*
VI. *Helfgott—Ex offo—Clarion.*
VII. *Rio Tinto—Cid.*

.*. **Az angol Derby.** Ma dőlt el Epsomban Anglia és az egész sportvilág leghiresebb versenye, az angol Derby, százezernyi közönség jelenlétében óriás érdeklődés közt. A vártnál több ló vett részt a versenyben, de ugy, mint már hetek óta, utolsó pillanatig megmaradtak favoritnak *Diamond Jubilee* és *Forfarshire*. A fogadóknak igazuk volt, mert a walesi herceg lova, *Diamond Jubilee* megnyerte csakugyan a versenyt. Második *Simon Dale* lett, harmadik az amerikai *Disguise II.* A verseny részletes eredményéről a következő táviratunk számol:

Epsom, május 30.

Derby Stakes. Dij: 6000 font. Távolság: 2400 méter. Walesi herceg **Diamond Jubilee**je (H. Jones) első, Portlandi herceg Simon Daleje (M. Cannon) második, Mr. R. Keene Disguise II. (T. Sloan) harmadik.

Futottak még: Bonarosa, Chevening, Democrat, Devisant, First Principal, Forfarshire, Fontiguan, Governor II., Most Excellent, Sailor Lad, Sidus.

A fogadások a stratnál igy álltak: 6:4. Diamond Jubilee győzelemre, 4:6 helyre; 3:1 Simon Dale helyre, 6:4 Disguise II. helyre.

.*. **A béosi lóversenyek eredményéről** leggyorsabban a Telefon Hirmondó utján értesülhetni, mert a Hirmondó kiküldött tudósitójának telefonjelentései alapján már a délutáni órákban felolvassa a versenyek eredményeit.

Nyilttér.

Guber Forrás

Leghatásosabb vasas arzénes viz vérszegénység, női betegségek, ideg s bőrbetegségek stb. ellen.

Kapható az összes ásványviz-üzletekben, gyógyszertár és drogeriákban.

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (**Bizalom Széll Kálmánnak.**) *Komáromvármegye* ma tartotta meg rendes közgyülését, melyet *Sárközy* Aurél főispán szép beszéddel nyitott meg, megemlékezvén a Széll kormány megalakulásának évfordulójáról és *Gulner* Gyulának államtitkárrá történt kineveztetéséről. *Antal* Gábor dunántuli ref. püspök inditványozta, hogy a közgyülés feliratban üdvözölje *Széll* Kálmánt és minisztertársait kormányzati sikereiért, melyeket a minisztérium a nagymérvü felekezeti és nemzetiségi viszályok között is bölcs mérséklettel ért el. Inditványozta még, hogy *Gulnert* is üdvözöljék kinevezése alkalmából. *Thaly* Ferenc képviselő és *Pogrányi* József biz. tag kijelentették

hogy politikai pártállásuknál fogva a bizalomnyilvánításhoz nem járulhatnak, bár elismerik Széll Kálmán és Gulner érdemeit. Erre a közgyülés nagy lelkesedéssel fogadta el az Antal püspök inditványát.

Legujabb.

London, május 30.

A *Reuter-ügynökség* jelenti *Bloemfonteinb*ől e hó 28-ikáról: Lord Roberts proklamációját, melylyel az Oranje-szabadállamot annektálja, délben a piacon Pretyman katonai kormányzó nagy embertömeg előtt ünnepiesen felolvasta. A piactéren katonaság volt felállitva. A proklamáció többek közt hozzáteszi, hogy az ország neve a jövőben *Oranje-River-gyarmat* lesz. A proklamáció felolvasása után *kibontották az angol királyi lobogót.*

Newcastle, május 29.

Buller tábornok proklamációja közli, hogy az angol csapatok most Transvaalon átvonulnak és az utjok mentén lakó embereket oltalmukban fogják részesiteni, feltéve, hogy ezek semleges magatartást tanusitanak. A lakosságot személyével és minden vagyonával felelőssé teszik az esetre, ha a vasutat vagy a távirót megrongálják, vagy ha a lakások közelében erőszakoskodás történik az angol katonák ellen.

Pretória, május 30.

Az angol csapatok, melyek szombaton Vereeniging közelében átléptek a Vaal folyót, a boerokat Witwatersrandnál megtámadták, de ezek Botha Lajos tábornok vezérlete alatt visszaverték őket. A boeroknak, akiket egész napon hevesen lövöldöztek, sikerült az angolok állását elfoglalni. Az angoloknak hir szerint nagy a veszteségök. (Reuter.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Rabló cigány.** A pestvidéki esküdtbiróság ma egy sajátságos cigány esetét tárgyalta. Olyan cigányét, aki először is egy árva szót sem tud magyarul, másodszor meg, aki már a hatvanegyedik esztendőt járja s még sohasem volt a törvény előtt. A vádlott, akit *Németh* Józsefnek hivnak, tavaly őszszel a budakeszi erdőben megtámadott egy öreg honvédet, akit iszonyatos kegyetlenséggel agyba-főbe vert s el akarta venni a köpönyegét. *Weinacht* József — igy hivják a nyolcvanhét éves honvédet — Bia-Torbágyről Hidegkutra iparkodott s útba ejtette Budakeszt, ahol egy ital borra betért a korcsmába. Itt szólitotta meg őt a cigány először:

— Ha ilyen kabátom volna, — mondta, — eladnám s beinnám.

Az öreget egy kissé sértette ez a cigány bizalmaskodás s odaszólt:

— Nem vagyok én cigány, hogy mezitelenül járjak. Aztán kiment a korcsmából s folytatta utját Hidegkut felé. Vagy egy órányira lehetett a falutól, mikor a cigány megint előbe toppant s gyujtót kért az öregtől. Az öreg készségesen adott neki egy marék gyujtót s aztán odább ballagtak, amig egy galagonya bokorhoz érve, Németh József hirtelen fejbe vágta az öreget s talán meg is ölte volna, ha kocsizörgés meg nem akasztja véres munkájában.

Ezért a merényletért állott ma törvény Németh József. Az itélő-tanácsban *Rónay* Kamill biró elnökölt. A vádhatóságot dr. Halász Lajos királyi ügyész képviselte, védő dr. *Veisz* Ödön volt. A vádlott avval védekezett, hogy részeg volt s tagadja, hogy el akarta volna venni az öreg köpenyét. Maga *Weinacht* is megjelent a tárgyaláson s elpanaszolta, hogy ez a gyilkos gazember még a metáliát is letépte. A kihallgatott tanuk azt vallották, hogy a cigány egy kissé kapatos volt ugyan, de nem volt nagyon részeg. Az ügyész és védő meghallgatása után, az esküdtszék verdikthozatalra vonult vissza s rövid tanácskozás után az utonálló cigányt a sulyos testi sértés büntettében mondta ki bünösnek. A verdikt alapján a törvényszék *egy évi és kilenc havi börtönre itélte* a vádlottat.

§§ **Cserebogár Jóska gyilkosai.** Egri tudósitónk a tárgyalás mai lefolyásáról a következőket táviratozza: A törvényszék ma még *Szilvássy* Gizella és *Halaba* Gyula tanukat hallgatta ki, akik azt vallják, hogy a gyilkosság délutánján látták *Gottliebot* Kohlmannéknál. Gottlieb tagadja ezt. *Szoba* rendőrhadnagy azt vallja, hogy mikor ő Gottliebot kihallgatta, az részletes beismerő vallomást tett, hogy bosszuból gyilkolta meg áldozatát Kohlmann Teréz segitségével. Bosszujokat az érlelte meg, hogy Popes sokszor csábitgatta Terézt. Kohlmann Ilona a szembesités alkalmával szemébe mondja nénjének:

— Te és Gottlieb öltétek meg Popest.

A vádlottak konokul tagadnak mindvégig. Az elnök fölszólitja az ügyészt, hogy a kérdés föltevésére nézve terjesszse elő inditványát.

§§ **Gyilkos férj.** *Szóták* József asztalos legény a mult év tavaszán vette feleségül *Szilágyi* Annát, aki tizenöt nappal az esküvő után megszökött férjétől s a férj többszöri könyörgésére sem akart visszatérni. Szóták elhatározta, hogy a hütlen asszonyt agyonlövi. Még egyszer fölkereste a feleségét s arra kérte, hogy térjen vissza.

— Nem megyek, nem élek veled, mondta az asszony.

— Akkor mindketten meghalunk — mondta Szóták, revolvert rántott s agyonlőtte a feleségét. A nyiregyházi törvényszék házastárson elkövetett szándékos emberölés büntette miatt *tizenkét évi fegyházzal* sujtotta a vádlottat s ezt az itéletet ma a legfelső biróság is megerősitette.

TÁVIRATOK.

Belgrád, május 30. A semmitőszék rendeletére a felebbezési biróság ma a Tausanovics pörben uj itéletet hozott, amely szerint Tansanovicsot csalás miatt három évi börtönre itélték, ugy, hogy a felségsértésért kapott büntetésének beszámitásával összbüntetésül 8 évet és 7 hónapot kell leülnie. Az elitélt büntetését igy két évvel leszállitották.

A német trónörökös ünnepe.

Berlin, május 30. A trónörökösnek az első gárdaezredbe való belépése alkalmából rendezett ünnepben a diplomáciai testület tagjai közül csak az osztrák-magyar és az orosz nagykövetek vettek részt. Az első gárdaezred altisztjei a nap emlékére a vörössasrend érmét, a közlegények a korona-rend érmét kapták. Az ünnep után lakoma volt, *Vilmos* császár jobbján *Szögyén-Marich* László nagykövet ült, akivel a császár ebéd közben élénken beszélgetett.

Potsdam, május 30. A trónörökösnek az első gyalog gárda-ezredbe való felvételének mai ünnepén Vilmos császár beszédet mondott, melyben azt a reményét fejezte ki, hogy a trónörökös a császár régi, hü századának soraiban ugyanoly örömet fog találni a granátosokkal való érintkezésben és ugyanoly bajtársi viszonyban lesz a tisztekkel, mint annak idején a császár és hogy mindenekelőtt ugyanazt a bizalmát fogja megnyerni a katonáknak, melyet egykor a császárnak sikerült megnyernie és hogy a legszorosabban egybefüzöttnek fogja magát éreznie az ország fiaival. Az ezred parancsnoka köszönetet mondott a császárnak az ezredet ért ujabb kitüntetésért és az ezred nevében megujitotta a hüség esküjét, melyet az utolsó lehelletükig meg fognak tartani.

A mai ünnepség alkalmából a trónörökös sajátkezüleg irt levelet kapott Ferenc József császár és királytól.

Berlini szenzáció.

Berlin, május 30. A Hársfa-soron, a Wilhelmstrasse sarkán ma délelőtt abban a pillanatban, mikor a császár arra hajtatott a potsdami pályaudvar felé, letartóztattak egy embert, aki illetlen magaviseletével vonta magára a figyelmet. A rendőrségre vitték, ahol kitünt, hogy őrült. Neve *Coubert.* A rendőrségen azt vallotta, hogy nem tudta, hogy abban a pillanatban, mikor magaviseletével magára vonta a körülteállók figyelmét, a császár arra hajtatott. Az eset egészen véletlenül játszódott le ugyanabban az időben.

A nacionalisták Párisban.

Paris, május 30. A most megválasztott városi tanács ma tartotta első ülését. A karzatok tömve voltak. Megjelent mind a nyolcvan községtanácsos. A községtanács elnökévé 5 szavazattal a nacionalista szocialista *Grebanovsch*-t választották meg.

A khinai keresztény-üldözés.

Hamburg, május 30. A *Hamburger Börsenhalle* jelenti: Idevaló jól értesült helyre egy pekingi távirat érkezett, amely szerint a vasuti összeköttetés helyreállitását Tiencin és Peking között óráról-órára várják. A helyzet javul és már nem nyugtalanitó.

London, május 30. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A Reuter-ügynökség levelezője és két más európai ma Fengtaiba lovagoltak, hogy a boxerek által okozott károkat, melyeket fél millió teire becsülnek, szemügyre vegyék. Amidőn a déli kapun keresztül Pekingbe tértek vissza, az utcákat katonák által megszállva találták, akik őket kövekkel dobálták meg. A levelező és kisérői vágtatva lovagoltak a katonák sorain keresztül, ugy hogy csak néhány könnyebb sérülést szenvedtek.

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, május 30. Az orosz nagykövetség erélyesen sürgeti az örményeknek a török-orosz határon való szabad közlekedésre és a határszéli kerületekben lakó *örmények szomoru helyzete* tárgyában a portához intézett panasza elintézését. Az orosz ügyvivő még egyszer szóba hozta ezt a dolgot a portánál és pedig ezuttal a nagyvezir és a belügyminiszter előtt és *a bajok feltétlen orvoslását követelte.* Oroszország akcióját mindinkább ugy magyarázzák, hogy fordulatot jelent Oroszországnak az örmény kérdésben követett politikájában. A legutóbbi jegyzék, mint most kiszivárog, azt a fenyegetést foglalja magában, hogy *Oroszország maga volna kénytelen alkalmas rendszabályokhoz nyulni,* ha a porta nem orvosolja a jegyzékben emlitett bajokat.

Hir szerint *Ahmed Muktár* basa elküldte a szultánnak az egyiptomi török főbiztosságról való visszavonhatatlan lemondását.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 30. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Az árfolyam hanyatlások ma is folytatódtak, noha külföldről erre semmi ok sem volt, mert általában a mértékadó piacok szilárd árfolyamokat jelentettek, csak éppen Liverpool volt lanyha, ellenben New-York és Páris szilárd maradt. Az esősnek igérkező időjárás következtében kinálat állott be s ez később még emelkedett, különösen őszi buzában, amelynek árfolyama 11 fillérrel esett. Buza, zab 4 fillért vesztett, tengeri 1—3 fillérrel javult, repce a tegnapi áron állott.

Buza május—juniusra 7.92—91, őszre 8.21—23—20, rozs őszre 7.57—59, zab május—juniusra 5.38—37, őszre 5.52, tengeri május—juniusra 5.77, julius—augusztusra 5.83—82 koronán kelt. Egyébként jegyeztettek: rozs május—juniusra 7.40—42, tengeri szeptember—októberre 5.93—95, repce augusztus—szeptemberre 13.15—25 korona. Felmondottak 2500 mm. zabot. A készáruk piacán a fogyasztás teljes tartózkodása miatt majdnem egészen üzlettelen volt s az irányzat csak annyiban lett lanyhább, amennyiben buza és rozs 10, illetőleg 5 fillérrel esett s a hét első három napján az árhanyatlás buzában 20 fillér, illetőleg erősen 20 fillér rozsban. Zárlatkor maradtak: Buza őszre 8.18—20, rozs őszre 7.96—97 korona. Egyebekben üzlettelen és változatlan.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, május 31. — Római katolikus: Patronella. — Protestáns: Patronella. — Görög-orosz: (május 18.) Áldozó csütörtök. — Zsidó: Szivan 3. Scheloschah. — A nap kél 3 óra 51 perckor. — Nyugszik este 7 óra 31 perckor. — A hold kél reggel 6 óra 33 perckor. — Nyugszik este 9 óra 54 perckor.

Királyi kihallgatás délelőtt 10 órakor a budavári királyi palota tróntermében.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A *közoktatásügyi miniszter* fogad d. u. 4 órakor.

A *honvédelmi miniszter* fogad déli 12 órakor.

Az *igazságügyi miniszter* fogad délután 4 órakor.

A *képviselőház elnöke* fogad délután 2 órakor.

Az építőiparosok kongresszusa előkészitő bizottságának ülése este 7 órakor az épitőmesterek egyesületének helyiségében (Ferenciek-bazára.)

A Liszt Ferenc zeneművészkör közgyülése este 7½ órakor a zeneakadémiában.

Sub auspicii Regis doktorrá avatás délelőtt 10 órakor az uj egyetem disztermében.

Nemzeti muzeum: Allattára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti Muzeum és az Iparmüvészeti Társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Tavaszi tárlat a városligeti Mücsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődij 1 korona.

Földtani muzeum (Stefánia-ut 14. sz.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődij nincs.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállitása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnan berendezett fényes étermek.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Dobronyi Géza I-ső rangu zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Gyógyfürdőn.

A cigány a hársak alatt bübájosan húzza,
Könnyet fakaszt szemeimbe a hegedü hárja.
S köröskörül olyan komor a sok fürdővendég,
Mintha a szép muzsikaszót semmibe se vennék.

Lent a parkban, a padokon fiatalok, vének
Hörgő mellel, sápadt arccal, búsan üldögéinek,
Egyik-másik el is szunnyad — mit neki a nóta!
Hörgő mellet nem gyógyít meg semmiféle kóta!...

A lugasban, bübánatos barna fiu mellett
Halvány arcú szőke leány virágot kötözget —
Úgy megborzaszt a látása ennek a munkának!
— Mintha szegény sírkoszorút kötözne magának...

Balla Miklós.

+ **Irodalmi kalózkodások.** A Novoje Vremja cimü orosz lap a Szvjet cimü lapnak két „előkelő" munkatársára sütötte rá a plagizálást. Az egyik egy Heinre nevü iró, a Szvjet volt főszerkesztője, a másik Tsjumina asszony. Aztán nyilatkoztak hamarosan a vádlottak. Heinre ur védekezett, vallott, de csak jobban berántotta magát.

— Egy igen kétes jellemü hölgytől vásároltam egy kéziratot — irja nyilatkozatában — és azért nyugodt lelkiismerettel adtam ki, mint a tulajdonomat, a nélkül, hogy tudtam volna, hogy lopott jószág.

A jeles Tsjumina asszony ugyancsak vásárlás utján jutott egy kézirathoz. Hanem Heinre urról kisült, hogy nem az első plagizálásáról van itt szó. Az „érdemes iró" már sok feledésbe merült regényt bocsátott közre a Szvjet irodalmi mellékleten. Tsjumina asszony a legbájosabb naivsággal jelentette ki ugyancsak a Szvjetben, hogy ő tulajdonképpen költőnő, s a lemásolt regény első kisérlete a próza terén.

— Nem tekintem magamat — irja — regényirónak és nem igen fektetek sulyt e nemü dolgozataimra. Annál jobban örültem annak, hogy kész tárgyat találtam, amelynél csak arra törekedtem, hogy lélektani részét, amennyire csak lehetséges, megoldjam.

Végül egy klasszikus kijelentéssel bizonyitja, hogy a Szvjet kezdettől fogva annak tekintette a regényét, ami.

— Ezért az irodalmi munkáért járó honorárium itt olyan volt, amely azt bizonyitja, hogy mint kompilációt tekintették.

Szóval Komarov urnak, a Szvjet kiadótulajdonosának e két jeles erője egy kis csavarintással a plágium fogalmának a helyébe odacsempészték a kompilálást.

*

+ **Shakespeare neve.** Egy angol folyóirat összegyüjtötte azt a sok változatot, amelyben Shakespeare nevét ez életben leirták. Ime: Chaksper, Shakspere, Shaxpere, Shakspire, Shaxpere, Schaksper, Shakespere, Schakespeare, Shagspere, Shakspere, Shakaspear, Shaxper, Shakspear, Shaxpeare, Shakspeere, Shasbur, Shackspeyr, Shakespear, Schakesper, Shackespere, Shakyspere. Dr. Furnivall csak öt aláirását Shakspere-nek tartja kétségtelenül hitelesnek, azok közül három a végrendeletében található és egyformán Shaksperenek olvasható. Csak az egyik aláirást nem lehetett pontosan kibetüzni. Dr. Furnival ezt is Shaksperenek olvassa, Stevens, Malone és sir Francis Madden ellenben Shakspearenek látja.

*

+ **Regények keletkezése.** Egy angol revue bevilágit az angol regényirók mühelyébe. Az angol regényirók maguk is kitalálják némely regényeiknek a meséit, de egyszersmind arra is van módjuk, hogy ugy vásárolják a kész mesét. Gyakran kapnak erre nézve ajánlatot és az ujságokban is megjelennek ilyen fajta apró hirdetések:

> **Költők figyelmébe.** Valaki, aki járatos az angol irodalomban, eredeti tervezeteket ajánl regények és drámai munkák számára. Kivánatra a kiadás joga biztositatik. Érdekes és találó cimek is szállittatnak.

Az ilyen hirdetőknek rengeteg sok tervezetük van raktáron mindenféle müfajra, kezdve a bohózaton a legkomorabb tragédiáig, ezer szótól, százötvenezer szóig. A szereplők neve, a mese vázlata és a cim potom árért kapható, öt shillingtől öt fontig. A költőnek nem marad egyéb hátra, mint hogy a mesét kidolgozza és kiadót találjon, ami rendesen a legnehezebb feladat. Némely nagyon „termékeny" iró az ilyen vásárolt mesék segitségével kimélik a fantáziájukat... Egy regény anyagát éveken át is lehet gyüjteni. Igy például Dickens egyik legutolsó munkáját, a Pickwick Paperst olyan anyagból irta, amelyet harminc évvel előbb kezdett gyüjteni. Dickens egy napot sem mulasztott el, hogy az anyagát valamivel ne gyarapitsa. Ha az utcán, vagy magánkörben valami sajátságos alakra bukkant, akkor rögtön följegyezte magának a legkitünőbb sajátságokat. Ritka neveket, érdekes utcai jeleneteket, véletlenül meghallott figyelemre méltó párbeszédeket is följegyzett magának és igy mindig dus anyag állott a rendelkezésére. Negyven esztendőn át gyüjtötte igy az anyagot Dickens, s mint jegyzeteiből kitünik, összes regényalakjait ugy találta vándorlásai közben. Néhány legjobb angol regény a legegyszerübb módon jött létre. A „That Lars o' Lowries" ugy született meg, hogy egy csapat gyári lány Manchester egy terén vonult át, amelynek egyik házában a költőnő egy ablak mellett mint iskolásgyermek a leckéit végezte. „Adam Bede" egy történet eredménye, amelyek George Eliot nagynénje beszélt el, aki egy szerencsétlen leánynyal együtt töltötte az utolsó öszakát a tömlöcben s másnap a vérpadra kisért. James Payne legjobb regényének, a „Last Sir Massingberdnek" a megirására egy fának a leirása inspirálta, amely noha kivülről teljesen épnek látszott, belülről egészen a tövéig korhadt volt. Ebbe a fába beleesett egy fiu és ki nem menekülhetett. És ebből keletkezett James Payn mestermüve.

*

+ **Jakt-hotel.** John Arbuckle, a newyorki kávékirály nem tudta éppen mással foglalkoztatni egy hajóját, hát csinált belőle egy hotelt. A gőzöst, amely addig kereskedelmi szolgálatokat teljesitett New York és Havre között, szépen berendezte a legnagyobb eleganciával hetvenöt szobával százötven lakóra. Ez a hotel különösen a nyári szezonra végez nagy hivatást. Akik rajta keresnek és kapnak szállást, azok az éjszakáikat nem töltik a fülledt levegőjü városban. A lakók megállapitott időben pontosan megjelennek a hajón, amely éjszakára kimegy a nyilt tengerre. Lefekvésig az emberek pazar sétát élvezhetnek a fedélzeten, amely valóságos sétatérré van átalakitva, mig rossz időben pompás szalonok állanak a vendégek rendelkezésére. Különös gondot fordit a kávékirály a konyhára is. Csak egy baj van. A hajóról eltiltott minden alkoholt, mert a legdühösebb mértékletességi apostolok közé tartozik. Vasárnaponkint a jakt-hotel kirándulásra viszi a lakóit. És mindez aránylag nem sokba kerül.

*

+ **Helyreigazitás.** *Egy hölgy* (nagyobb társasággal egy képtárban): Ez itt a leggyalázatosabb kép az egész gyüjteményben.

Egy ur (ebben a pillanatban mutatják be a hölgynek, aki azonban nem jegyezte meg a nevét): Pedig sajnálom, hogy igy vélekedik, mert a kép az enyém.

A hölgy: Csak nem vette meg ezt a silányságot?

Az ur: Ó dehogy, hanem én festettem.

A hölgy (némi köhécselés után): ... Ó ... roppantul sajnálom ... különben az én véleményem nem sokat ér, abszolute nincs kritikám ... tudja ... én mindig csak azt mondom, amit — mások mondanak.

*

+ **Temetésen.**

Egy ur: Nem tudja, kérem, kicsoda a halott?

A másik: Ha jól sejtem, az, aki a koporsóban fekszik...

REGÉNY.

A TŐZ

— REGÉNY —

Irta: GABRIELE D'ANNUNZIO

(6)

Csupa feketeség és fehérség egymás mellé festve és valamelyes rőt világosság, amely a vaskandeláberek lámpáiból áradt. Megállt, hirtelenül kellemetlen érzés szállta meg. Érezte az ellentétet e hitvány tömeg s e nagyszerü arkitektura között, amely a szokatlan világitásban a régi élet erejét és szépségét sugározta.

— Minő nyomoruság! — kiáltott fel barátaihoz fordulva — minő metaforával lelkesitsem ezt a sok keményitett mellü frakkos alakot a doge páholyából? Vissza! Nézzük meg künn azt a másik tömeget, az igazit. A királynő még nem hagyta el palotáját, van még időnk.

— Mig nem látlak a páholyban — szólt nevetve Francesco de Lizo — nem hiszem el, hogy csakugyan beszélni fogsz.

— Azt hiszem, hogy Stelio szivesebben szólna a loggiából: hogyan beszélne onnan a néphez, teszem, ha arról volna szó, hogy üszköt akarnak dobni a Procuratie nuove vagy a Libreria vecchia palotájába, — szólt Piero Martello, aki ösmerte a mester lázadó hajlandóságát, amelyet utánozni iparkodott.

— Az bizonyos, — válaszolt Stelio. — De csak akkor, ha az a beszéd képes volna megakadályozni vagy végrehajtani valamely helyrehozhatatlan cselekedetet. Az irott szó hivatása valamely makulátlan szép forma teremtése; a könyv, amely azt magába zárja, olyan mint egy szentségtartó. De az ajkról ellebbenő élő szó, ha a tömeg előtt hangzik el, csak cselekedetre hivjon, esetleg erőszakos tettekre is. Ebben az egy esetben állhat szóba a büszke lelkü ember is a tömeggel a nélkül, hogy magát kisebbitené. Minden más esetben szinészi játékot végez. Éppen ezért nagyon megbántam már, hogy elfogadtam ma estére a disz-szónok tisztjét. Mindnyájatok megérti, minő leplező rám nézve az ünneplés, amelynek központjává tettek. Ez a rengeteg embertömeg ma estére odahagyta mindenféle köznapi foglalkozását s most ugyanazzal a léha kiváncsisággal jön engem meghallgatni, mint ahogy meghallgat bármely virtuózt. A hölgyek pedig sokkal nagyobb érdeklődéssel fogják élvezni a müvészetet, amelylyel nyakravalóm csokorba van kötve, mint azt a müvészetet, amelylyel mondataimat összefüzöm. S mi lesz az egésznek vége? Keztyüs kezek fognak tapsolni s halk tetszésmoraj fog hallatszani, mire én majd tetszetős hajlongással válaszolok. Nem hiszitek, hogy ezzel alaposan befütöttem az ambiciómnak.

— Tévedsz, — szakitotta félbe Francesco de Lizo. — Gratulálhatsz magadnak, hogy sikerült néhány órára a müvészet ritmusát beleoltani ebbe a mindenről megfeledkezett városba. Te most megmutatod, minő zománcot derithetne az emberekre a müvészetnek az élettel való összeházasitása. És nem veszed-e észre, hogy ez az ünnep a te távolléted alatt és tudtodon kivül egészen a te szellemedben készül, a te ihleted érzik meg rajta. Ime, ez legjobb bizonysága annak, hogy a jelen barbár világában is lehet izlést hirdetni. A te befolyásod ma nagyobb, semmint hiszed. Az a nemes hölgy, aki igy kivánt téged ünnepeltetni (az, akit te dogaressának szoktál hivni), minden uj ötletnél ezt kérdezte magában: Vajjon tetszeni fog-e Stelio Effrenának? Ha tudnád, hány ifju tehetség kérdezi ezt ma magában, amidőn lelki dolgait vizsgálja!

— Ki másnak is beszélnél, ha nem czeknek! — szólt Daniele Glàuro, a Szépség erős meggyőződésü remetéje, a mester fehér lelkü és hüséges tanitványa. — Ha majd fönn állasz a páholyban s körültekintesz, rájuk fogsz ösmerni a szemük ragyogásáról. Sokan, nagyon sokan vannak, temérdeken jöttek messzi vidékekről is s most itt várakoznak, nagy aggodalmasan, amit te talán meg sem tudsz érteni. Mindezek magukba itták a te költészetedet, a te álmaid tüzes étherét szivták fel. Ezek azok, akiknek hirül hoztad, hogy a világ meg fog ujhodni egy uj müvészet csodás jegyében. Hányat csábitottál el reménységeddel és örvendezéseddel! Ezek meghallották, hogy te beszélni fogsz Velencében, a dogepalotában, a világ egyik legragyogóbb és legdicsőségesebb pontján. Itt először látnak és hallanak téged, ebben a nagyszerü környezetben, amelyet hozzád méltónak vallanak. A dogék ősi palotája, amely homályban maradt annyi és annyi éjszakán át, ime hirtelenül világosságban ragyog és föléled. Ők tudják, hogy csak te voltál képes ezt a világosságot meggyujtani. Érted tehát az e aggodalmukat? S érzed-e, hogy neked most mai kötelességed csak éppen ő hozzájuk szólnod? Te hatalmas áramlatot indithatsz meg a lelkükben, amely őket mindörökre az Ideál felé sodorja. Oh Stelio, hány embernek lesz feledhetetlen ez a velencei éj!

Stelio a kezét a misztikus doktor hajlott vállára tette és mosolyogva ismételte Petrarca mondatát:

— Non ego loquar omnibus, sed tibi, sed mihi et his...

És szinte látta már ösmeretlen tanitványainak szeme csillogását és tökéletes világosan tudta, hogy minő lesz az akkord, amelyet meg fog ütni.

— Mégis — szólt vidáman Piero Martellohoz fordulva — sokkal mulatságosabb volna vihart idézni erre a tengerre.

Ott álltak a portikusz szegletpillérénél, egészen közel a tömeghez, amely a piazzettára tolult, elnyult a Zecca palotájáig, betöltötte a Procuratie arkádjait s elzárta a Torre dell'Orologio átjáróját.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Iparunk és iparosaink.

Budapest, május 30.

(nr.) A májusi fagyok megremegtették az egész országot; bizony fázni fogunk egész éven át. A fagytól szomoruan lehanyatlott növénylevelek gazdasági erőnk hü szimbolumai, — ez évi produkáló képességünk szomoru devalvációját jelzik. A sors ironiája, hogy e riasztó napok egybeesnek a delegációk ülésezésének idejével, latjuk egyuttal, hogy az igények, a követelések nem fagytak le. Költségvetéseink bevétel- és kiadástételeinek disharmoniája kirivó; kiadásaink csak azért nem fixek, mert mindig emelkednek, s bevételeink ugyancsak ingadozók, mert a legszeszélyesebb tényezőtől — az időjárástól függnek.

Már most tessék igazi keleti fatalizmussal belenyugodni, hogy hát ez az agrikultur államok sorsa. Igy a legmegátalkodottabb agrárius sem gondolkodhatik; ez az öngyilkosság politikája volna. Tisztán őstermelők ma már még az esetben sem lehetnénk, ha az egész Magyarország első osztályu termőfölddel rendelkeznék és azonfelül termelési módunk nem — ősi volna.

Sajnos, hogy csak ilyen malapropos adhat az agrárius felfogással szemben sulyt annak az égető szükségnek, hogy Magyarország mint ipari állam is kiépittessék, mert szilárd alapot maradandó jólétbez, de egyuttal a nemzeti állam szükségleteihez is csak igy nyerhetünk.

Kereskedelmi miniszterünk méltánylást érdemlő buzgalommal látott a nagy idea megvalósitásához. Félő azonban, hogy tagadhatatlanul nagy arányu müködését az óhajtott siker koronázni nem fogja.

Kimondjuk egyenesen, hogy ma, pusztán a társadalomra támaszkodva, ipari életünknek lendületet adni nem lehet. Gazdaságilag enervált társadalmunk támasz nélkül nagyobb emócióra nem képes, akármily magasról jön is arra a buzditás, akár az egész közönséghez, mint fogyasztóhoz, akár a hivatásokként alakult csoportjaihoz.

Azt értjük, hogy hivatalosan és társadalmi uton egyaránt csinálltatja a propagandát annak, hogy csak magyar ipari terméket vásároljunk, ilyeneknek tartását a kereskedőktől követeljük meg, s hogy előmozdit minden olyan mozgalmat, mely nyilvánvalóvá tenné, hogy sok olyan dolgot beszerezhetünk itthon, amit külföldről importálunk. Ez igen helyes, mert a különben is közönyös és minden hazai iránt előitéletekkel szaturált társadalommal egy kimerithetlen gazdagságu állam gigászi erejü minisztere sem teremthetné meg az ipart. S különben is a világ egyetlen népe sem mutathat föl oly módon keletkezett fejlett ipart, melynek története azzal a bibliai rövidséggel volna megirható: legyen és lőn. Nem megy ez máról holnapra, a társadalmat is nevelni kell hozzá, s ez okból nem helyeselhetjük eléggé, hogy agilis miniszterünk a magyar társadalmat közönyéből felrázni, előitéleteiből kivetkőztetni törekszik.

Ámde ez csak tala készités, melyből egymagában termést nem várhatunk. A kereskedelmi miniszter ur pedig már aratni is akar. Egyebet ugyanis nem gondolhatunk azokról a leiratokról, melyeket a miniszter a kereskedők és iparosok ugy törvényszabta, mint spontán társaságaihoz intézett. E leiratoknak az a veleje, hogy ők teremtsék meg a magyar ipart. Biz ez eminens feladat: megoldásához hozzájárulnia mindannyiunknak polgári kötelessége, iparosainknak és kereskedőinknek pedig első sorban az. Ők pedig már saját jól felfogott érdekükből is bizonyára teljes erővel hozzálátnának, ha — az erő abszolute nem hiányoznék. De hát összes erejüket abszorbeálja egy másik s amannál — hiába! — még fontosabb feladat: a mindennapi kenyér megszerezhetése.

A mindennapiért való küzdelem természete pedig uj ösvény törését nem engedi meg; taposott uton kell járni, mert a kisérletezés az exisztenciát veszélyeztető kockázattal fog járni.

Már pedig döntő tényezők e kérdésben csak iparosaink és kereskedőink lehetnek. A társadalom összes egyéb rétegei csak támogathatják őket a magyar ipar megépitésének és betetőzésének nagy művében, de a tulajdonképpeni alkotók csak ők lehetnek. Ez közgazdasági törvény, mely a legszilárdabb talajon, az érdeken alapul. Fájdalom, azt már a mult bebizonyitotta, hogy nemzeti gazdaságunk legnagyobb faktorainak, tudniillik mezőgazdáinknak boldogulása a magyar ipar fejlesztéséhez egy jotányival sem járul hozzá, legfeljebb azt eredményezi, hogy több külföldi iparcikk özönlik az országba; ugy látszik, nekik a magyar ipar Hekuba.

Nos hát, az ut, a mód világosan áll előttünk. Ha az égető feladat megvalósitása iparosaink és kereskedőinkre vár, de ők erre mai helyzetükben képtelenek, ugy talpra kell állitani iparos- és kereskedő világunkat, hogy cselekvési képességhez jusson.

Itt és ugy kell az államnak egész erejével és sulyával közbelépnie. Hiába létesitünk, ha egyáltalán létesithetnénk, addig uj iparágakat, amig a meglevők kietlen pangásban vannak. Ama feltételek nélkül, amelyek a mai pangást megszüntetnék, az uj iparágak sem indulhatnak virágzásnak.

Hogy mi a tennivaló, arra különben már volt közeleső példa, csak tanulmányozni kell. Németország, nagy háboruja előtt, iparát illetőleg körülbelül ugyanolyan helyzetben volt Franciaország és Angliával, mint mi vagyunk ma Ausztriával és Németországgal szemben. Hát, azt hiszszük, a porosz kereskedelmi kormányzatnál aktaszerüleg volna áttanulmányozható, hogy az állam mily óriási méretekben járult ahhoz, hogy a már meglevő ipart felsegitse s ezzel Németország mai, világra szóló iparának alapját megvesse. Közismeretes, hogy az iparvilágot foglalkoztató állami munkálatok hosszas sorozata füződik a német ipar ez időbeli történetéhez.

Nos, ez a dolog természetében van, — s valóban, azok, akiket legközelebbről érint, iparosaink és kereskedőink tisztában is vannak vele. Hiszen ők megadták a választ a miniszter leiratára, még mielőtt az hozzájuk érkezett volna. Nyilvánosan, nagy népgyülés előtt hangoztatták, hogy az iparunk és kereskedelmünk szervezetén manapság rágódó bajon ugy segiteni, hogy az élet- és fejlődésképes legyen, hogy fája uj ágakat bocsáthasson ki, csak az által lehet, ha nagy munkálatok utján bőséges tápot viszünk a szervezetbe. Isteni csoda volna, ha máskülönben, bárhonnan jövő buzditó szóra is, mozgásba jönnének a lankadt tagok.

Oly feltétel ez, melynek bekövetkezése nélkül bármilyen, más körülmények között okvetlenül bevàló intézmény müködésének eredménye már előre meghiusult. Itt van például az állami munkaközvetités. Ennél célszerübb, kivánatosabb intézmény kevés létesült az ipar terén. S mi az eredménye? Az, hogy a munkások azt kiáltották a miniszter felé: „nem munkaközvetités kell nekünk, hanem munka.“

S vegyük akárhogy is a dolgot, mondja bár akárki, hogy ez embereknek fejét a „téveszmék“ megzavarták, lehetetlen tőlük az igazat egészen megtagadni, amikor a közvetitő a jelentkezőknek nagyon kis százalékát képes elhelyezni, holott az összes jelentkezők is csak kis hányadát alkotják a munkanélkülieknek. De hát, ha munka egyáltalán nincs, kinek kell a munkás? Ki vegye igénybe a közvetitőt?

Különben is az, hogy az államnak ma *munkaadóként* s nem csupán munkaközvetitőként kell közbelépnie, a székesfőváros polgárainak kifejezett osztatlan véleménye. Meg is jelölt a fővárosban egy nagy állami szükségletet, amelynek kielégitése iparosainknak a kivánt nagyszabásu munkálatokat nyujtaná. Ez: a központi személy- és a központi teherpályaudvar létesitése s ennek keretében a nyugati pályaudvar kellő kihelyezése. Hát ez amugy is rég megoldásra váró feladat, de hogy a polgárságnak ez irányu ismert akciója egyenesen a pangó ipar és kereskedelem fellenditése érdekében jött létre, mutatja ama körülmény is, hogy a polgárság kiküldötteiként Budapesten éppen az a száz előkelő polgára keresi a felvetett terv megvalósitásának módjait és eszközeit, akik a magyar ipar és kereskedelemnek leghivatottabb képviselői.

De lehetetlen is a polgárságnak igazat nem adni, amidőn az állam elengedhetetlen közbelépése gyanánt a budapesti pályaudvarok rendezését óhajtja. Az igaz, hogy e kérdésben, különösen a nyugati pályaudvar kijebb helyezését illetőleg, szerepe van a város fejlődése érdekének is, s ez is sürgetőleg lép fel, — ámde ennek a momentumnak alárendelt jelentősége van ama nagy előny mellett, melyet e munkálat keresztülvitele az iparnak és kereskedelemnek nyujtana. Az az 50 millió korona, amibe a pályaudvarok felépitése körülbelül kerülne, s az a további 80 millió korona, amelyet a nyugati pályaudvar területéből felszabaduló rész beépitése forgalomba hozna, az ipar összes ereibe életerős vérkeringést hozna. Mert hiba volna azt gondolni, hogy e munkálatok csak az épitőipar fellendülését eredményeznék. Hisz eltekintve attól, hogy a fellendülés soha sem izolálódik, hanem egyik maga után vonja a másikat, mondhatjuk, hogy kevés oly iparág van, mely az épitőiparral szoros összefüggésben nem volna. Ime, már egy közönséges bérház elkészitésénél közremüködik: kőmives, kőfaragó, ács, asztalos, lakatos, bádogos, szobrász, üveges, mázoló, szobafestő, kárpitos, cserepező, palafedő, betonmunkás, kályhás, parkettező, légszesz- és vizvezetékszerelő, kövező, s még sok más, ami ezeknek kiegészitői; hát még ilyen különleges munkáknál mi minden más helyekről kell a szükségleteket kielégiteni.

A polgárság a célt szem előtt tartva helyes eszközt választott; a magyar ipar érdekében nagyon kivánatos, hogy óhaját a kormány mielőbb teljesitse. S ez annál inkább bekövetkezhetik, mert e nagyszabásu munkálat fedezetet részben már önmagában talál, de meg az esetben, ha állami befektetést is igényelne, a tőke bizonyára minimális kamatozás mellett állana a kormány rendelkezésére.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák Magyar Bank. A jegybank főtanácsa — amint Bécsből jelentik — junius 7-én ülést tart. Ezen az ülésen intézik el, értesülésünk szerint, *Mecenseffy* vezértitkár nyugdijaztatása iránt való kérvényét és ezen az ülésen nevezik ki *Pranger* helyettes vezértitkárt vezértitkárrá. A kamatlábleszállitás ezuttal is valószinüleg elmarad.

Az épitő-ipar válsága. Az Országos Iparegyesületben még a mult őszszel *Neuschlosz* Marcell kir. tanácsos, igazgatósági tag szóvá tette azt a sérelmet, amelyet a telekkönyvi terhelési és elidegenitési tilalomnak a biróságok által ujabban elfogadott hibás értelmezése jelent az épitő-iparosokra nézve. Ez a téves birói gyakorlat, amely egy kuriai teljes ülési határozaton alapul, lehetetlenné teszi az épitő-iparosok követeléseinek csalárd adósokkal szemben való érvényesitését az által, hogy a végrehajtó zálogjog feljegyzését megtagadja minden oly esetben, valahányszor az ingatlanra terhelési és elidegenitési tilalom van bekebelezve.

Neuschlosz inditványára, amely kiinduló pontja volt az épitőipar válságának orvoslására irányuló egész mozgalomnak, az Iparegyesület több jogászi szakértő meghallgatása után felterjesztést intézett a kereskedelmi és igazságügyi miniszterekhez a téves és sérelmes birói gyakorlatnak törvényhozási uton való orvoslása érdekében. Erre a kereskedelmi miniszter leirt az Iparegyesülethez, méltányolta a fölterjesztésben foglalt panaszokat, de kijelentette, hogy az épitő válság orvoslása dolgában nemcsak a terhelési és elidegenitési tilalomra, hanem mindarra ki akar terjeszkedni, ami a válságot előidézte. A leiratot az Iparegyesület véleményezés végett kiadta *Neuschlosz* Marcellnek és a butor- és rokonipari szakosztálynak. Ugy *Neuschlosz*, mint a szakosztály terjedelmesen megokolt javaslatokat dolgoztak ki, amelyeket ma délután tárgyalták az Iparegyesület épitő- és müipari, butor- és rokonipari és ipartestületi szakosztályai együttes ülésben, *Matlekovits* Sándor elnöklete alatt.

Először *Neuschlosz* javaslatát vették tárgyalás alá, s az összes felszólalók nagyon elismerőleg nyilatkoztak a kérdést teljesen felölelő, világos és erőteljes memorandumról.

Hosszabb érdekes vita után, melyben *Palóczy* Manó, dr. *Rózsavölgyi* Manó, *Neuschlosz* Marcel, *Dravetz* Károly, P. *Tóth* Sándor és *Ráth* Károly vettek részt, elfogadták *Neuschlosz* Marcel javaslatát és *Matlekovits* inditványára meleg köszönetet szavaztak *Neuschlosz*nak a szép elaborátumért. Ezután a butor- és rokonipari szakosztály javaslatára került volna a sor, azonban *Gaul* Károly, a szákosztály elnöke azt proponálta, hogy ezt a javaslatot olvaszszák egybe a *Neuschloszéval*. Ezt a szakosztályok elfogadták és a felterjesztés végleges szövegezésével *Neuschlosz* Marcellt, *Gelléri* Mórt és *Gaul* Károlyt bizták meg. A fölterjesztést küldöttség fogja átnyujtani a kereskedelmi és igazságügyi minisztereknek *Matlekovits* Sándor vezetése alatt. A küldöttség tagjaiul fölkérték: *Neuschlosz* Marcellt, *Madary* Gábort, P. *Tóth* Sándort, *Kunfalvy* Nándort, *Palóczy* Antalt, *Gaul* Károlyt, *Mahunka* Imrét és *Rátsch* Sándort. A küldöttség esetleg szakok szerint kiegésziti magát.

Mezőgazdasági és közraktári hitelintézet. Ily cimen hirt adtunk tegnap egy uj mezőgazdasági hitelintézet alakitásáról. Mint értesülünk, az uj alkotás nem egyéb, mint a mezőgazdasági községi közraktárjegyekre vonatkozó *Márk*-féle rendszer realizálása. Ezt a rendszert a *Budapesti Napló* még 1898. január 23. és 24-iki számaiban terjedelmesen ismertette.

Nyári hajójáratok. A Duna-Gőzhajós Társaság a nyári évadban kedvező időjárás esetén minden ünnep- és vasárnap délutánján 3—10 óráig időbeli menetrendhez nem kötött külön hajót fog járatni a Lipótváros, Bombatér és a Margitsziget alsó kikötője között. Forgalmi torlódás kikerülése végett kivánatos, hogy a lipótvárosi és a budai közönség főleg e külön hajót vegye igénybe és pedig a kimenetelnél is, de főleg a szigetről való visszatérésnél. Utóbbi esetben természetesen a sziget alsó kikötőjén kell beszállnia.

Fizetésképtelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Schen* A. kereskedő *Sopron*, Jaenigen és Beiselen cég Bécs, *Fenster* Sámuel kereskedő *Brzezany*, *Kiss* és *Kertész* cég *Kis-Várda*, Beer A. és J. azelőtt Neuhauser A. cég Innsbruck.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 38.50 korona pénzben, 39.— korona áruban. — *Bécsben* az irányzat lanyha. A nyersszesz ára 42.— korona pénzben, 42.40 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1900. évi május 30. Készlet 1004 darab. Érkezett 730 darab. Összesen: 1734 darab. — Eladatott 777 darab. Maradt 957 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 90—93 koronáig.

220—280 kgr. sulyban 92—94 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 90—94 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 84—90 koronáig. Malacok 64—74 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, május 30.

Élénk kínálat, korlátolt vételkedv és kedvetlen hangulat mellett 12.000 métermázsa buza került a forgalomba. Az árak 5 fillérrel csökkentek. Más gabonanemüekben csekély volt a forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 750 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 79·5 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 77·5 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 92½ f., 400 mm. 79 k. 7 K. 92½ f., 100 mm. 78·5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78·5 k. 8 K. — f., 100 mm. 77·5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77·5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 20 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 200 mm. 76·3 k. 7 K. 70 f.

Szentesi: 2680 mm. 78 k. 8 K. 15 f.

Erdélyi: 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 77·5 k. 7 K. 30 f.

Bánáti: 1500 mm. 76·4 k. 7 K. 80 f.

Becskereki: 1200 mm. 75 k. 7 K. 70 f.

Fehérmegyevidéki: 100 mm 77·5 k. 8 K. 05 f.

Écskai: 500 mm. 72 k. 7 K. 57½ f.

Raktáru: 1500 mm. 78·5 k. 8 K.

Mind 3 hónapra.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 62½ f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	50 kilogramm ára K-tól	K-ig	kilós	50 kilogramm ára K-tól	K-ig
tiszavidéki	ó	75	7.45	7.57	79	7.75	8.10
»	»	76	7.55	7.9	80	7.95	8.1
»	»	77	7.60	7.95	81	8.—	8.25
»	»	78	7.70	8.05	—	—.—	—.—
fehérmegyei	ó	75	7.45	7.60	79	7.75	8.—
»	»	76	7.55	7.75	80	8.—	8.10
»	»	77	7.65	7.85	81	8.—	8.25
»	»	78	7.70	7.85	—	—.—	—.—
pestvidéki	ó	75	7.15	7.35	77	7.60	7.70
»	»	76	7.30	7.60	80	7.8	8.—
»	»	77	7.35	7.65	81	8.—	8.—
»	»	78	7.45	7.85	—	—.—	—.—
bánsági	ó	75	7.30	7.10	79	7.60	7.75
»	»	76	7.38	7.65	80	7.65	7.10
»	»	77	7.45	7.60	81	—.—	8.05
»	»	78	7.45	7.65	—	—.—	—.—
bácskai	ó	75	7.15	7.35	77	—.—	—.—
»	»	76	7.20	7.—	—	—.—	—.—
»	»	77	7.5	7.25	—	—.—	—.—
»	»	78	7.60	7.30	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			kilós	50 kilogramm ára K-tól	K-ig
Rozs	uj	elsőrendü	—	7.10	7.25
»	»	másodrendü	—	6.80	7.—
Árpa	»	takarmány	—	5.90	6.10
»	»	égetni való	—	5.60	5.80
»	»	sörfőzésre való	—	5.45	5.55
Zab	»	—	—	5.55	5.70
Tengeri	ó	bánsági	—	—.—	—.—
»	»	m. szemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	—.—	—.—
»	»	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	»	—	—	5.—	5.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza juniusra	7.51
Buza októberre	7.99—7.96—7.98
Rozs májusra	—.—
Rozs októberre	7.19—7.12—7.15
Zab májusra	—.—
Zab októberre	5.19—5.18
Tengeri májusra	—.—
Tengeri juliusra	5.57
Repce augusztusra	—.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	0.—	pénz 0.—	áru
Buza októberre	7.97	„ 7.98	„
Rozs májusra	—.—	„ —.—	„
Rozs októberre	7.19	„ 7.20	„
Tengeri májusra	0.—	„ 0.—	„
Tengeri juliusra	5.55	„ 5.56	„
Zab májusra	—.—	„ —.—	„
Zab októberre	5.19	„ 5.20	„
Repce augusztusra	13.20	„ 13.30	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza juninsra	7.55— 7.56
Buza októberre	7.95— 7.96
Rozs májusra	—.— —.—
Rozs októberre	7.10— 7.11
Zab májusra	0.— 0.—
Zab októberre	5.55— 5.56
Tengeri májusra	0.— 0.—
„ juliusra	5.17— 5.18
Repce augusztusra	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde a vas- és bányaértékek emelkedéséből meritett erőt s kezdettől végig szilárd irányzatot tár elénk. Az összes vezető értékek emelkedtek s tekintettel a fennálló fedezési hajlamra, tartottan zárultak.

A helyi piac előtőzsdénken csekély forgalmat, de kedvező irányzatot tüntetett fel.

A déli tőzsde magasabb külföldre, főleg kedvező londoni és párisi jelentésekre, továbbra is felfelé törekvő maradt s szilárdan zárult.

A helyi piacon Rimamurányi és Közuti voltak favorizálva; az utóbbi csaknem 6 koronával javult.

A valuták és ércváltók kissé gyengébbek.

Az előtőzsde kedvező.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 717.——718.—. Osztrák hitelrészvény 716,25—717.50. Osztrák-magyar államvasut 654.75—656,75. Jelzálogbank 451.——451.50. Rimamurányi vasmü 558.——568.50. Közuti vasut 654,75—656.75. Adria 480.——481.— korona.

A *déli tőzsde* szilárd.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 716.75—718.25. Osztrák hitelrészvény 717.50—720.—. Osztrák-magyar államvasut 655.——656.—. Koronajáradék 91.20—91.30. Leszámitoló-bank 490.—. Rimamurányi vasmü 568.50—573.50. Közuti vasut 622.——624.— korona.

Forgalomba került: Adria részvény 485 korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 719.50. Magyar hitelrészvény 718.—. Leszámitoló bank 488.—. Rimamurányi vasmü 573.—. Osztrák-magyar államvasut 656.—. Közuti vasut 616.25. Villamos vasut 316.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.——.— korona, vörös aprószemü —.——.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.——.— korona, középszemü —.——.— korona, nagyszemü —.——.— korona. Disznózsir: budapesti 54.——54.50 korona, vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 45.——46.— korona, 3 darabos 49.——50.— korona, füstölt —.——.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.75—19.— korona, 120 darabos —.——.— korona, 100 darabos 24.50—25.— korona, 85 darabos —.——.— korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.— korona, 100 darabos 23.——23.25 korona, 85 darabos —.——.— korona. Szilvaiz: szlavóniai —.——.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén ismét kedvező a hangulat bányapapirok emelkedése következtében.

A déli tőzsde nagyon szilárd.

A zárlat szilárd. Járadék emelkedik. A külföldi tőzsdék szilárdak.

Bécs, május 30. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 115.40. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 115.75. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 488.—. Rimamurányi vasmürészvény 576.—. Magyar koronajáradék 91.45. 4%-os Magyar földtehern. kötvény 91.—. Magyar hitelbank részvény 719.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 159.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 349.—. Magyar kereskedelmi bank 2640.

Bécs, május 30. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 97.90. 4%-os osztrák aranyjáradék 115.75. 1860-iki sorsjegy 135.—. Osztrák hitelsorsjegy 398.—. Angol-osztrák bank 282.—. Bécsi bankegyesület 514.—. Osztrák-magyar bank 1760. Déli vasut 106.—. Dunagőzhajózási részvény 730.—. Dohányrészvény 289.50. Császári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 118.30. 4·2% ezüst járadék 97.50 Osztrák koronajáradék 96.95. 1864-iki sorsjegy 202.25. Osztrák hitelintézeti részvény 717.50. Unionbank 585.—. Osztrák Länderbank 443.50. Osztrák-magyar államvasut 656.—. Elbavölgyi vasut 481.—. Alpesi bányarészvény 505.50. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltóár 242.20. Bécsi Tramway 344.—. Az irányzat szilárdult.

Bécs, május 30. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magántőzsdében* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 719.50 Magyar hitelrészvény 712.—. Angol-Osztrák bank 284.—. Bécsi bank egyesület 515.—, Union bank 585.—, Länderbank 444.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 656.—, Lombard 106.—. Elbavölgyi vasut 482.—, Északnyugati vasut részv. 473.— Dohányrészvény 290.—. rimamurányi vasmü 508.—. Alpesi bányarészvény 509.—, Májusi járadék 97.90. Magyar koronajáradék 91.45, Török sorsjegyek 114.50, Német birodalmi márka 118.37, Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, május 30. (*Tőzsdei tudósitás.*) A dél-afrikai harctérről érkezett kedvező hirekre és a szilárd londoni bányakurzusokra az irányzat általánosságban szilárd volt. A mellett kedvezően hatott a bankértékek piacára a lapoknak az a jelentése is, hogy az angol bank holnap talán ujra leszállitja a kamatlábat. Kohó- és bányarészvények jóval magasabbak a Laurakohó kedvező évnegyedes kimutatására. Járadékok szilárdak. Magyar koronajáradék 91·10, 35 pfenniggel magasabban keresik. Vasutak jól tartották magukat. Northern-Pacific és transvaali részvényeket magasabb áron keresték. Prinz Heinrich részvényeket szintén. Magánleszámitolási kamatláb 4⅝%.

Berlin, május 30. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 96.90. 4% osztrák aranyjáradék 97.40. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 91.10. Osztrák-magyar államvasut 139.60. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.10. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 185.10. Általános villamossági Edison 242.60. Gelsenkircheni 211.90. Laurakohó 257.50. 4·2% ezüstjáradék 96.50. 4% magyar aranyjáradék 96.75. Osztrák hitelrészvény 223.75. Déli vasut 25.30. Károly Lajos vasut 100.—. Orosz bankjegy 216.25. 4% uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 95.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 155.10. Harpeni 224.30. Az irányzat szilárd.

Berlin, május 30. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék 96.75. Magyar koronajáradék 91.10. Osztrák hitelrészvény 224.40. Osztrák-magyar államvasut 139.60. Déli vasut 25.30. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi 297.—. Orosz bankjegy 216.35. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, május 30. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 96.25. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 25.45. 4% osztrák aranyjáradék 96.85. Osztrák hitelrészvény 224.10. Osztrák-magyar államvasut 139.50. Olasz járadék 94.—. 4% magyar aranyjáradék 96.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 30. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék 96.15. 4% osztrák aranyjáradék 97.40. Magyar koronajáradék 90.90. Osztrák-magyar bank 126.10. Déli vasut 25.—. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 843.25. Bécsi bankegyesület 312.66. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön —.—. 4·2%-os ezüstjáradék 96.40. 4% magyar aranyjáradék 96.10. Osztrák hitelrészvény 223.60. Osztrák-magyar államvasut 139.60. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár —.—. Párisi váltóár 244. Unionbank 127.—. Alpesi bányarészvény 253.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 30. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Arfolyamok januárra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 223.90. Osztrák-magyar államvasut 139.75. Déli vasut 25.30. Osztrák aranyjáradék —.— Olasz járadék 95.10. Laura-kohó 257.30. Harpeni 224.—. Discont —.—. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Gyöngült.

Páris, május 30. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut 703.—. 4% osztrák aranyjáradék 96.70. Osztrák Länderbank —.—. 3% francia járadék 100.90. Ottomanbank 572.—. 3½% francia járadék 101.75. Alpesi bánya részvény 314.—. Déli vasut 144.— 4% magyar aranyjáradék 97.10. Párisi bankrészvény 11.65. Olasz járadék 95.25. Francia törleszth. járadék 99.35. Osztrák földhitelintézeti részvény 1285. Török dohányrészvény —.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 29. A sertésüzlet irányzata csöndes.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 96——98 fillérig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 102—104— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 100—102 fillérig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 98——100 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 98——100 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 96—98 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 92——94 fillérig.

Sertéslétszám: 1900. máj. hó 28. napján volt készlet 44328 darab, 1900. május hó 29. napján felhajtott 488 darab, 1900. évi május 29. napján elszállittatott 358 darab, 1900. május hó 29. napjára maradt készletben 44458 darab.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, május 30.

A légnyomás eloszlása egyszerübb lett. A maximum északnyugaton, a minimum pedig délen terül el.

Közép-Európában és a Balkánfélszigeten általában csapadékos és zivatarra hajló idő uralkodik, mig nyugoti és keleti Európában az időnek tulnyomóan száraz jellege van.

Hazánkban az eső főleg az Alföldre terjedt ki, ahonnan zivatarokat is jelentenek. Nagy-Lakon jég esett. A dunántuli részeknek az esőből kevés jutott. A hőmérsékletben nincs lényeges változás.

Kildtás: Enyhe idő várható helyenkint zivatarokkal.

Vizállás.

		máj. 29.	máj. 30.			máj. 29.	máj. 30.
		méter				méter	
Inn	Schärding	1.90	2.00	Tisza	M.-Sziget	0.62	0.70
Duna	Passau	3.34	3.28	»	Tokaháza	0.40	0.36
»	Linz	0.69	0.78	»	V.-Namény	0.57	0.93
»	Bécs	1.—	0.95	»	Tokaj	1.21	1.93
»	Pozsony	3.05	2.98	»	Tisza-Füred	1.54	1.84
»	Komárom	3.48	3.57	»	Szolnok	2.62	2.25
»	Budapest	5.16	5.28	»	Csongrád	3.33	0.—
»	Paks	3.68	3.78	»	Szeged	4.05	3.70
»	Mohács	3.97	4.02	»	Török-Becse	3.65	3.42
»	Gombos	4.31	0.—	»	Titel	4.75	4.63
»	Ujvidék	4.63	4.53	Ondova	Bártfa	0.80	0.95
»	Pancsova	5.04	4.94	Topolya	Bodc	0.46	0.65
»	Orsova	4.88	4.62	Bodrog	Zemplén	2.05	1.74
Morva	Magyarfalva	1.57	1.68	Sajó	Zsolca	1.85	1.85
Vág	Zsolna	1.—	0.82	Hernád	H.-Németi	0.56	0.—
»	Trencsén	0.78	0.67	Berettyó	Margita	0.36	0.56
»	Szered	0.78	0.92	»	B.-Ujfalu	0.08	0.08
Rába	Sz.-Gothárd	0.24	0.24	Körös	Csucsa	0.25	0.28
»	Sárvár	0.53	0.54	»	N.-Várad	0.14	0.14
»	Győr	3.24	3.13	»	Belényes	0.56	0.58
Dráva	Pettau	2.00	1.90	»	Tenke	0.18	0.16
»	Zákány	1.28	1.12	»	Gurahone	0.36	0.30
»	Barcs	2.43	2.22	»	Borosjenő	0.—	0.02
»	Eszék	3.29	3.50	»	Békés	1.04	0.94
Mura	M.-Szerdah.	1.60	1.60	»	Gyoma	1.88	1.80
Száva	Zágráb	1.58	1.36	Maros	Gy.-Fehérvár	0.54	0.32
»	Szisszek	2.88	2.90	»	Branyiczka	1.18	1.10
»	Mitrovica	4.87	5.02	»	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.30	0.24	»	Arad	0.06	0.14
»	Szatmár	1.12	1.14	»	Makó	1.16	1.15
Kraszna	N.-Majtény	0.20	0.54	Temes	K.-Kostély	1.24	1.22
Latorca	Munkács	0.05	0.16	Béga	Kiszető	0.98	0.98
Laborca	Homonna	0.10	0.10	»	Temesvár	0.20	0.24
Ung	Ungvár	0.20	0.18	»	Becskerek	1.15	0.97

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzette Mozart Amadé. Szövegét irta. da Ponte.

Személyek:

Don Gonzalo de Ulloa	Ney D.	Donna Elvira	M. Rotter
Donna Anna	Vasquezné	Leporello	Szendrői
Don Ottavio	Arányi	Masetto	Hegedüs
Don Juan	Takáts	Zerlina	Payer

Kezdete 7 1/2 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Thurán Anna.

A Péczely-dijjal jutalmazott történeti dráma 4 felvonásban. Irta Bartók Lajos.

Személyek:

Thurán	Bakó	Melcer	Szigeti
Léonárd	Mihályfi	Grünvald	Egresy
Anna	P. Márkus	Glatz	Szacsvay
Velitoris	Pálfi	Jörg	Somló
Mevisné	Maróthy	Alexi	Narczisz
Konstil	Ivánfi	Boszorkány	Fái Sz.

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Harmadszor:

A minta-férj.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Valabrégue. Forditotta Kövesi Albert.

Személyek:

Malivaud	Hegedüs	Thibaudier	Gál
Aurora	Nikó	Klára	Boros
Jouvelin	Góth	Victor	Bárdi
Léonie	Delli	Felicia	Munkácsy
Clémentine	Haraszthy	Mercérolle	Győző

Kezdete 7 1/2 órakor.

NÉPSZINHAZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy. Forditották Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Offenbach.

Személyek:

Páris	Gábor	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Bojár
Calchas	Németh	Leoena	Rózsa

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncos némajáték

Kezdete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

El Párisba!

Látványos, zenés bohózat hat képben. Irták Heltai Jenő és Makai Emil.

Személyek:

Sólyom	Fáredi	Manci	Láng E.
Szoprányi	Kardos	Boriska	Aranyossy
Mák Jóska	Sziklai	Fülöp Tóbi	Giréth
Osztopán	Boross	Cascara	Margó

Kezdete 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZINHAZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Velence.

Irta Dessewffy Arisztid.

Kezdete 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felvonásban. Irta Edmond Rostand. Franciából forditotta Ábrányi Emil.

Személyek:

Cyrano	Pethes	Roxan	Tóth
Christián	Szabó	Mont Fleury	Faragó
Guiche gróf	Klenovics	Bellerose	Sándor
Ragueneau	Krémer	Jodelet	Szalai
Le Bret	Sebestyén	Liza	Tárnoky
Carbon	Szilágyi	Mártha	Pajor
Ligniére	Radványi	D'Artagnan	Erőss
Valvert	Stoll	Margherite	Kissné

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHAZ.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

A kut és a vadmacska.

(Szulamith-paródia.)

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Miklós Imre. Az énekszövegeket és couplékat irta Kövessy Albert. Zenéjét összeállitotta Váradi Aladár.

Kezdete 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Csütörtök, 1900. május hó 31-én.

Uj Szulamith

vagy: **Abszolut Jakab, Jeruzsálem fia.**

Látványos parodisztikus bohózat énekkel és tánccal egy előképben és 3 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéjét szerzette Barna Izsó.

Kezdete 7 órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7 1/2-kor. Kezdete 8 1/2-kor.

A Mulató 16°-ra szellőztetve van.

Ma bucsufellépte az összes májusi müsor müvészeinek.

Holnap péntek, junius 1-én egész uj szenzációs müsor, csakis elsőrangu müerők és pedig:

Cäcilie de Haay

a kitünően idomitott kutyáival.

SERINI NŐVÉREK

ének- és tánc-kettős.

Janovitsch-csoport

hölgy-akrobaták.

ALBACH szalon-duettisták.

Ugymint az összes ujonnan szerződtetett müvészek és müvésznők.

Szombaton, junius hó 2-án

PAGIN ur a bécsi Theater an der Wien tagja és **Richards k. a.** a boroszlói városi szinház tagja

első vendégjátéka

egész uj mulattató müsorral.

Holnap, junius hó 1-től a következő nyári-idény helyárak:

I. em. páholy	frt	6.—
II. „ „	„	4.—
Idegenpáholyülés I- sor	„	2.—
Zenekariülés	„	1.20
Földsz. belépő elővételben	„	—.50
A pénztárnál	„	—.60

Jegyek a nappali pénztárnál és elővételben Weiss A. nagytőzsde Károly-körut 26.

A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készi tettek.

A legfinomabb palacksör

a világhirü pilseni polgári sörfőzde alap. 1842-ben

„pilseni ősforrás"

nevezetü gyártmánya.

Vidékre pasteurizálva küldetik, miáltal 4—6 heti tartósság biztositva. Budapesten házhoz szállitva. Rendelményeket kérjük kizárólag cimünkre, mint a magyarországi vezérképviselethez küldeni.

MEZEY és TÁRSA Budapest, IX., Ranolder-utca 4.

TELEFON 58—60.

ŐS-BUDAVÁRA

ma csütörtökön május 31-én. Belépődij 50 kr. gyermekeknek 10 kr. d. u. 4 órától reggeli 4 óráig

Nagy majális ünnepély

a Szünidei Gyermektelep Egyesület, a Gyermekbarát, a Gyermekvédő és a Fehérkereszt javára

A Budai Dalárda szives közremüködése délutántól éjfélig szakadatlanul;

10. Előadás 10.

6 órakor óriási Varieté a családok részére.

10 órakor disz VARIETÉ előadás.

Cumberland, a világhirü gondolatolvasó két külön előadása,

A gyermek mulató téren

hippodrom, körhinták, lövölde stb. stb.

A népvarietében szakadatlanul előadások.

A magy. kir. honvéd zenekar hangversenye és a 40 tagból álló nagyváradi gyermek zenekar hangversenye.

Zsebórák. Divatos ékszerek.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

órás- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körut 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne"

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszebb fekvésü szálló, ujonnan kényelmesen berendezve. Villanyvilágitás.

HUTTER J., tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma este **Balázs Pista** kedvelt zenekara játszik. Szinház után teljesen friss vacsora. A gyönyörü téli kerten kivül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas diszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Sternberg Ármin és Testv. cs. és kir. udvari **hangszergyár.**

Központi főraktárában:

Kerepesi-ut 36.

Cimbalmok

szép, erőteljes és csengő hanggal kaphatók 35 frttól felj. 500 frtig.

Külön **zongora-termek:** hol a leghirnevesebb zongorák jutányosan beszerezhetők: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sarok) Zenepalota.

Árjegyzék egészen dijmentes.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Károlyváros állomáson előállitandó felvételi épület létesitéséhez szükséges épitési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten a magyar királyi államvasutak igazgatósága magasépitményi ügyosztályában (VI. Teréz-körut 56. szám III. em. 14. sz.) és Zágrábott az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi junius hó 16-án, déli 12 óráig nyujtandók be alulirott igazgatóság épitési főosztályánál (VI., Teréz-körut 56. szám II. em. 10. ajtó).

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlatok mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyujtandók be:

„Ajánlat a Károlyvárosi felvételi épület létesitésére."

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1900. évi junius hó 15-én, déli 12 óráig 6000, azaz hatezer korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak főpénztáránál (VI. Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértivevénynyel adandók fel.

Budapest, 1900. évi május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijazt.)

FOLIES CAPRICE

Ma nagy ujdonsági est!!

11 órakor:

Die Hochstaplerin.

Bohózat Leitner H.-től.

Megelőzőleg **10** órakor. Megelőzőleg **10** órakor

Szenzációs ujdonság!

A csonkafülü ember.

Bohózat. F. de Croiset eszméje után irta Etienne. Rendező Rott S.

Személyek:

Bachruch Jeremiás zabnagykereskedő	Pfeifer M.
Célia, neje	Schindlerné G.
Hajnalka, leányuk	Ferenczy Zs.
Dr. Kazár Ede ügyvéd, mellesleg milliomos	Rott S.
Dr. Spitz Gerő, idegorvos	Steinhardt G.
Szimathy Leó hirlapiró	Fürst B.
Gedeon, Dr. Kazár szolgája	Peterdi Gy.
Adonyi Mariska mülovarnő	Jungwirth C.
Lili, szobaleány egy budapesti nagyszállóban	St. Lengyel G.
James, főpincér	Echten K.

Ujságárus, távirószolga.

Történik napjainkban, egy elsőrangu budapesti nagyszállóban, Dr. Kazár külön lakosztályán.

Minden tiszta gyapot.

Gyermekruhák, Iskolaöltöny 6 frt.

Matrózöltöny 6 frt.

Havelok 5 frt.

ROTHBERGER JAKAB

csász. és kir. udvari szállitó

Váci-utca 6. szám.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üditő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják:

Dr. Korányi és **Dr. Kétly**

egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségeknél stb. kitünő sikerrel használtatik. Árak vidékre kőbányai vasut állomásra szállitva

1 láda 30 nagy palack	17 K. 50 f.
1 „ 30 kis palack	13 K.

a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatik.

Budapesten kapható minden füszer- és csemege-kereskedésben és poharanként a „Quisisana Automata Buffet"-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

MEGRENDELÉSI HELY:

Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

POSZTÓMARADÉKOK

minden célra, melyek posztószétküldési világáruházamban visszamaradnak, **kicsinyben,** rendkivül olcsó árakon adatnak el.

Stikarovszky János

Budapest, V., Erzsébet-tér 16.

Maradékokból minták nem küldhetők.

Zongora-terem és kölcsönző-intézet

A. Thierfelder, Wien, 7/3. Burggasse 71/c.

Legnagyobb zongora, pianino- és harmonium-raktár. Készpénz és részletfizetés mellett való eladás.

Olcsó kölcsönzési dijak.

Zépes árjegyzék ingyen.

„Siófok“ Balatonfürdő

Megnyitás junius 2-án.

Budapesttől 2¼ óranyira.

Legalkalmasabb nyaralási és kirándulási hely.

Kedvezményes áru menettérti jegyek.

Magasan feltöltött terület, ment minden süppedéstől.

Kitünő ivóviz (vizvezeték), villamvilágitás.

Pompás fürdő felséges idegedző hullámveréssel.

Telefon összeköttetés Budapesttel.

Szállodai szobákra rendelést elfogad és fölvilágositással készségesen szolgál a

Siófok Balatonfürdő r.-t.

SIÓFOK.

Hihetetlen | 2 koronától 5 koronáig | de mégis igaz!

kaphatók egyes butordarabok, valamint teljes lakberendezések, minek helyességéről mindenki személyesen meggyőződhetik. Irásbeli felvilágositással csak 50 kr. levélbélyeg előzetes beküldése ellenében szolgálok.

Hihetetlen | Vértessy Gyula, Bpest, Erzsébet-körut 12. I. em. 9. | és mégis való!

Csak V., Deák Ferenc-utca 10. sz.

A legfinomabb francia és angol **Gummi** különlegességek, valódiak jótállás mellett.

Roulé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Roulé egyenként csomagolva, tucatja: 3, 4, 6 és 8 frt. Capotte americ. (rövid) fehér szinü tucatja 3 és 4 frt, narancs szinü 5 és 6 frt. Viktoria, tucatja 4, 6 és 8 frt.

Halhólyag (hosszu) tucatja: 3, 4, 6, 8 frt. Halhólyag (rövid) tucatja 4 és 6 frt. Pely Porus Haase drbja 2 frt. Pely Porus Mensingar drbja 2.50 frt. Párisi óvspongya tucatja 4 és 6 frt.

Nőknek legujabb: DIANAÖV Teufel-féle, 3—8 frtig.

Csakis: Pollitzer Mór és Fiánál, BUDAPEST, Deák-utca 10.

Tessék a cimre figyelni!

Durbints sógor

Mert mondok, ha mán irtak könyvet a lórul is, gyesznórul is, miért ne löhetne könyv a sógorrul is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalatoskodik, benne van a sógor tzethalála is mög más efféle kesörves történetök.

Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló“ **kiadóhivatalában, József-körut 18.**

Kwizda-féle szab. szoritó-szárvédő-szallag gummiból.

A szab. szoritó-szárvédő szallagok szürke fekete, barna és fehér szinben, 4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábnak. A szoritó a—b-nél megmérve

20—22 cm. átméretn. megf. az 1-ső sz. nagyság
22—24 „ „ „ a 2-ik „ „
24—27 „ „ „ a 3-ik „ „
27—30 „ „ „ a 4-ik „ „

A szab. szárvédő szallagok árai:

Szürke szinben darabonkint 1. sz 5 kor. 50 fill., 2. sz. 5 kor. 90 fill., 3 sz. 6 kor. 40 fill., 4. sz. 7 kor. 30 fill.

Fekete, barna vagy fehér szinben: 1. sz. 5 kor. 50 fill., 2. sz. 6 kor. 40 fill., 3. sz. 6 kor. 80 fill., 4. sz. 7 kor. 70 fill.

Kwizda-féle szab. védői gummiból lólábak számára.

Képes katalógus ingyen és bérmentve.

FŐRAKTÁR:

Kwizda Ferenc János

cs. és kir. osztr.-magy., kir. román és bolgár fejdl. udv. szállító

Kerületi gyógyszertár Korneuburg, Bécs mellett.

Segitsük a magyar ipart!!!

DÓCZI MÓR cipész

saját készitésü **nagy** cipőraktára.

Bpest, Kerepesi-ut 10/D.

Ajánlja **csupán hazai** bőrből s ***magyar munkások*** által készitett csinos és tartós cipőit és csizmáit, az ***osztrák és külföldi cipőnélsokkal olcsóbban***, u. m.:

Férfi-cipő:

Sima cipő borjubőrből	3.—
Betétes cipő borjubőrből	2.20
Füzős cipő borjubőrből	3.50
Sima cipő zergebőrből	3.20
Betétes cipő zergebőrből	3.50
Divatos sárga elegáns forma, füzős	3.80
Divatos sárga elegáns forma, cugos	4.—
Szalon- vagy oroszlakk, keztyübőrszárral, cugos	4.—
Szalon- vagy oroszlakk, keztyübőrszárral, füzős	4.20
Szalon- vagy oroszlakk, keztyübőrszárral, gomb	4.50
Val. szarvasbőr cugos	4.—
„ keztyübőr cugos	4.20
Viksz füzős, keztyü szár	4.20

Női cipő:

Fekete vagy divatos sárga bőrből, igen elegáns kivitelben, cugos	3.—
füzős	3.2
gombos	3.50
füzős regatta	2.40
gomb. regatta	2.50
táno-cipő	1.80
Lakk táno-cipő, bőrsarokkal	2.—
Szalon- v. oroszlakk keztyübőr szárral, cugos	3.50
füzős	3.50
gombos	3.80
Lasting 16 cm. sely. cuggal	2.70
„ füzős regatta	2 20
val. Chevreau-cipők	5—6 frt

Mindennemü gyermekcipőkben, továbbá sár-, házi- s torna-cipő nagy raktára és minden fajta cipő-crémek 20 krjával. *Vidéki megrendelésekre különös gond fordittatik.* Mértéknek elegendő a talp rajza. *Képes árjegyzék s csomagolás ingyen. Megrendelések 24 óra alatt mérték szerint elkészülnek.*

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok **radikális gyógyitására páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk**

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES

HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET

Budapest,

VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik. Prospectus ingyen.

Legszebb PAPlan Legjobb PAPlan Legolcsóbb PAPlan

	frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matráccal	10.—
1 db rouge paplan	1 80
1 db rouge paplan prima	2.80
1 db satin cachmir paplan	3.80
db atlasz cachmir paplan	4.80
1 db atlasz selyem paplan	8.—
1 db fr. atlasz selyem „	12.80
1 db jó vászon ágy lepedő	1.30
1 db jó „ paplan „	2.—
1 db flanel ágy pokróc	1.80
1 db gyapju ágy pokróc	4.50
1 db jó lópokróc	1.70
1 db szegett fin. lópokróc	4.50
1 levarrott szalmazsák	2.20

	frt
1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifü matrác 3 drbba	[illegible].—
1 Afrique matrác 3 drbba	7.—
1 lószőr matrác 3 drbba	16.—
1 ruganyos ágybetét	1[illegible].—
1 szőnyeg 3 m. hosszu 2 m. széles	2.50
1 futó szőnyeg mtrje 25 krtól 4 frtig.	
1 ablak tunis függöny	1.50
1 ablak longó „	6.50
1 esztergályozott függönytartó	1.50
1 ablak csipke függöny	3.50
1 bouret ágyteritő	2.50
2 gyapju ágy- és 1 asztalteritő	11.—

GICHNER JANOS és TARSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalteritő stb. nagy választékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tetsző árukat kicseréljük, vagy a pénzt visszaadjuk.

!!Magyar találmány!!

Müvészi kivitelü Aquarell (kézi) festés

fára ✽ fára

Fa-levelező-lapok,

a legizlésesebb kivitelben.

Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után **bérmentve.**

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Egészen uj!

Gyüjtőknek meglepetés!

Tavaszi és nyári évad 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy **3·10 méter** hosszu szelvény, elegendő teljes férfiöltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak: 2.75, 3.70, 4.80 *frt jó*; 6.— *és* 6.90 *frt jobb*; 7.75 *frt finom*; 8.65 *frt legfinomabb*; 10.— *frt legeslegfinomabb* — *valódi gyapjuból*

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz **10.— frtért**, valamint felöltő-szövetet, turista-lodent, legfinomabb kammgarnokat szállit gyári árakon a legjobb hirnevünek és szolidnak elismert posztó gyárraktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A **magánvevőnek**, aki a szöveteket **közvetlenül** a fenti cégnél a gyár székhelyén megrendeli, **előnyei** jelentékenyek.

Titkos betegségek ellen

25 évi, **részben katonaorvosi** (a bécsi és budapesti katonakórházakban), **részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható**

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora

I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkedv, tehát a sertések hizásának előmozditásához, orbáncnál különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Agril-táppor

lovaknak és szarvasmarháknak.

1 csomag 80 kr.

Kitünő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hotter-treningfluidja, mosoviz lovaknak és szarvasmarháknak 1 üveg 1 frt 20 kr. Az inakat és izmokat a legmagasabb korig is friss erőben tartja, az állat, bedörzsölések után, a legerősebb munkát é tréninget kiállja. Megeröltetésekből **származó** bajoknál mint bénaságnál, rheumánál és merevségnél is meglepő eredménynyel használtatik.

Hotter absorbinolja, kozm. mosóviz lovaknak. 1/1 üveg 6 frt, 1/2 üveg 3 frt 50 kr. Eltávolit mindenféle kinövést és zsiros lerakodást, anélkül, hogy a szőrt elpusztitaná. Erősit megtámadott és gyenge inakat, eltávolit és elpusztit az izmokról minden butykot és meggátol minden gyuladást; különösen bevált épen 1. csülökdaganatnál, gumónál, vastag térdeknél, eltávolit butykokat az inakról, vastag bokát, daganatot, a hol azok fellépnek. Elmulik a térd remegése, és gyógyit mindenféle zuzódást

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef“, Bécs, XII/2, Schönbrunnerstrasse 182/P. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12. sz.

Raktár a legtöbb gyógyszertárban és droguériában — Tessék a védjegyre vigyázni.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Miskolc rendező pályaudvarán a második fütőház épitéséhez, illetőleg a fütőházi telep bővitésénez szükséges földmunkálatok előállitására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A tájékoztató helyszinrajz, az ajánlati költségszámitás, a szerződési és ajánlati minta, ugyszintén a pályázati feltételek, a miskolci üzletvezetőség pályafenntartási és épitési osztályában, Szemere-utca 29. sz. I. emelet, a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A munkára teendő ajánlatok 1900. évi junius hó 6-án, déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség I. általános osztályánál nyujtandók be.

Az ajánlat egy koronás, a hozzá tartozó mellékletek 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a boritékon a következő felirattal ellátva nyujtandó be:

„Ajánlat Miskolc rendező állomáson végzendő földmunkára.“

Az ajánlatok benyujtását megelőző napon, azaz 1900. évi junius hó 5-én déli 12 óráig 1000 korona, azaz egyezer korona bánatpénz teendő le a miskolci üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az értékpapirok a budapesti tőzsdén május hó 26-án jegyzett árfolyam 90%-ával számitandók, de soha névértéken felül.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául, s csak akkor, ha a kikötött bánatpénz a fent jelzett határidőn belül letétetett.

Táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beérkezett ajánlatok el vagy el nem fogadása iránt a miskolci üzletvezetőség fenntartja magának a szabad döntési jogot arra, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott árakra, tetszés szerint választhasson, vagy uj pályázatot hirdethessen.

Miskolc, 1900. május hó 21-én. Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
65940/900. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapesti északi főműhelyében levő munkás vendéglőnek (kantinnak) és a hozzá tartozó vendéglős-lakásnak 1900. évi augusztus hó 1-től számitandó öt évre leendő bérbeadása ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az emlitett mühelyben körülbelül 1500 munkás dolgozik; a vendéglő-helyiség a magy. kir. államvasutak részéről el van látva a legszükségesebb berendezési tárgyakkal.

A feltételek a pályázati határidő lejártáig naponként 8—2 óráig az igazgatóság vezértitkárságban (VI., Andrássy-ut 75. sz. I. emelet) és a m. á. v. északi főmühelyének főnökségénél (Kőbányai-ut) dijtalanul átvehetők vagy posta utján is megszerezhetők.

Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat a 65940/900. számhoz budapesti északi főmühelyi vendéglő bérletére 1900. évi junius hó 20-ának déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak vezértitkárságának adandók át, vagy oda posta utján küldendők meg.

Az ajánlathoz ajánlattevő a feltételek egy példányát kellően kitöltve csatolni tartozik.

A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá és ajánlattevő az ajánlatban ezt is tartozik kijelenteni, hogy a feltételeket ismeri és mindenben elfogadja.

Bánatpénzül a felajánlott bérösszegnek legalább 10%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1900. év junius hó 19-ének déli óráig a magyar kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban ennek megtörténte a letéti-jegy számának kitüntetése mellett megemlitendő, de a letéti-jegy nem csatolandó.

Nem kellően kiállitott vagy olyan ajánlatok, melyek a kitüzött határidő lejárta után érkeznek vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad. A magy. kir. államvasutak igazgatósága azonban fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszoritás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg ujabb ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1900. május hó 15-én. Az igazgatóság.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK
és
ELŐFIZETÉSEK
felvétetnek a
BUDAPESTI NAPLÓ
részére
a kiadóhivatalban
József-körut 18.,
valamint a következő dohánytőzsdékben:

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetési iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetési iroda V. Fürdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetési iroda IV. Zsibárus-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetési iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-u. 9.

Leopold Gyula hirdetési irodája VII. Erzsébet-körut 14.

Mosse Rudolf hirdetési iroda VII. Károlykörut 9.

Schwarcz József hirdetési iroda V. Marokkó-u. 4.

Tánczer Gyula hirdetésiroda IV. Szervitatér 8.

Istenkém!
Én édes szerelmem! Minden gondolatom, szivem minden dobbanása nálad van. Igy nélküled, ajkad, szemed, nyakam, csókod nélkül kinszenvedés lenne az élet! Imádom! Sorai boldoggá tesznek, azt csókolom — s még valamit. Köszönet, ezerszer is köszönet. Ha ugy le tudnám irni, mit éreztem hétfőn este, hogy futkostam a megbeszélt helyen, majd ismét az Andrássy-uton, eredménytelenül, akkor még maga is édes kis szivem — azt hinné nem igazat mondok. A reggel képzelje a boldogságot itt volt az első értesités. Azt hiszem ezerszer is összecsókoltam. Az eddigi 5 levelezőlapot pontosan megkaptam. Ma izgatottan várom az igért sürgönyt, — de eddig hiába. Irjon aranyos Terikém, sokszor, mindig, mert mikor sorait látom, a gyönyörtől ébren álmodom. Élmerengek — oda ülök, a hol magam előtt képzelem. Ez tehát a szerelem? Nem, ez több — őrület! Majd ismét a napokat olvasom, hosszu, végtelen nagy idő. De legalább jól mulasson, s ne érje ott bánat. Ha teheti közeledjék azon hölgyhöz. . . . . . Várom részletes értesitését — s már előre is köszönöm. Most pedig ölelem és milliószor csókolom édes Istenkém. Senki. 6322

Azon
feltünően elegáns és rendkivüli szép, bájos szőke leánykát, ki vasárnap délben a Koronaherceg-utcán át a Gizella-tér felé ment, felkérem, hogy tudassa levélileg, az ismerkedés hol és mikor lehetséges. Levelét a kiadóba kéri „Gavallér". 2949

Alice
de Beaufort. Kérem levelét tudott helyen átvenni. 2957

Buda 36!
Betegség akadályozott. Viszontlátásig csókol Vaskapu. 6322

Feltünően csinos
erőteljes, háziasan nevelt leány ismeretség hiányában ez uton óhajt férjhez menni. Csakis komoly ajánlatokat „Boldogság" cimmel kér a kiadóhivatalba. 2948

Férjhez
óhajtom adni hugomat, egy rendkivül szorgalmas és dolgos izr. leányt 3000 korona hozománynyal, biztos állással vagy üzlettel biró fiatal, esetleg özvegy emberhez. Ajánlatokat „W. L." jeligével kérek e laphoz. 2956

Cseresznye.
Nem tudom bájos arcát feledni, hogy a Muzeumkertben vasárnap megláttam. Ha boldoggá akar tenni, irjon két sort a kért névre nekem. Irjon, irjon! 2951

Fővárosi tanitónő
leckéket vállal a nyári szünet idejére. Cim a kiadóhivatalban. 2955

Gyakornoki-
nevelői, irodai állást keres egy érettségizett fiatal ember. Cim a kiadóhivatalban. 2957

Une dame
distinguée enseigne rapide la langue française moderne à des dames et messieurs qui se rendent à l'exposition. „Chiffre Paris 6321". 6321

Biztos jövő.
Egy 800 koronát érő fényképnagyitó készülék azonnal eladó. A vevő teljes oktatásban is részesül. Cim a kiadóban. 2945

250.000 koronát
érő üzemben lévő vidéki gyártelepemre 50.000 koronát óhajtok felvenni elsőhelyre való betáblázás és girálás ellenében. Cim a kiadóhivatalban. 2940

500—1000 korona
tiszteletdijat fizetek azon egyéniségnek, ki direkte vagy indirekte összeköttetései révén nékem elsőbbrangu cégnél vagy vállalatnál állandó jellegü megfelelő állást szerez. Minimum 1800 frt évi jövedelemre reflektálok, szükség esetén 5000 korona óvadékkal is rendelkezem. Mérlegképes perfect könyvvezető vagyok, jelenleg is elsőrangu részvénytársaságnál ily minőségben müködöm. Cim a kiadóhivatalban. 2937

Fizetésképteleneket és csődbe jutottakat leggyorsabban egyeztet egy e téren gyakorlott egyén. Ajánlatokat „B. M." jegy alatt kérek a kiadóhivatalba. 2941

Intelligens
gyakornok, a gépirásban jártas, alkalmazást nyer. Ajánlatok „P. S." jelige alatt a kiadóhivatalhoz küldendők. 2943

Házasságokat
közvetit egy szolid uriember. „Sziget" cimmel ellátott ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 2942

Egy himzőnő
kerestetik egy megkezdett munka elkészitéséhez. Cim a kiadóban. 2951

Pénzbeszedőnek,
felügyelőnek, raktárnoknak vagy más ily fajta állásra ajánlkozik egy volt kereskedő, értelmes jó megjelenésü, esetleg biztositékot is nyujt. Cim a kiadóhivatalban. 2910

Kőnyomdász és lithográf, ki jól felszerelt géppel és mindennemü a szakmához tartozó anyaggal rendelkezik, óhajt egy hivatalban, takarékpénztár vagy biztositótársaságnál évi vagy havi bérösszegért (Pauschale) foglalkozást nyerni. Ajánlatokat „Kőnyomdász" cimen a kiadóhivatal továbbit. 2923

200—300
holdas birtokot keresek bérletre Torontálm., vasuthoz közel, uri lakással, cselédlak, esetleg felszereléssel is. Ajánlatokat „Bérgazdaság" cimen továbbit a kiadóhivatal. 2952

Nagybirtokot
keresek 2000—4000 holdig, jó fekete sik földet Csanád, Csongrád, Békés, Bihar, Bácsbodrog, Szolnok és Temesmegyéből. Ajánlatok „Nagybirtok" jeligével továbbittatnak. 2953

Franciául tanit
gyors sikerrel francia kisasszony, rendkivül mérsékelt áron. Cim a kiadóhivatalban. 2931

Kitünő, tiszta
kóser libazsir, kilója 1 frt 20 kr. Cim a kiadóhivatalban. 2938

Megvételre
keresek kéz alatt egy nagy állványos órát, ebédlőszobába. Cim a kiadóhivatalban. 2930

Jó forgalmu
rőfös és vászonüzlet (csupa kuráns áru) vidéki városban, haláleset miatt előnyös feltételek mellett azonnal eladó, esetleg az áru külön is eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6270

Takaritást
keres, de csakis délutánra egy fiatal nő. Cime a kiadóhivatalban. 2934

Ruha-varrónő,
kitünően jártas, olcsón vállal munkát, melyet a saját lakásán készit el. Renoválásokat is végez kitünő izléssel. Cim a kiadóhivatalban. 2927

Jobb
izraelita családból való tanuló teljes ellátást kaphat distingvált családnál, a Kerepesi-ut közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2888

Valódi
hegyaljai aszu borok betegek számára butellánként olcsón kaphatók, üvegenként 2 frttól 8 frtig. Cim a kiadóhivatalban. 6269

Több szoba
butort óhajtok venni alkalmi vagy olcsó áron. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Tiszta butor" jelige alatt kérek az ár és butordarabok megjelölésével. 2915

A hóhér kötele.
Regény. Petőfi Sándortól. Előbb 2 kor. most 60 fill. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Nagyon jó
forgalmu fehérvarró, himző- és előnyomda-intézet élénk helyen, több év óta fennáll, családi ok miatt esetleg azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2905

Férfi-, női-divat
és rövidáru-üzlet vidéki város főterén, olcsó boltbér, azonnal eladó, az üzlet értéke berendezéssel együtt körülbelül 8000 korona. Cim a kiadóhivatalban. 2899

12-es Lancaster-fegyver, Springer-féle gyártmány, (chogreill) sörétre és golyóra 80 frtért eladó. Ugyanott egy 12-es lancaster 25 frtért eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Elutazás miatt többrendbeli butor eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6279

Kiadó szoba
a Kerepesi-uton a Népszinház mellett egy csinosan butorozott kétablakos féregmentes utczai szoba, tágas előszobával, külön bejárattal a lépcsőházból azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2900

Szoba
csinosan butorozva, azonnal kiadó. 2950

Dina.
Bródy Sándortól, előbb 1 kor. 60, most 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető e lap kiadóhivatalában.

Jókai diszkiadása
olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6243

Különbejáratu
tiszta, csinosan butorozott utcai szoba fürdőszobával, junius 1-re 10 frtért kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2939

Kocsmai helyiség
berendezéssel együtt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6320

Szalongarnitura
szőnyegdivány, bámulatos olcsón eladó. Gyár-u. 25, kárpitosmesternél. 6316

Koronásfők tragédiája.
Regény 1 köt. Csorba Akostól. Előbb 2 korona, most 60 fill. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Cukorka- és
csemege-üzlet más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban 2925

Teljes ellátást
kaphat egy tisztességes uriember, egy intelligens urnőnél a Dohány-utcában, a két szinház közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2889

Sarokbolthelyiség
két utcára nyiló, mindenre alkalmas, azonnal kiadó, ugyanott több kisebb-nagyobb lakás is azonnal vagy augusztusra olcsón kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2932

Fénykép-
nagyitásokat hihetetlen olcsó árért 50—60 cméter nagyságban a legkisebb fénykép után vállalok el. Hüségért jótállok. Cim a kiadóban. 2944

Két ablakos
csinosan butorozott udvari szoba a Köruton, a Népszinház közelében kiadó. Külön bejárás a lépcsőházból. Cim a kiadóhivatalban. 2947

Irásbeli munkát,
cimszalagot, másolatokat stb. elvállal jó irással biró hölgy. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Nyugati
rendező pályaudvar mellett egy szép saroktelek jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 29 3

Pénzbeszedői,
raktárnoki, felügyelői vagy más megfelelő állást keres egy jelenleg vidéki kereskedő (esetleg biztositékkal.) Cime a kiadóhivatalban. 2898

A kereskedelmi szaktárgyak
tanitásával kapcsolatos mindenféle rendszerü
gép és gyorsirászati
tanfolyamon (Andrássy-ut 51. II. em.) a tanulók felvétele mindennap eszközöltetik, d. e. 11—2-ig és este 6—9-ig. Telefon 812.

Századvégi asszonyok.
Regény 1 köt. Inokai Páltól. Előbb 2 kor. most 60 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Uri Havelock
7 frttól,
Női Havelock
9 frttól,
Fiu Havelock
4 frttól,
Leány Havelock
5 frttól feljebb.
A legjobb csak
a tirolinál
Justitz Leopold,
lodenruha-specialista
BECS,
IX., Währingerstrasse 48.
Telefon 7248. sz.
a tanitók egylete házának az osztr. tourista, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállitója.

		frt
LODEN	városi öltöny	12.—
LODEN	menesikoff	12.—
LODEN	hajtóköpeny	12.—
LODEN	tourista-öltöny	12.—
LODEN	molnár-öltöny	10.—
LODEN	sütő-öltöny	12.—
LODEN	öltöny malomtulajdonosoknak	12.—
LODEN	erdész-öltöny	16.—
LODEN	erdőkerülőnek	10.—
LODEN	vihargallér	5.—
LODEN	gamasni	2.50
LODEN	viharköpeny	5.—
LODEN	kerékpáros galler	5.—
LODEN	dress sapkával	
LODEN	minden szinben	10.—
LODEN	iskola-öltöny	8.50
LODEN	iskola-köpeny	4.—
LODEN	fiu-öltöny	5.—
LODEN	fiu felsőkabát	6.—
LODEN	uri öltöny	12.—
LODEN	sacco és mellény	8.—
LODEN	vadászölt.	16.—
LODEN	hegyi kabát	7.50
LODEN	vadászkabát	9.—
LODEN	köpeny	12.—
LODEN	irodakabát	5.—
LODEN	nadrág hosszu	5.—
LODEN	nadrág rövid	4.50
LODEN	felöltő	10.—
LODEN	zekekabát	7.—

valamint minden elgondolható ruhadarab mindenféle fajta lodenből a lehető legolcsóbb nagybani árak mellett; minden fentnevezett cikk jobb minőségben is és minden árváltozatban készletben tartatik. — Minták képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések a legjobban elintéztetnek. Nemtetsző akadálytalanul kicseréltetik vagy a teljes összeg visszaadatik.
Justitz Leopold,
lodenruha-specialista,
Bécs, IX., Währingerstr. 48

Hivatalnok nadrág, szürke, tricot	5.50
Hivatalnok zubbony államzöld	7.—
Ternanadrág, drap, tricot	5.50
Double-hátókabát	7.—

Szabadalmakat
Értékesitő
Vállalat
Bpest, Erzsébet-körut 17.
Kieszközöl szabadalmakat, financiroz találmányokat és belajstromoz védjegyeket és mustrákat.
Felvilágositás díjtalan.

BUTOR
jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.
Náthán Ignác
kárpitos- és asztalosbutor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erszébet-körut 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

ERENYI-féle
javitott fiakkerpor remek nagy dobozokban 50 kr.-ért kapható köhögés, nehéz légzés, hurutos bántalmak ellen. 8929

Tengeri fürdő.
Idéggyöngeség és vértisztitásra orvosilag ajánlva. Egy az adriai tenger partján fekvő villában egy intelligens idősebb hölgynél több szoba és konyha kiadó. Elvállal ellátást és felügyeletet is. Bővebbet szivességből Schneider József cégnél, IV., Deák-utca 3. 6289

Egy szállitókocsi,
stráfkocsi azonnal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2946

Ujból!
Bevezettem a szezón beálltával, hogy 1 darab elegánsan kidolgozott Makartnagyságu képet is 1 frtért lehet készittetni. Vidéki kis képek utáni nagyitások jutányos árban lelkiismeretes kivitelben, pontosan eszközöltetnek. Waltzner fényképészeti müintézetében Budapest, Erzsébet-körut 20. sz. I. em.

Butorok
részletre
BUTOROK
haszonbérletre
Hivatalnokok, lelkészek, tisztek, kereskedők és hitelképes évi lakók mérsékelt árakon kaphatnak háló-, ebédlő-, szalon, uriszoba berendezéseket finom és egyszerü kivitelben. Külön osztály a haszonbérlet részére, villatulajdonosoknak és nyaralóknak. Szives megkeresések kerepesi-ut 64. sz. a, az I. emeleti butorkereskedésben. Steiner Ignác részletfőnöknél.

VÁLÁS ELŐTT
ÉS
VÁLÁS UTÁN.
Reg ny 1 kötetben.
V. GAÁL KAROLINTÓL.
Előbb 2 kor., most 60 fill.
Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Arany János-utca 34. sz.
Butor beraktározás.
Garde-Meuble.

Köznép-osztály.

Ferenc József-kabát	4 frt
Jaquet	3 frt
Frack	5 frt
Nadrág	2.50.

Rothberger Jakab,
Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.
Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. és Kufstein között.
Folyó évi junius hó 1-től Budapest d. v.-ról Pragerhof-Marburg-Franzensfestén át Münchenig és onnét forditott irányban Budapest d. v.-ra (201-1-402-13, illetőleg a 2-401-2-202. sz. gyorsvonatokkal) oly közvetlen kocsik közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül Kufsteinig és onnét visszafelé még két I. oszt. hálóhelylyel birnak.
Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Kufsteinig vagy megforditva 21.60 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték szedetik be akkor is, ha a hálókocsi csak részvonalakon használtatik.
A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. Kufstein) a személypénztáraknál, továbbá naponkint délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária-szálló) válthatók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostóllegelőnyösebben beszerezhetők:
POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50
Részletes képes árjegyzék ingyen, zárt boritékban. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény.
Kivágatott: a „Budapesti Napló"-ból.

Zálogházi
cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kólóggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Ármin Béla örökösei Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbazár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. **Részletfizetésre is.**

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.